

Marcel Haenen & Hans Buddingh'

de danser

Hoe de drugshandel Nederland veroverde

Great photograph of
The 18 Dances & ...

... ..

LE De ...

LE ... ..

De Danser

Marcel Haenen & Hans Buddingh'

De Danser

*Hoe de drugshandel Nederland
veroverde*

Uitgeverij De Arbeiderspers
Amsterdam · Antwerpen

Copyright © 1994 Marcel Haenen & Hans Buddingh'

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van BV Uitgeverij De Arbeiderspers, Singel 262, Amsterdam. *No part of this book may be reproduced in any form, by print, photo-print, microfilm or any other means, without written permission from BV Uitgeverij De Arbeiderspers, Singel 262, Amsterdam.*

Omslagontwerp: Nico Richter

ISBN 90 295 2032 9 / CIP

Inhoud

Inleiding 7
Verantwoording 10

DEEL EEN

- [1] Lord Chesterfield 15
- [2] De D van Dick 23
- [3] Klassejustitie 40

DEEL TWEE

- [4] Pablo Escobar en Carlos Lehder 51
- [5] Witte schoenen 58
- [6] El Capitán 69
- [7] Dienstreis naar Aruba 88
- [8] Export van ether 101
- [9] De ontsnapping van Ochoa 111
- [10] Surinaamse zaken 130
- [11] De laatste boef 151

DEEL DRIE

- [12] De Danser 163
- [13] Ten departemente 179
- [14] Spijt (slot) 186

Personenregister 193

Inleiding

In de zomer van 1991 publiceerde NRC *Handelsblad* een serie verhalen waarin een profiel werd geschetst van de hoofdrolspelers en de activiteiten van het drugskartel uit Paramaribo. De reacties op die verhalen waren talrijk en divers. De meeste lezers die reageerden waren Surinamers die zich zorgen maakten over de schaamteloosheid waarmee een aantal lieden bezig was het lieflijke vaderland te verkwanselen aan de handel in verdovende middelen. Een enkeling toonde zich woedend over de laster die er over Suriname werd geschreven en anderen reageerden vol ongeloof. In Suriname trad een van de beschuldigen, de minister van Defensie, af na het verschijnen van het eerste verhaal. De beklagden reageerden verongelijkt of brachten hun advocaten in stelling, die de krant – overigens nooit uitgevoerde – juridische acties in het vooruitzicht stelden.

De artikelen genereerden een ongebruikelijke hoeveelheid tips. Die-en-die zijn ook betrokken bij de cocaïnehandel, en het witwassen van drugsgeld gebeurt met dat-en-dat bedrijf, zo wisten, veelal anonieme, bellers te melden. Voordat nadere vragen konden worden gesteld, werden gesprekken meestal schielijk beëindigd. De meeste tips waren echter onbruikbaar of onjuist en niet op iedere invitatie om bijvoorbeeld eens in een café op de Rotterdamse Kruiskade nader van gedachten te komen wisselen, zijn we ingegaan.

Een welingelichte justitiële bron zette ons uiteindelijk op het spoor van ene Dick Stotijn. Hij was volgens onze tipgever een Nederlander die na een bloeiende criminele carrière door invloedrijke Colombianen was ingeschakeld bij de handel in cocaïne. Stotijn zou evenwel met al zijn kennis en contacten vrij snel zijn overgelopen naar justitie en had vervolgens een voorname rol gespeeld bij de aanpak van de Zuidamerikaanse drugskartels. Stotijn zou ook alles weten over uitvoerige Nederlandse politieonderzoeken

die om allerlei duistere redenen nooit waren voltooid. Deze man leefde inmiddels zorgvuldig ondergedoken maar onze bron kende iemand die in staat moest zijn ons met hem in contact te brengen.

Na enige omzwervingen weten we uiteindelijk in gesprek te raken met Stotijn. Aanvankelijk houdt hij zich volledig van de domme: hij is een eenvoudige duivenmelker en van drugshandel heeft hij nog nooit gehoord. Iemand moet een grap hebben uitgehaald, verzekert hij. Later laat hij doorschemeren wel degelijk degene te zijn die hij volgens onze bronnen is, en stemt hij na lang aandringen in met een ontmoeting. Zijn schuilplaats – een, zoals hij het noemt, op het grondgebied van de Europese Gemeenschap liggende boerderij – mogen we in geen geval bezoeken. We worden door een kennis opgehaald op het perron van een NS-station. Van daaruit voert de tocht naar een wegrestaurant waar Dick Stotijn ons te woord zal staan.

Het eerste onderhoud verloopt moeizaam. Stotijn heeft het niet zo begrepen op die arrogante ‘journalissies’ die bovendien nog eens voor een krant werken waar hij niet erg veel affiniteit mee heeft. Vroeger had hij in de gevangenis wel eens een witteboordencrimineel ontmoet die veinsde het NRC te lezen, maar dat was toch echt een uitzondering. En wereldvreemd zijn ze ook, die journalisten. Ze weten niet eens het verschil tussen een Walther P-5-pistool of een Falcon-revolver.

Pas tijdens het derde gesprek krijgt Stotijn lol in de ontmoetingen. Hij heeft veel meegemaakt en mag graag vertellen. Hij heeft heel wat te melden ook, al is in het begin niet duidelijk of we te maken hebben met een getalenteerde fantafist of met een man die alles weet van een fantastische werkelijkheid.

Bij navraag blijkt al snel dat Stotijns verhalen kloppen. In 1986 was inderdaad bekend geworden dat hij een rol had gespeeld bij een actie van de Amerikaanse drugsbestrijdingsorganisatie *Drug Enforcement Administration* (DEA) die in Miami leidde tot onder andere de arrestatie van de Surinaamse topmilitair Boerenveen. Welke rol Stotijn precies speelde bleef toen onduidelijk. Hij hield zich schuil aangezien zijn leven in gevaar was.

Tegenover ons vertelt Stotijn dat de DEA-actie tegen Boerenveen in origine een Nederlandse politieoperatie was die in 1984 be-

gon en gericht was tegen de drugshandel vanuit de Antillen en Suriname. Om politieke redenen was die actie in november 1984 beëindigd omdat de belangrijkste arrestant de Surinaamse legerleider D. Bouterse dreigde te worden. En daar wilde de Nederlandse politie duidelijk haar vingers niet aan branden. Op aandrang van de Nederlandse politie verkocht Stotijn vervolgens zijn inlichtingen aan de DEA, die er wél raad mee wist.

De berichtgeving in *NRC Handelsblad* over de Nederlandse betrokkenheid bij deze operatie noopt de minister van Justitie E. Hirsch Ballin tot een uitvoerig onderzoek naar de rol van de Centrale Recherche Informatiedienst (CRI). Dan krijgt Stotijn er pas echt schik in en langzaam maar zeker breekt het ijs. Hij stelt ons voor zijn memoires te schrijven en belooft nog veel meer leuks. De interesse is gewekt zeker als duidelijk wordt dat twee agenten van de CRI hem geld bieden om zijn mond te houden tegenover de pers.

Verantwoording

Het verhaal van Stotijn werd opgetekend in zo'n vijftientig, uitvoerige gesprekken die met hem zijn gevoerd. De meeste interviews vonden plaats in de tweede helft van 1993. Omdat dit boek beoogt meer te zijn dan de beschrijving van een wonderlijk levensverhaal is bovendien gesproken met een grote groep personen. Mensen die beroepshalve direct met Stotijn te maken hebben gehad, of op wie zijn informatie betrekking had. Over Stotijn zelf en zijn activiteiten zijn gesprekken gevoerd met agenten van verschillende gemeentelijke politiekorpsen, met medewerkers of ex-medewerkers van de Centrale Recherche Informatiedienst, met een grote groep officieren van justitie, met rechters, met medewerkers van het ministerie van Justitie, met agenten van het Duitse *Bundeskriminalamt*, met rechercheurs van de *Drug Enforcement Administration* en met de voormalige minister van Justitie F. Korthals Altes. Zonder de bereidwillige medewerking van deze autoriteiten die met naam en toenaam in dit boek aan het woord komen, hadden wij ons werk niet zo degelijk kunnen maken als we nu in ieder geval geprobéerd hebben te doen. Bij dezen willen we onze gesprekspartners voor hun openhartigheid bedanken.

In de loop van ons onderzoek hebben we ook de hand weten te leggen op een grote stapel vertrouwelijke politiedossiers over de meeste acties waarbij Stotijn betrokken was. Via die gesprekken en met behulp van deze justitiële documenten kon niet alleen een criminele biografie, maar ook een zedenschets worden geschreven van de bestrijding van de misdaad in Nederland. Bovendien verkregen we via Stotijn en zijn justitiële contacten uitvoerig inzicht in de wijze waarop het cocaïnekartel uit het Colombiaanse Medellín en hun Surinaamse, Antilliaanse, Arubaanse en Nederlandse handlangers betrekkelijk ongestoord vanaf 1981 de Nederlandse en zo de Europese markt veroverden met hun lucratieve produkt.

Omdat het niet de bedoeling is via dit boek de rol van aanklager

VERANTWOORDING

op ons te nemen, zijn sommige namen van degenen die betrokken zijn geweest bij strafbare feiten gewijzigd. De veranderde identiteit wordt aangegeven met een sterretje * achter de naam. Alleen de identiteit van publieke personen of de namen van verdachten die een grote bekendheid hebben of al eerder zijn veroordeeld, zijn ongewijzigd gelaten.

Marcel Haenen & Hans Buddingh'
Rotterdam, januari 1994

Deel een

[1] Lord Chesterfield

Achteraf kun je zeggen dat het al heel vroeg misging met Dirk Stotijn. Het lijkt wel of hij al in zijn prilste jeugd vaardigheden ontwikkelde om, laten we zeggen, langs ongebruikelijke weg geld te verdienen.

Dirk was amper tien jaar oud toen hij al een zakcentje verdienende als lijfwacht. Op de lagere school in Paramaribo beschermde hij enkele brekebeentjes uit welgestelde families tegen ruziezoekende leeftijdgenootjes. 'Ik was flink uit de kluiten gewassen en een kop groter dan mijn klasgenoten,' zegt Stotijn. Hij verdiende er twee kwartjes per week mee.

Stotijn—oudste zoon uit een gezin van negen kinderen—bewaart de beste herinneringen aan zijn jeugd in de Nederlandse kolonie. De op 7 april 1933 in Paramaribo geboren Dirk Stotijn praat met veel ontzag over zijn lieve overgrootmoeder die in haar jeugd nog als Creoolse slavin in Suriname leefde. Ook mag hij met smaak verhalen van zijn leven als kwajongen. De tripjes naar school van Albina naar Paramaribo per watervliegtuigje beschrijft hij alsof ze gisteren plaatsvonden. Later woonde hij met zijn familie in de Hofstede-Crullaan in de wijk Combé van de Surinaamse hoofdstad.

Als Stotijn veertien jaar oud is, komt aan zijn bestaan in Suriname een abrupt einde. Zijn net gepensioneerde vader, die als beroepsmilitair—onderofficier—werkte, krijgt te horen dat zijn in Duitsland wonende ouders ziek zijn. Als hij ze nog wil ontmoeten, moet hij nu naar Europa komen, meldt een telegram. Enige weken later bevinden vader Dirk-Jan Stotijn, moeder Cecilia van Gog en hun kroost—vijf zonen en vier dochters—zich aan boord van de Stuyvesant die op 20 september 1947 de haven van Rotterdam binnenloopt.

Het wordt voor Dirk een in alle opzichten ontnuchterende aankomst. Het eerste nieuws dat het gezin Stotijn te horen krijgt is dat beide grootouders zijn overleden. En zeker zo indringend is de

eerste kennismaking met het Nederlandse klimaat. Iedereen had het maar over het uitzonderlijk mooie najaar in Nederland, maar Dirk stierf van de kou. 'Ik had meteen een hele grote brok heimwee in mijn lijf,' herinnert hij zich.

Het welvarende Surinaamse leven wordt ingeruild voor een verblijf in Huize Gerenstein in Woudenberg. Stotijn denkt met weinig vreugde terug aan die tijd. Door de getinte huidkleur werd de familie Stotijn schamper bejegend in de Utrechtse gemeente. Blauwe belastingvreters, werden ze door de Nederlanders genoemd en dat pikte Dirk niet. 'Ik was een vechtersbaas, kwam altijd op voor mijn familie. Dan sloeg ik erop.'

Dirk – die meestal Dick of Dirkie S. wordt genoemd – vertelt over de keren dat hij bij de burgemeester van Woudenberg werd ontboden die hem verscheidene malen vermanend heeft toegeproken. Samen met de veldwachter liet de burgemeester de jeugdige rauwdouwer de politiecel zien, in de hoop dat dit zó afschrikwekkend zou werken dat Stotijn zich voortaan zou gedragen. Het hielp niet echt.

Stotijn begon in Nederland aan een bonte reeks van baantjes waarbij hij zich maar door één ding liet leiden: hoe kan ik zo snel zo veel mogelijk geld verdienen. 'Ik ben altijd verschrikkelijk geil geweest op geld,' zegt Stotijn. En die liefde is nooit verdwenen. Ook nu nog gaat Stotijn nooit van huis zonder minimaal duizend gulden contant in zijn borstzakje.

In 1948 volgde Stotijn een opleiding als draaier bij de Jaffafabriek in Utrecht en trad in dienst bij de motorenfabriek van Ensing in Amersfoort. Een paar jaar later begon zijn carrière in de binnenvaart. Als roerganger, matroos, kok of motordrijver – alles moest je kunnen, zeven dagen en zeven nachten van de week. Vrienden verdienden toen zo'n tweeëndertig gulden per week maar Stotijn bracht moeiteloos het drievoudige thuis. Dat was dan nog exclusief het geld dat hij bijverdiende met het verkopen van belastingvrij gekochte koffie. Per pak leverde dit exclusieve produkt in het naoorlogse Duitsland gemakkelijk zo'n zeventig à honderd mark op, of twee kostuums.

Toen hij vernam dat er in de nachtdienst bij de koekjesfabriek van Liga in Bergen op Zoom nog meer geld viel te verdienen, was

de keuze snel gemaakt. Zeven dagen in de week van 's middags vijf uur tot 's ochtends zes uur maakte Stotijn ovens schoon, verwijderde hij koekresten, vette de banden in en trof de voorbereidingen voor de bakkerswerkzaamheden die om vijf uur begonnen. 'Klote werk, maar ik verdiende meer dan de bedrijfsleider.'

De watersnoodramp van 1953 opende nieuwe zakelijke perspectieven. Hij schafte zich een bromfiets aan, monteerde er een grote bak op en ging langs de deuren om gedupeerde Zeeuwen aan nieuwe huisraad te helpen. Het was voor zowel verkoper als klant profijtelijke handel. De Zeeuwen die de aanschaf van zaken als een nieuwe koelkast konden declareren bij de gemeente, kregen van Stotijn bonnetjes waarbij als prijs tweehonderdvijftig gulden stond genoteerd, ook al was de werkelijke aanschafprijs tweehonderd gulden geweest. De vijftig gulden winst werd door beide partijen gedeeld. Stotijn kon zijn transportbrommer al snel inruilen voor een Fordson-bestelauto.

In die tijd kwam hij ook in contact met een in de streek beruchte botersmokkelaar, Belse Ben geheten. Toen Stotijn op last van de politie driehonderd gulden reparatiekosten moest betalen voor de wegens een mankement aan de remmen in beslag genomen Fordson, toonde Belse Ben zich bereid de rekening te voldoen. Als tegenprestatie moest Stotijn dan gaan rijden met een van de zes Opel Kapiteins waarmee Ben partijen van zeshonderd kilo boter vanuit Brabant naar België smokkelde.

Het betekende voor Dick het begin van een lucratieve smokkelcarrière. Voor tien kilo boter, die je bij een kastelein in Antwerpen afleverde, kon je toch al snel een hele avond onbeperkt wippen en zuipen. 'Dan was je toch mooi voor zevenentwintig gulden klaar,' zegt Dick. Op de terugweg smokkelde hij sigaretten naar Nederland. *Lord Chesterfield*, werd hij genoemd, omdat hij zich verplaatste in dure sportauto's, die waren volgeladen met sigaretten van dat merk.

Uren kan hij praten over verbeterd gevechten met de douane. Een strijd die volgens hem altijd in het voordeel van de smokkelaar werd beslecht. De douane kreeg hoogstens een kluijfe toegeworpen. Soms werd de douane door Stotijn zelf getipt: dat er die middag bij de grensovergang Putte een wagen vol boter met dat-

en-dat kenteken zou passeren. Dan rukten de douaniers uit om met veel vertoon van macht een auto met een partij ranzige boter te onderscheppen. Stotijn en de zijnen maakten vervolgens van de gelegenheid gebruik om langs andere grensovergangen royaal en ongezien goede boter te smokkelen. De chauffeur van de getipte auto was bovendien altijd een getraind loper, die wel wist te ontkomen. Als transportmiddel koos men onveranderlijk voor een gehuurde auto die na inbeslagname door de politie moest worden teruggegeven. Het was een tactiek – zorg dat justitie bezig is zodat ze je niet hinderen – die Stotijn tot in de puntjes zal leren beheersen.

Nooit heeft Dick in die jaren werkelijk last gehad van justitie. De politie interesseerde zich niet voor dat gesmokkel, daar was de douane voor. En, trouwens, eigenlijk stimuléerde de overheid de botersmokkel. Elke lul, aldus Stotijn, kreeg immers van de Staat een vergunning om boter te kopen en verkopen. ‘Die handel was landsbelang.’ Nee, de botersmokkelaars konden praktisch ongestoord samenzweren in hun smokkelaarscafé ’t Trapke Op in Stotijns woonplaats Huijbergen in West-Brabant.

De gevechten met de douane werden in de loop der jaren wel steeds feller en meedogenlozer. De Belgische douane spande kabels over de weg of plaatste grote katrollen om smokkelaars tot staan te brengen. De boterhandelaren monteerden daarop enorme scharen op de voorbumper van hun auto om zich in ieder geval niet door die kabels te laten hinderen. Later werd er over en weer geschoten.

Bij achtervolgingen gooiden de smokkelaars vaten olie leeg om de douane af te schudden. Stotijn herinnert zich een keer de weg van de Wouwse Plantage tot aan Breda – zo’n twintig kilometer lang – met kraaiepoten te hebben volgestrooid om zijn belagers kwijt te raken. Het kostte hem honderden guldens aan kraaiepoten. Gelukkig had hij de mazzel dat hij met de regionale bandenhersteller, die een nooit eerder vertoonde bedrijvigheid beleefde, een provisieregeling wist te treffen. Van de opbrengst van elke band die de ondernemer dank zij Stotijn kon verkopen of herstellen, kreeg *Lord Chesterfield* een gedeelte.

Dick Stotijn op vijftienjarige leeftijd

Stotijn bekwaamde zich in die jaren ook in fraude bij de export van vee naar het buitenland. Als in verband met het uitbreken van mond- en klauwzeer in Nederland export van vee wordt verboden, springt Stotijn wellustig in het gat in de markt. Hij kocht nuchtere (pasegeboren) kalveren en smokkelde die naar België. Vandaar werden ze als Belgische beesten naar Italië geëxporteerd.

Buitengewoon profijtelijk was ook de export van lege zeugen (varkens die geen jongen meer krijgen). Hij kocht die voor f 1,20 per kilo en in plaats van het aanhouden van een termijn van drie maanden in zijn stal in Huijbergen, werden de zeugen ondanks gevaar voor ziekte binnen een paar dagen uitgevoerd. Het ging steeds om partijen van driehonderd zeugen. Per maand exporteerde Stotijn in strijd met de regels vijftienhonderd zeugen. Het was keihard werken, weet Stotijn nog wel. Hij had bijna permanent drie knechten in dienst. En ja, hij verdiende vreselijk goed. Hij had verschillende sportauto's, kocht soms voor wel driehonderdduizend gulden aan juwelen om in godsnaam het geld maar op te krijgen.

Zijn werk werd daarbij vergemakkelijkt door behulpzame douaniers die aanvankelijk in ruil voor een fiets, en later een autootje, niet te beroerd waren materiaal uit te lenen dat fraude bij de uitvoer mogelijk maakte. Met een tang konden Stotijn en de zijnen zelf containers opnieuw met lood verzegelen nadat ze ze eerst hadden leeggehaald.

Stotijn zegt iedereen te hebben kunnen omkopen in die dagen, van AID'er (inspecteur van de algemene inspectiedienst van Landbouw) tot douaneman. 'Daarom wonen die douane-gasten van mijn leeftijd nu in van die grote villa's.' Stotijn heeft in het geheel geen wroeging over zijn criminele activiteiten. 'Het waren geen misdaden die ik pleegde maar economische delicten,' legt hij uit. 'Ik heb eigenlijk nooit op een normale manier mijn brood verdiend. Ik ben al snel in dat smokkelen gegroeid en ik was onpakbaar, deed ook nooit mijn mond open tegenover de politie. Ook als ze een van mijn mannen pakten, werd er nooit gekletst. Al zaten ze een maand, er werd niet verlinkt. De afspraak was dan wel dat ik voor hun familie zorgde. Er is dan ook nooit één vrouw van mijn smokkelaars bij de sociale dienst geweest.'

Eind jaren zestig verdiende Stotijn de kost met het helen van goederen: alles wat los en vast zat had zijn interesse, maar dan wel met hele vrachtwagens tegelijk. Hij kreeg een tip van een oude werknemer van hemzelf die nu als chauffeur zijn kostje verdiende over een vrachtauto die de moeite van het stelen waard was. Maar ook transportondernemers zelf belden hem met de vraag of hij kon zorgen voor het stelen van hun vrachtwagen die morgen op een bepaalde parkeerplaats zou staan. De vergoeding van de verzekering en de winst bij het illegaal verkopen van de 'ontvreemde' goederen werden gedeeld.

Vrachtwagens voor Italië werden voor vertrek eerst geleege bij zijn huis in Huijbergen. Met behulp van de al eerder genoemde tang werden ze vervolgens opnieuw gelood en verzegeld. In Italië waren ze dan zogenaamd leeggeroofd, las je in de krant: Italiaanse roversbende slaat weer toe.

De vergoeding voor de douane, vaak 'intellectuelen die de waarde van de goederen goed kenden', was meestal tien procent. In de wereld van Stotijn is iedereen te koop, zoveel is wel duidelijk. Iedereen profiteert.

Vooraf het helen van partijen kaas was makkelijk omdat hij dankzij zijn verleden in de zuivelindustrie daar nog goede contacten had – maar ook partijen bankstellen waren niet moeilijk te verkopen – zijn contact bij een van de grootste meubelzaken in Brabant, was iemand die Stotijn nog kende via zijn hobby: het duivenmelken. Het was gouden handel, vooral omdat Stotijn naar eigen zeggen zelf nooit iets illegaals hoefde te doen. 'Ik ben echt geen dief, ik zei alleen tegen mannen als De Valk of Woeste Willem: als je daar en daar die vrachtwagen meeneemt, krijg je van mij vijf ruggen.'

In 1967 werd Stotijn gepakt omdat hij betrokken was bij de aanschaf van tweeëneenhalve kilo opium in café Paradiso op Katendrecht in Rotterdam. Het blijft voor justitie een onduidelijke zaak. Stotijn hielp volgens hemzelf slechts als een soort bemiddelaar in opdracht van een andere gangster. Hoe het ook zij, hij kreeg een jaar celstraf en beleefde een instructieve periode in de gevangenis van Breda en het penitentiair ziekenhuis in Vught. Hij kweekte een goede band met andere gedetineerden en wist ontzag af te

dwingen doordat hij erin slaagde sterke drank het ziekenhuis binnen te smokkelen met hulp van een zwager. Zo maak je vrienden voor het leven.

In 1968 werd hij wederom opgepakt wegens heling van een partij leren jasjes. Bij levering aan de koper in Gorinchem bleek dat deze zaken deed met een undercover-agent van een verzekeringsmaatschappij. Stotijn ontkende alles maar het gestolen goed lag in zijn wagen. Hij kreeg vijf maanden voor schuldheling.

In de jaren zestig krijgt Stotijn steeds meer last van zijn gezondheid. Hij heeft last van een, zoals hij het noemt, 'tropische aandoening'. Hij praat er liever niet over en als de ziekte ter sprake komt dan alleen onder zijn wetenschappelijke naam omdat de meer populaire aanduiding door hem niet genoemd mag worden.

In 1964 wordt bij Stotijn de ziekte van Hansen geconstateerd. Hij blijkt de bacillen al vijf jaar mee te dragen en het kwaad heeft daardoor ongestoord kunnen toeslaan. In dat jaar moet Stotijns linkerbeen worden geamputeerd. Met behulp van protheses kan hij zich redelijk goed verplaatsen maar de ziekte zal hem blijven hinderen. Stotijn verliest zijn meeste vingers. In 1986 zal ook zijn rechterbeen worden afgezet.

Stotijn is er overigens de man niet naar om al te dramatisch te doen over zijn ziekte. Zijn opgewekte humeur lijkt er niet echt onder te lijden, al heeft zijn handicap volgens hemzelf wel invloed gehad op zijn ontwikkeling als beroeps crimineel. Hij voelde zich door het leven te kort gedaan en rechtvaardigt daarmee zijn handelwijze. 'Bovendien wilde ik me nadrukkelijk bewijzen. Ik wilde laten zien dat een gehandicapte andere, gezonde mensen toch te slim af kon zijn,' zegt hij. En later voegt hij daaraan toe. 'Hoe groter mijn handicap, hoe gemener ik werd.'

[2] De D van Dick

Toen Stotijn in 1968 in voorarrest zat op verdenking van heling, werd hij naar eigen zeggen voor het eerst rechtstreeks door het openbaar ministerie benaderd met de vraag of hij niet als informant wilde werken. Hij moest zich melden bij de officier van justitie mr. M. J. Bruigom in Den Bosch met de vraag of hij geen informatie kon verschaffen die kon leiden tot de arrestatie van de verdachten van een recent gepleegde bankoverval met dodelijke afloop in Brabant. Dat Stotijn in zogeheten 'volledige beperking' zat, en dus geen enkel contact met de buitenwereld mocht onderhouden, was geen probleem. Hij kreeg van de officier van justitie toestemming vanaf het parket telefonisch naspeuringen te verrichten.

Uiteindelijk slaagde Stotijn erin de vermoedelijke dader op te sporen. Als dank voor de bewezen dienst mocht hij kiezen: vijfduizend gulden tipgeld of een 'onderscheiding', dat wil zeggen het vernietigen van zijn strafblad. Stotijn koos natuurlijk voor het geld. 'Wat kan mij dat strafblad verdommen. Ik vond het snel verdiend.'

Twee maanden later liet hij een makker, een Belg, die hem benaderde met het oogmerk in Den Haag gestolen juwelen te kunnen verkopen, in de val lopen. Via Bruigom legde Stotijn contact met de recherche in Den Haag. Met rechercheur Pietje Riemen die optrad als pseudo-koper werd de Belg te pakken genomen. Na de arrestatie van Riemen en de dief, wist de pseudo-koper, zogenaamd, uit het politiebureau te ontsnappen. Stotijn kreeg van de verzekeringsmaatschappij tien procent van de inkoopwaarde van de juwelen, een beloning van 6.500 gulden.

De lezing die officier van justitie Bruigom geeft over de wijze waarop hij als bijzondere kracht van justitie kwam te werken, wijkt af van die van Stotijn. Bruigom was van 1946 tot 1970 of-

ficier van justitie in Den Bosch. Van 1970 tot zijn pensionering in 1980 was hij hoofdofficier van justitie in Roermond.

Hij herinnert zich de gesprekken met Stotijn waarin deze informatie aanbod over misdrijven gepleegd door anderen. Gevoerde gesprekken vonden evenwel uitsluitend op initiatief van Stotijn plaats en van inlichtingen over een bankoverval kan hij zich niets herinneren, zegt Bruigom. 'Hij heeft wel verteld over andere smokkelaffaires maar nooit op mijn verzoek. De man was altijd zeer spraakzaam en ik begreep dat hij goed de weg kende in het criminele milieu. Mij is nooit duidelijk geworden hoe diep hij daarin geworteld was. Zijn verhalen waren vaak niet te controleren al kan ik me niet herinneren dat ik ooit door hem ben belazerd. Maar vijfduizend gulden tipgeld geven of informatie op zijn strafblad schrappen, dat was in die jaren op het Bossche parket een onvoorstelbare deal,' vertelt Bruigom.

Politieagenten die in die jaren als begeleider, de zogeheten *runners*, van politie-informanten werkten, verzekeren daarentegen dat het ook eind jaren zestig heel gewoon was enige duizenden gulden aan tipgeld uit te keren. Het witten van een strafblad kwam eveneens voor, maar het was niet gebruikelijk voor dat soort zaken, het nogal creatief omspringen met de regels, een officier van justitie lastig te vallen. Zo'n man, die immers nooit op straat kwam en er geen idee van had wat zich in het veld afspeelde, zette gewoon een krabbel onder de declaratie. Hij stemde er op deze manier niet echt mee in, maar hij maakte geen bezwaar, zoals het heette.

Stotijn herinnert zich nu nog een pragmatische opvatting in hetzelfde genre die Bruigom hem zou hebben voorgehouden. 'Ik heb niet graag dat je liegt, neem dan maar een korting op de waarheid.'

Maar ook vóór 1968 had Stotijn al de interesse weten te wekken van het justitiële apparaat, in het bijzonder van de militaire inlichtingendiensten van de landmacht en de luchtmacht. In 1962 ontstond het vermoeden dat Stotijn zich bezighield met spionage. Hij trok de aandacht omdat hij zeer regelmatig werd gesignaleerd bij de operationele NAVO-vliegbasis in Woensdrecht. Sto-

tijn woonde in Huijbergen aan de rand van het vliegveld. De achterdocht werd verder gevoed door activiteiten van zijn toenmalige echtgenote, Linda*, van wie bekend was dat ze contacten onderhield met het Midden-Oosten. Inlichtingendiensten stelden vast dat zij regelmatig naar Londen vloog en bovendien een verhouding had gehad met een mysterieuze Indiase aristocraat.

‘Stotijn is in die jaren door de inlichtingendiensten heel voorzichtig gemolken. Ze wilden weten of Stotijn als spion te gebruiken was,’ zegt K. de Maat, toen luitenant en later majoor van de rijkspolitie in Brabant. De Maat, die was belast met het opzetten van een Brabantse rechercheafdeling, zegt dat Stotijn onder andere werd ingeschakeld door justitie bij het in beeld brengen van wapensmokkel via België.

Stotijn zelf zegt in die periode door majoor Walraven van de militaire inlichtingendienst te zijn ingeschakeld voor contraspionage. Op verzoek onderhield hij contacten met lieden die een ongezond grote belangstelling hadden voor wat er zich op Woensdrecht afspeelde. De eerste kennismakingen dateerden nog uit de tijd dat Stotijn, eind jaren vijftig, als nachtwaker werkte op de vliegbasis voor het bedrijf Aviolanda, dat zorg droeg voor de onderhoudsbeurten van militaire vliegtuigen.

Hij kreeg van Walraven de opdracht verdachte personen en bewegingen door te geven. In café ’t Trapke Op wist Stotijn inderdaad in contact te komen met een Griek die volgens hem voor de Westduitsers en de Russen spioneerde. De twee mannen raakten bevriend. Stotijn vertelt over snelheidswedstrijden die hij samen met de Griek hield op de weg voor het café. Inzet was wie het snelste een traject van een kilometer wist af te leggen. Vrienden zetten de weg af als Stotijn met zijn Ford Thunderbird en de Griek met zijn Ford Mustang rondscheurden. Stotijn won altijd, naar eigen zeggen.

Overigens vond Stotijn zijn spionagewerk doodsaai. ‘Het zou pas leuk zijn als je moet inbreken, stukken moet stelen met het zweet op je voorhoofd. Maar dat was er niet bij.’ Het werk leverde hem wel een aardige bijverdienste op. Voor een reisje naar Duitsland kreeg hij al gauw vijfduizend mark onkostenvergoeding. En zeker zo profijtelijk was dat hij de spoeling, het restvoedsel van de

vliegbasis, voor een vriendenprijsje kon opkopen om er zijn varkens mee te verwennen.

Hij zegt in die periode nuttige contacten te hebben gelegd die hem ook nu nog van pas komen. Zo is hij onder andere na bemiddeling van de inlichtingendienst in contact gebracht met de beruchte Amsterdamse wapenhandelaar Pistolen Paultje, die een reputatie had wat betreft het maken van valse identiteitspapieren. Stotijn heeft nog steeds een hele trits valse perskaarten, een vals CD-kenteken en een vals diplomatiek paspoort in zijn bezit waarmee hij zich kon identificeren als Frans consulaire diplomaat. 'Ik had bovendien een valse sticker met *PRESS* op de voorruit van mijn auto en dat hielp goed bij het smokkelen als ik de grens over moest.'

Stotijn bouwde in die jaren met veel raffinement aan een ingewikkeld web met draden naar de onder- en bovenwereld.

Begin jaren zeventig ontstond er achterdocht bij de rechterlijke macht. Er deden zich op een gegeven moment zoveel merkwaardige incidenten voor dat het begon te dagen dat er bij de opsporing van strafbare feiten in het arrondissement Breda misschien iets niet helemaal koosjer verliep. Het vermoeden ontstond dat er een wel heel curieus samenwerkingsverband was ontstaan tussen het criminele milieu, in de persoon van Stotijn, en in het bijzonder agenten van de Brabantse rijkspolitie en de Haagse recherche.

Agenten van alle mogelijke diensten waren kind aan huis bij tipgever Dick S. 'Stotijn was absoluut uniek. Hij wist zo goed als alles overal van. De politie en douanerecherche liepen bij hem de deur plat,' herinnert G. Kleinschmidt, oud-rijkspolitieaanvoerder, zich, die in de jaren zeventig nog een korte periode Stotijn als informant heeft *gerund*.

Dirkie S. wordt door de politie vooral ingeschakeld bij het vangen van dieven en helers. Dat soort misdrijven zijn in die tijd aan de orde van de dag, en niet zelden omdat Dirk ze zelf initieerde. De gretigheid van de politie zaken te doen met Stotijn werd er niet minder om.

Hij stal en de politie kon via hem weer af en toe een leuk zaakje oplossen. Op die manier was '*everybody happy*', zegt Kleinschmidt. 'De scoringsdrift van rechercheurs was zo groot dat ze tot veel in

staat waren om een strafzaakje op te lossen,' vertelt hij. En dat verklaart dat er wonderlijke zaken gebeurden. Vooral omdat er maar één leidraad gold, vertelt Kleinschmidt: 'De regels van het Wetboek van Strafvordering worden nageleefd zolang ze ten minste de oplossing van zaken niet in de weg staan.'

In 1970 werd Stotijn ingeschakeld bij het oplossen van een in Roermond gestolen Peugeot. De auto, vol met gestolen goed, stond net over de grens geparkeerd in het Belgische Essen. Omdat het te veel geregeld vergde de Belgische collega's officieel om overdracht van de auto te verzoeken, besloot de politie samen met Stotijn de auto eenvoudigweg terug te stelen en naar Nederland te brengen. Samen met brigadier Melis vertrok Stotijn naar Essen. Van de sportauto vernielde men een ruitje en vervolgens werd de Peugeot met Melis aan het stuur door de Lincoln Continental van Stotijn weggesleept. Een fluitje van een cent.

Even later werd de Peugeot als lokaas gebruikt om twee mannen – de zogeheten twee Chrisjes – die de politie van diefstallen verdacht, in de val te lokken. Stotijn organiseerde in zijn woning een treffen tussen de twee Chrisjes en rechercheur Riemen van de Haagse politie. Riemen zou zich die avond voordoen als het hoofd van een criminele organisatie op zoek naar personeel voor de divisie diefstal. De Chrisjes kwamen op sollicitatiegesprek.

Riemen, met zonnebril op en dikke sigaren rokend, vroeg de twee mannen als proeve van bekwaamheid de Peugeot te stelen. Als het lukte mochten ze lid worden van de bende maar als ze ooit loslippig werden 'gaan jullie aan het gas', werd de Chrisjes verteld. De mannen stelen inderdaad de auto en worden vervolgens op heterdaad betrapt. Zo had de politie weer een zaakje opgelost.

Stotijn en zijn agenten werden steeds inventiever. Met medeweten van agenten kocht hij een grote partij gestolen textiel op en bewaarde die in zijn woning. Zes weken later werd Stotijn ontboden op het politiebureau van Ossendrecht en tot zijn stomme verbazing aangehouden wegens heling. Tegelijkertijd werd er huiszoeking verricht in zijn woning in Huijbergen en de gestolen waar gevonden.

Wat Stotijn toen niet wist, is dat er inmiddels een onderzoek van de rijksrecherche was begonnen naar de banden tussen hem

en een aantal agenten. De twee doodsbanige Chrisjes hadden bij hun verhoor door rechter-commissaris mr. J. Mendlik in Breda heel voorzichtig gewag gemaakt van een geheimzinnige organisatie waarvoor zij werkten. Na enig onderzoek waren twijfels gerezen over de gehanteerde opsporingsmethoden en hadden officier van justitie mr. W. H. M. Wetzels en Mendlik besloten de rijksrecherche in te schakelen.

Rijkspolitieman De Maat, die bij de huiszoeking in de woning van Stotijn was betrokken, vertelt dat onder andere een enorme partij juwelen werd gevonden die verstopt lag in een luik onder de vloer. De sieraden werden later overigens teruggegeven omdat het volgens Stotijn ging om een cadeau dat Linda had gekregen van haar Indiase minnaar. Bij de huiszoeking werden ook foto's gevonden, vakantiekiekjes uit Spanje van het echtpaar Stotijn samen met rechercheur Riemen en echtgenote. Dit en ander materiaal leidde ertoe dat de rijksrecherche een enorm onderzoek begon. 'De contacten van Stotijn met sommige agenten bleken veel iniger dan we voor mogelijk hielden,' zegt De Maat.

Mendlik, die in 1986 president werd van de rechtbank in Breda en per 1 maart 1994 president is van de rechtbank in Rotterdam, kan zich de affaire nog precies herinneren. Hij is zelden zo kwaad geweest als toen hij merkte dat er meinedige processen-verbaal werden opgemaakt door de politie. Onderzoek wees bovendien uit dat de politie zich in vérgaande mate had schuldig gemaakt aan uitlokking.

Voor de magistraten was het een ontzuclterende ervaring. 'In die tijd was er bij de rechterlijke macht eigenlijk helemaal geen kennis over het werk van de politie met informanten. Als je daarover al iets las dan was dat in detectives maar in de strafrechtspraktijk kwam je het eigenlijk nooit tegen,' zegt Mendlik.

Er bestonden toen ook nog geen spelregels voor de politie met betrekking tot het werken met informanten. 'En ook jurisprudentie over onrechtmatig verkregen bewijs was nog geheel onbekend. Ik kreeg de indruk dat het je als naïeve strafrechter nogal eens ontgaat wat zich precies afspeelt in de fase van de opsporing. Het ontbrak ons aan kennis van het wereldje.'

Ook bij de nu gepensioneerde Wetzels is de verontwaardi-

Nous certifions que le détenteur de la présente légitimation (photo d'identité ci-contre) est autorisé à faire usage de notre insigne distinctif en sa qualité de membre du Service d'Information au cours de ses déplacements pour le compte du

Service d'Information
Code Diplomatique & Consulaire.

Les autorités compétentes sont instamment priées d'accorder toutes facilités au porteur de la présente légitimation, afin de lui permettre l'accomplissement de sa tâche. Nous déclinons toute responsabilité pour les suites ou dommages éventuels qui résulteraient de la perte, du vol ou de l'utilisation frauduleuse de cette légitimation. Nous prions les particuliers et les autorités de signaler immédiatement tout abus de cette légitimation à l'administration centrale ou à la représentation la plus proche du

Service d'Information
Code Diplomatique & Consulaire.
WASHINGTON, DC. (U.S.A.)

La présente légitimation perd sa validité si elle n'est pas prolongée à son expiration. Elle peut être retirée à tout moment par la Direction ou le Conseil d'Administration du Service d'Information — Code Diplomatique & Consulaire. La présente légitimation doit porter la signature du détenteur. En cas de perte, le détenteur est tenu d'en rendre immédiatement compte à l'administration centrale ou à la représentation la plus proche.

De houder van deze kaart

Dirk Statyn

is werkzaam als fotograaf/verslaggever
bij Persbureau A.T.N.

Bearer of this card is employed as a
photographer/reporter by Pressbureau A.T.N.

WORLD PRESS

Algemeen Nederlands Persbureau

World Press International - U.S.A. Washington Dc.

RADIO - TV NIEUWSDIENST - WORLD PRESS

Nr.
87510

ANP - UPI

Naam: *Dirk Statyn*
Geb.datum: *7-4-1933*
Adres: *Assenstraat 9*
Woonplaats: *Amstelveen*
Werkzaam als: *Reporter*

PERS

De valse perskaarten en het diplomatieke paspoort uit Stotijns smokkeltijd

ging over de gebeurtenissen van destijds nog bijna tastbaar. De doorgaans gemoedelijke officier van justitie werd ronduit woedend toen hij bovendien vernam dat na het onthullende onderzoek van de rijksrecherche – waarvan de conclusies nooit openbaar zijn gemaakt – een van de hoofdrolspelers in deze zaak was bevorderd.

Wetzels heeft zich hierover nog schriftelijk beklagd bij de procureur-generaal. ‘Het was heel erg wat er toen allemaal gebeurde. We gingen ervanuit dat de politie fatsoenlijk werkt. Rechters gaan daar in het algemeen nog steeds vanuit maar ik heb de indruk dat er toch nog wel eens reden is voor achterdocht,’ zegt Wetzels.

Volgens politieman De Maat bleek uit het onderzoek van de rijksrecherche dat nogal wat ‘overambitieuze agenten’ te ver waren gegaan in hun contacten met Stotijn. Sommigen hadden zich door hem laten corrumperen die De Maat ‘een meester in het manipuleren’ noemt. Stotijn hanteerde daarbij volgens De Maat de filosofie dat ‘het in het leven enkel gaat om de fluit en de duit’. Met die tactiek wist Stotijn menig agent voor zijn belangen in te schakelen. ‘Stotijn speelde korpsen tegen elkaar uit en lapte andere informanten erbij. Ik heb later nog veel grote jongens meegemaakt als informant, maar geen van hen had het formaat van Stotijn.’

Het onderzoek van de rijksrecherche had overigens voor een aantal agenten consequenties. Melis werd overgeplaatst naar een post in Lisse. Hij nam ontslag en solliciteerde met succes bij een opleidingscentrum van de gemeentepolitie in Woensdrecht. Riemmen zag zijn carrière aangetast en ook De Maat werd berispt. Hij ontving een door minister van Justitie Van Agt zelf ondertekende brief waarin hem werd verweten ‘onvoldoende leiding te hebben gegeven’ aan zijn manschappen. De inmiddels gepensioneerde De Maat vindt dat hij er door Stotijn is ingeluisd. De Maat werd gedurende de strafzaak tegen Stotijn door de verdachte er onder andere van beschuldigd ingestemd te hebben met het helen van partijen textiel. Die beschuldigingen – die voor sensationele artikelen in de kranten zorgden – waren volgens De Maat een regelrechte wraakactie van Stotijn omdat De Maat het onderzoek van de rijksrecherche zou hebben geïnitieerd. Dat De Maat uiteindelijk ook gestraft werd, komt volgens hem doordat ‘de kamergeleerden

op het departement van justitie' niet snaptten wat voor een geraffineerd spel Stotijn speelde.

De essentie van het problematische karakter van Stotijns contacten met de politie was volgens Wetzels dat agenten Dick S. niet aankonden. 'Stotijn was gewoon veel te slim,' zegt Wetzels. Hij tipte de politie alleen als hem dat meer geld opleverde dan het plegen van een strafbaar feit. Voeg daarbij het feit dat het openbaar ministerie nogal wat afstand bewaarde tot de politie en het is duidelijk waarom 't zo lang goed kon gaan. Natuurlijk wist Wetzels wel dat rechercheurs beter in het café inlichtingen konden zoeken dan bij de pastoor maar hoe agenten nu precies te werk gingen, daar wist hij het fijne niet van. 'We gingen er in ieder geval vanuit dat de politie netjes werkte. Het openbaar ministerie moest zich ook niet overal mee bemoeien.' Daarbij kwam dat Stotijn aldus officier van justitie Wetzels, buitengewoon brutaal was. Hij parkeerde rustig zijn dure Mercedes frontaal voor de rechtbank op de stoep als een strafzaak diende, herinnert Wetzels zich. Stotijn ging ervanuit dat zijn – valse – CD-kenteken hem een parkeerbon zou besparen. En dat was ook zo.

Wetzels zegt het te betreuren eigenlijk nooit iets over de persoonlijke geschiedenis van Stotijn te hebben vernomen. Hij had 'het fenomeen-Stotijn' graag eens 'psychiatrisch' willen laten bekijken maar tot een dergelijk onderzoek kwam het nooit omdat Stotijn de beschuldiging strafbare feiten te hebben gepleegd altijd ontkend heeft.

In ieder geval wist hij steevast handig gebruik te maken van zijn fysieke handicap. Justitie slaagde er nauwelijks in gevangnissen te vinden die hem wilden plaatsen. Gevangenisdirecties vonden Dirk S. te lastig. Als er een plaats was gevonden, wist hij direct medische redenen aan te voeren die opsluiting onmogelijk maakten. Dan kwam er weer een briefje van bijvoorbeeld orthopedagoog prof. dr. B. van Linge van het Dijkzigt-ziekenhuis Rotterdam die de Bredase rechtbank in 1975 schreef: 'Op grond van zijn ernstige multipale handicap is een verblijf in gevangenschap voor de heer D.G. Stotijn een onevenredig zware belasting.' En zo'n schrijven wilde nogal eens helpen.

‘Velen van ons hadden toch met hem te doen door zijn handicap,’ zegt Wetzels. ‘Ikzelf vond hem vooral een schurk. Hoewel je hem door zijn handicap meer kon vergeven dan een andere boef.’

Mendlik vertelt dat zijn bemoeienissen met Stotijn hem noopten een geheim telefoonnummer te nemen. Stotijns toenmalige vrouw, Linda, had de gewoonte de rechter-commissaris thuis op nogal intimiderende wijze op te bellen als haar man weer eens werd vastgehouden. ‘Of er niets te ritselen viel,’ wilde ze dan weten.

Mendlik noemt hem ronduit ‘levensgevaarlijk’. De magistraat nam de in de jaren zeventig unieke beslissing een helikopter in te schakelen bij een huiszoeking van Stotijns villa. Hij wilde zelf op veilige afstand alles goed in de gaten kunnen houden. De huiszoeking leverde niets op. Stotijn had, zo onthult hij nu, in ruil voor het uitdelen van gestolen goederen van bevriende politieagenten de code gekregen die hem in staat stelde het *gescrambelde* verkeer op de politieradio te volgen. Dat gaf hem voldoende tijd zich voor te bereiden op de moeilijkheden die dreigden.

Dirkie S., vertelt Mendlik, had in Brabant een enorme reputatie. De hele provincie was zijn jachtgebied. Er was later dan ook grote opluchting bij de rechterlijke macht in Breda toen Stotijn naar een andere provincie, en dus een ander rechtsgebied, verhuisde. Maar het is voor Mendlik ‘ten enen male onbegrijpelijk’ dat justitie met Stotijn is blijven werken. ‘Want het was al heel snel duidelijk dat tegenover tien tips van de man, negentig illegale handelingen stonden.’

Ook in de pers bouwde Stotijn gestaag aan zijn reputatie. Regionale kranten stonden in de rij voor interviews en schilderden hem af als de *Al Capone* van Brabant. Huiszoekingen bij Stotijn werden uitgebreid in de krant beschreven. Er verschenen foto’s van hem in rolstoel, geflankeerd door twee poedels. Toen al dreigde hij ermee vreemde praktijken bij justitie te onthullen.

Het verslag in *De Telegraaf* van een strafzaak die tegen Stotijn diende in 1976, noemde hem een ‘geraffineerde en gevaarlijke misdadchef’. Hij was volgens het ochtendblad de ‘équipeleider van

een gehaaide roversploeg bestaande uit geroutineerde jongens als Woeste Willem, de Valk en de Bels.’

Als Stotijn in die dagen in een café aan de bar plaatsnam en wat drankjes uitdeelde, stonden er binnen tien minuten duistere types om hem heen die gestolen televisies aanboden of allerlei snode plannen met hem wilden uitvoeren. Hij trok dat soort mensen altijd aan, herinnert een vriendin van Stotijn zich.

Stotijn begrijpt niet helemaal waaraan hij zijn ruige reputatie van misdaadchef destijds te danken had, al geeft hij toe dat hij in geval van nood over ‘aardig wat mensen’ kon beschikken. Het waren ook handlangers die hij gebruikte om er in opdracht van keurige ondernemers als een soort alternatieve deurwaarders mee op pad te gaan. Dubieuze debiteuren werden na een pittig gesprek overgehaald openstaande rekeningen nu toch maar echt te betalen teneinde erger te voorkomen.

De leden van zijn ‘roversbende’ wist Stotijn moeiteloos ontzag af te dwingen. Bij een onderzoek naar betrokkenheid bij diefstallen van vrachtwagens, uitgevoerd in opdracht van Stotijn, verklaarden handlangers van hem dat ze geen belastende verklaringen konden afleggen. ‘Stotijn heeft meer dan eens gezegd dat als wij ooit een woord zouden verraden, hij een staaf trotyl onder ons huis zou duwen maar dat nam ik niet erg serieus. Ook heeft hij wel gedreigd dat hij iemand zou huren om mij te laten doodschieten. Dit laatste heb ik wel serieus genomen,’ vertelt De Valk bij zijn verhoor voor rechter-commissaris jhr. mr. J. J. van der Goes van Naters in Breda.

In het proces-verbaal van een politieverhoor vertelt een andere verdachte dat Stotijn drugs dreigde te verstopen in de auto’s van verraders om dan vervolgens de politie te tippen. Chauffeur Woeste Willem vertelt de politie dat Stotijn had gezegd dat het hem maar duizend gulden kost om iemand ‘kapot’ te laten maken.

‘Dirk Stotijn beloofde altijd koeien met gouden horens. Maar als wij de kastanjes uit het vuur hadden gehaald en hij er weer behoorlijk mee verdiend had, werden wij met een footje afgescheept,’ zegt Willem. Soms werd er door Stotijn geschermd met een verdienste van twintigduizend gulden maar het hoogste be-

drag dat Willem als hulpje ooit kreeg uitbetaald was naar eigen zeggen 2.600 gulden.

Een chauffeur met de bijnaam De Stier vertelde de politie: 'Als wij Stotijn ooit zouden verraden, zou hij wel passende maatregelen nemen. Hij wist wel mannetjes die iemand voor een rooitje koud zouden maken, of die hij thuis naar het gezin zou sturen om een bom naar binnen te pleuren.'

Stotijns verschijning wekte in die dagen zoveel ontzag dat als hij in het café achteloos naar zijn binnenzak greep, iedereen onmiddellijk de handen in de lucht stak. In het milieu deed het verhaal de ronde dat Dirkie S. met een pistool zijn naam in een deur kon schieten. Stotijn wimpelt die eer bescheiden af. 'Ik kan met een pistool van dichtbij werkelijk nog geen boom raken.'

Maar vooral wekte algemeen de bewondering dat Stotijn ondanks zijn op grote schaal gepleegde 'economische delicten' in het algemeen nauwelijks last had van justitie. Stotijn kan dat eenvoudig verklaren. 'Als je een behoorlijk stel hersens hebt, ben je altijd ongrijpbaar voor de politie. Voor het minste of geringste hebben agenten toestemming nodig van de rechter-commissaris. Dat geeft ze een enorme achterstand. Ze kunnen ons eigenlijk alleen wat maken bij een heterdaadje.'

Voor leidinggevend bij de politie is het gebruik van informanten door agenten altijd een heikel onderwerp geweest. Recherchechefs hebben nauwelijks zicht op de informanten met wie rechercheurs zaken doen, zegt oud-hoofdcommissaris van de Rotterdamse politie, J. A. Blaauw.

'Het is moeilijk je mensen het contact met bepaalde informanten te verbieden omdat de omgang altijd met grote geheimzinnigheid is omgeven. Ook het openbaar ministerie weet niet meer dan de politie kwijt wil. Alleen bij heel belangrijke tips verneemt de officier van justitie iets over contacten met een informant omdat hij dan de declaratie voor het tipgeld moet tekenen.'

Een informant is vaak het privé-bezit van een rechercheur, vertelt Blaauw. 'Ze staren zich blind op de verleiding dat ze via een informant de Gouden Tip krijgen waarmee men een hele spectaculaire zaak kan oplossen. Agenten vinden het ongelooflijk inte-

ressant om met een informant te klessebessen. Er zijn veel rechercheurs die verslaafd zijn aan hun contacten met informanten en het is haast onmogelijk een agent te laten afkicken.’

In de jaren zestig en zeventig – toen Blaauw hoofd van de recherche was in Rotterdam – waren er geen regels voor de omgang met informanten. Sommige dienders kregen zo’n intensieve band met hun medewerkers uit de onderwereld dat ze zich volledig met hun informant gingen identificeren. ‘Agenten gaan dan de taal van de vlakke spreken. Zelfs op het politiebureau praten ze dan net zo als een vlotte jongen uit de penose.’

Ook het begrip ‘onrechtmatig verkregen bewijs’ was in die tijd nog niet echt bekend. De enige casus die onder agenten besproken werd, betrof het geval van een vrouw die een agent uitnodigde zich te verstoppen in de kleerkast in de echtelijke slaapkamer zodat de politie kon horen wat haar man allemaal vertelde als hij terugkeerde van een nacht inbreken. Die wijze van informatievergarig, zo leert Blaauw, was voor een politiemann niet toelaatbaar, maar verder was er veel toegestaan bij het vangen van boeven.

In 1988 verschijnt van de hand van Blaauw het handboek *Criminele tactiek* met daarin een uitgebreid hoofdstuk over ‘De informant’. Blaauw waarschuwt daarin onder andere voor het gevaar van corruptie. Volgens Blaauw zijn er zeven zogeheten ‘detonatoren’ om corruptie tot ontsteking te brengen: dames, drank, dubbeltjes, drugs, dalven (bargoens voor bedelen of schooien), dobbelen en dirty tricks, kortweg de Zeven D’s. Kortom een hoofdstuk dat Stotijn met veel finesse al jaren in praktijk bracht. De D van Dick had moeiteloos als achtste detonator in Blaauws boek gekund. Stotijn beklemtoont dat het hem nooit veel moeite heeft gekost een agent aan zijn zijde te krijgen. ‘Politiemensen hebben altijd hun stinkende best gedaan vriendje met me te worden. Er zijn periodes geweest dat ik wekelijks tussen de twintig à dertig rechercheurs over de vloer had.’

Rechercheurs die met Stotijn zaken deden, verzekeren steeds ongevraagd dat zij de enigen waren die op een nette wijze met Stotijn omgingen en zich op geen enkele wijze lieten corrumperen. Maar anderen... Vooral bij de rijkspolitie in Brabant doen fantastische verhalen de ronde over de ingenieuze wijze waarop

Stotijn agenten in de val liet lopen. Zo zou hij er een handje van hebben gehad 'snollen in huis te halen' die gratis diensten verleenden. Van de slaapkamer-acties maakte Stotijn heimelijk opnames waarmee agenten vervolgens werden gechanteerd.

Stotijn ontkent het verhaal niet. Maar wat wil je: als je 's avonds met agenten een afspraak maakte, dan ontmoette je elkaar nu eenmaal niet in een jeugdthonk. En in zo'n seksclub in Putte was de rekening aan het eind van de nacht inderdaad voor Stotijn.

Ook de D's van dalven en dubbeltjes komen hem bekend voor. Zijn loods in Huijbergen lag vaak vol met gestolen goed dat hij al dan niet in opdracht van de politie, via een zogeheten voorkoop om de herkomst van gestolen waar te kunnen vaststellen, had aangeschaft. Er waren agenten die zeer regelmatig textiel of elektronische apparatuur mee naar huis namen. 'Er zijn agenten die nu nog steeds geen suiker hoeven te kopen omdat we gedeeltes van in beslag genomen partijen achterhielden.'

Ex-wachtmeester Kleinschmidt herinnert zich dat een collega hem regelmatig een bontjasje of sieraden probeerde aan te smeren. Betrokken agenten hadden de neiging gestolen goed onder elkaar te verdelen zodat iedereen zijn mond zou houden. Stotijn zegt wel eens tijdens het verhoor agenten te hebben omgekocht. In ruil voor de financiering van een gezellig weekendje Valkenburg met de vrouw bleken twee rechercheurs die Stotijn verhoorden over het helen van goederen, gaarne bereid hem eerst te laten lezen wat andere verdachten hadden verklaard zodat hij met zijn verklaring daarop kon inspelen. Verhalen over deze vorm van corruptie en de betrokkenheid van Stotijn komen Blaauw niet onbekend voor. Hij noemt Stotijn 'een vent met een dubbele bodem die als het erop aankomt een agent onderuithaalt'.

Desalniettemin, weet ook Blaauw, maakte de vaderlandse politie veel gebruik van Stotijn. 'Hij was een van de topfiguren als informant. Iedereen liep op een gegeven moment met hem te flirten, tot en met de CRI en de BVD aan toe. De korpsen waren verschrikkelijk gesteld op zijn informatie. Stotijn werd gezien als statussymbool.'

Ook Blaauws Rotterdamse korps was bepaald niet vies van de omgang met Stotijn. Om de contacten goeddeels te verbieden, in-

troduceerde Blaauw eind jaren zeventig het begrip 'Zwarte Lijst'. Daarop werden de namen geplaatst van informanten met wie de politie slechts bij hoge uitzondering, zoals bijvoorbeeld voor de oplossing van een moordzaak, een gesprek mocht voeren. Stotijn werd in Rotterdam boven aan de zwarte lijst geplaatst.

[3] Klassejustitie

Aan het eind van de jaren zeventig moest Stotijn enige tegenslagen incasseren. Hij bracht geruime tijd door in de gevangenis, waar hij een gedeelte van een straf uitzat van tweeënehalf jaar wegens heling van diverse vrachtwagens die zaken als koeiehuiden, plastic, vuilniszakken, whisky, suiker, tafelzeiltjes en kaas vervoerden.

Maar niet alleen justitie, ook de fiscus zat hem op de hielen. Over het jaar 1979 ontving hij van de inspectie inkomstenbelasting in Bergen op Zoom een aanslag van zeven miljoen gulden, te betalen in drie termijnen.

Stotijns belastingadviseur, accountant P. C. W. Nijssen in Bergen op Zoom, is nog onder de indruk van die aanslag, en vooral de wijze van afhandeling van die vordering heeft bij hem veel ontzag gewekt. Stotijn gaf Nijssen opdracht enkele telefoontjes te plegen met een aantal justitiële diensten en het hoofd van de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst in Amsterdam. 'Toen ik aan die man de kwestie voorlegde, werd de aanslag meteen geheel ingetrokken, zonder nadere motivering. Terwijl je normaal toch heel wat bewijsmateriaal moet aandragen om een aanslag met succes te kunnen aanvechten. Dit was zo'n unieke zaak dat ik nu nog niet begrijp wat zich achter de schermen afspeelde.'

Stotijn deed na zijn vrijlating overigens nog meer goede zaken. Hij leverde op krediet suiker aan een berooide collega-duivenhouder. Het gestolen goedje kostte hem vijfentwintig cent per kilo en hij verhandelde het tegen een prijs van f1,50.

De afnemer gebruikte de suiker voor zijn illegale alcoholstokerij, die was ondergebracht in een boerenschuur in de Wouwse plantage. In opdracht van zijn relatie kocht Stotijn een nieuwe installatie. Toen de stoker op een gegeven moment stierf aan niervergiftiging als gevolg van het drinken van zijn zelfgestookte alcohol, was Stotijn opeens alcoholproducent. Aan een 'te goeder naam en faam bekend stand groot bedrijf in Schiedam' verkocht

hij de alcohol voor gemiddeld tien gulden per liter, dat is een derde van de normale prijs. In zijn stokerij werden zo'n vijfhonderd liter per nacht geproduceerd.

Ondanks de stank deed de politie niets. De douanerecherche was wel actief maar rolde liever een stokerij van Belgische concurrenten op, ontdekte Stotijn. Bovendien matste hij de douane wel eens door ergens een partijtje van vijftienhonderd kilo hasj te tippen. 'Dan lieten ze mij met rust.'

Uiteindelijk stopt Stotijn ermee. Het stoken van alcohol was te arbeidsintensief en bovendien was de lucht niet te harden. Om zijn carrière als stoker winstgevend te beëindigen, informeert hij de douane over het bestaan van twintig stokerijen in de omgeving en incasseert alsnog een behoorlijk bedrag aan tipgeld.

Met chauffeurs van een firma in Zwolle kwam hij nog overeen dat ze in plaats van de volle lading van achtentwintigduizend liter in hun tankauto niet alles losten bij het bedrijf in Schiedam waar ze naar op weg waren. De paar duizend liter die ze achterhielden, gingen naar Stotijn die de chauffeurs voor de moeite een paar honderd piek betaalde.

Stotijn verkocht de liters vervolgens weer voor 'een vriendenprijsje' aan hetzelfde bedrijf waaraan het ten onrechte niet geleverd was. De afnemer verkeerde in de veronderstelling dat het om door Stotijn zelf gestookte alcohol ging. Hij had het op een gegeven moment zo druk met het lossen van tankauto's bij zijn woning in Huijbergen dat hij het pad naar zijn loods moest laten asfalteren om al het verkeer te kunnen verwerken. 'Het spul bleef geen dag liggen. Mijn afnemers stonden te springen om aanvoer.'

Uit dank voor de vlotte levering kreeg hij van de drankenfabrikant op een gegeven moment het aanbod voor een zachte prijs gedistilleerde alcohol te kopen. De magazijnchef leverde hem een koffer vol met etiketten zodat hij zelf flessen kon bottelen en in België met forse winst aan de man kon brengen.

'Een goede manager is een goede tiller. Als die grote bedrijven niet een beetje kunnen rommelen waren ze nu al lang allemaal verkocht aan Duitsland of Japan,' zegt zakenman Stotijn.

Voor verdere inkomsten had Stotijn bedrijven die handelden in plastic en in bouwmaterialen. Hij maakte bijvoorbeeld plastic bak-

jes die hij leverde aan het ziekenhuis Dijkzigt in Rotterdam waar hij toch regelmatig moest zijn voor de behandeling van zijn ziekte.

Eind jaren zeventig liet hij zijn handel in bouwmaterialen failliet gaan. De curator, aldus Stotijn, zou uiteindelijk het faillissement laten opheffen, niet zoals te doen gebruikelijk bij gebrek aan baten maar – na enkele subtiele bedreigingen – wegens gebrek aan lef, vertelt Stotijn.

Verreweg de belangrijkste bron van inkomsten was in de jaren zeventig de smokkel van sigaretten. Samen met een Zwitser regelde Stotijn de aankoop van sigaretten in Salzburg in Oostenrijk. Het ging om sigaretten waarop nog geen accijnzen waren geheven en die met gesloten TIR-transport zogenaamd vervoerd werden naar Iran.

De meeste sigaretten zouden Iran echter nooit bereiken omdat ze heimelijk in Turkije werden uitgeladen. De handel werd vergemakkelijkt doordat Stotijns Turkse handlanger bijzonder goede contacten had met de douane in zijn land. Douaniers waren best bereid een oogje dicht te knijpen en verstrekten bovendien stemfels waardoor het op papier leek alsof de handel daadwerkelijk naar Iran ging.

Het was zeer aantrekkelijke handel, rekent Stotijn voor. In een vrachtwagen zaten 420 kartonnen dozen met vijftig sloffen Camel. De sigaretten werden aangeschaft à veertig cent per pakje en hij ving er in Turkije f1,40 per pakje voor. Bij elk transport werd zo 210.000 gulden omgezet. Stotijn beschikte in die dagen over veel geld. 'Ik had soms een miljoen gulden cash in mijn kluis liggen.'

'Maar onderschat de onkosten niet,' zegt hij ook. 'Wat dacht je dat zo'n vrachtwagen kost, een chauffeur en steekpenningen. De mensen vergeten dat wel eens, maar flink smokkelen kost klauwen vol geld. En soms verlinkt iemand je, verlies je een heel transport en dan ben je voor je het weet zo een paar ton kwijt.'

Via de sigarettenhandel raakt Stotijn uiteindelijk bij de echte harde misdaad betrokken. In 1980 komt hij via zijn in Istanboel wonende Turkse afnemer van sigaretten, de dan eenenveertigjarige Ali Bankaya*, in aanraking met de uiterst lucratieve smokkel van heroïne.

Stotijn werd gevraagd de transporten te regelen vanuit Salzburg. Daar stonden kisten met zogenaamde machineonderdelen die in werkelijkheid wapens bevatten. De wapens werden door de Turken met de Koerden geruild voor heroïne. De Koerden kregen de drugs voor een prikkie uit Azië.

De transporten verliepen zonder problemen. Douaniers werkten vlot mee. Zelfs Stotijns paspoort werd niet, zoals normaal gebruikelijk was, afgestempeld, waardoor nergens uit bleek dat hij in die jaren in korte tijd zo'n tien trips maakte naar Turkije. Dat was een groot voordeel want, als in die dagen bleek dat je zakelijke contacten onderhield met Turkije werd onmiddellijk je telefoon getapt. Dan was je meteen verdacht.

De heroïne werd aanvankelijk slechts in hoeveelheden van een paar kilo per transport, verstopt tussen schapevlees, naar Nederland vervoerd. Met het daadwerkelijke vervoer van de drugs zegt Stotijn niets te maken hebben gehad omdat hij het te gevaarlijk vond.

Zwarte lijst of niet, in die tijd blijkt zijn contact als tipgever met de inlichtingendienst van de politie in Rotterdam nog bijzonder waardevol. Een rechercheur van de Centrale Inlichtingendienst in Rotterdam – waarmee Stotijn veel contacten onderhield – vertelde hem te hebben vernomen dat er verdenkingen bestaan als zou hij in de drugsbusiness zitten. Of dat soms waar was? Stotijn ontken- de categorisch en besloot onmiddellijk zijn samenwerking met de Turken aan te passen.

De CID-agent kwam met zijn vraag omdat hij van zijn collega's van de verdovende-middelenafdeling had gehoord dat er een onderzoek liep naar heroïnesmokkel waarbij de namen van Stotijn en twee andere Nederlanders samen met enkele Turken genoemd waren. Bij de Centrale Recherche Informatiedienst, het bureau ZWAH (Zuidwest Azië Heroïne) van de verdovende-middelen- centrale is in 1980 een 'uiterst vertrouwelijk' rapport opgemaakt over het onderzoek naar Stotijn en de Turken. In het verslag staat dat bij de gemeentepolitie van Rotterdam de indruk was ontstaan dat de Nederlanders en de Turken 'zich bezighielden met een scala aan illegale activiteiten. Wat men precies uitvoerde werd ondanks een vrij intensief onderzoek niet duidelijk. Men deed veel zaken

per telefoon, doch sprak daarbij in code die evengoed kon slaan op handel in kleding als in verdovende middelen. Via een informant kreeg men toch de overtuiging dat men wel degelijk handelde in verdovende middelen.'

Stotijn bezocht van 25 tot 28 augustus in gezelschap van twee Nederlanders Istanboel voor besprekingen met de Turkse relaties. Het bezoek is gedocumenteerd en op foto's vastgelegd door agenten van de Drug Enforcement Administration (DEA) die de handel en wandel van deze verdachten in de gaten hielden. Het was Stotijn wel opgevallen dat zijn bewegingen in Turkije nauwlettend werden gevolgd maar 'ik dacht dat die mannen ons beveiligden'.

Het bezoek aan Turkije heeft op Stotijn grote indruk gemaakt. De zomer van 1980 was in Turkije een roerige tijd. In augustus werd de staat van beleg afgekondigd. Per week werden er zo'n honderd politieke moorden gepleegd. Een nieuw record. Na acht uur 's avonds mocht niemand meer de straat op. Maar als Ali in Hotel Cinar Stotijn ophaalt, blijkt dat ze zich vrijelijk kunnen bewegen. 'Politie en militairen sprongen in de houding als ze de auto van mijn Turkse vriend zagen.'

Dat heroïnehandelaren vaak machtige posten bekleden, merkte Stotijn aan alles. Bijvoorbeeld op de dag van zijn vertrek – twee weken voor de militaire staatsgreep – overheerste in de kolommen van Turkijes grootste krant, *Hürriyet*, het nieuws dat de leider van de fundamentalistische Islamitische Partij van Nationaal Behoud in Turkije, Necmettin Erbakan, in opspraak was geraakt wegens betrokkenheid bij de handel in verdovende middelen naar Duitsland. In Duisburg werd een oud-afgevaardigde van zijn partij met drieëneenhalve kilo heroïne gepakt. Erbakans partij had op dat moment tweeëntwintig zetels en steunde de regering-Demirel.

Uit het politieonderzoek bleek volgens het Nederlandse rapport bovendien dat de vermoedelijke heroïnehandelaren zaken deden in München en in Londen. Ze bezaten op verscheidene plekken in Europa kledingzaken die gebruikt werden voor het witwassen van drugsgelden. Stotijn zegt nog menige Brabantse kledingboer bereid te hebben gevonden zaken te doen met zijn Turken. De Brabanders kregen van de Turken zwart geld dat ze hun via reguliere bankrekeningen terugbetaalden voor geleverde mantelpakjes die

in werkelijkheid een fractie vertegenwoordigden van de bedragen waarom het ging. De Brabanders kregen op die manier de beschikking over zwart geld en de banktransactie werd later gedeeltelijk afgeboekt als gemaakt verlies op normale zakelijke handel. En zo hadden de Turken hun geld gewit.

In oktober werd de politie duidelijk dat er een flink drugstransport in de maak was, maar, staat er in het rapport, 'begin november worden in verband met personele en financiële moeilijkheden de lopende onderzoeken gestopt, zonder dat tot aanhoudingen of inbeslagnemingen kan worden overgegaan'.

De draad van het onderzoek werd later wel weer opgepakt maar toen was Stotijn al lang gewaarschuwd. De koerier die tien kilo heroïne zou vervoeren, kreeg de opdracht zonder drugs terug te rijden. Terwijl de man door Turkse en Nederlands politie in de gaten werd gehouden – en uitgebreid gefouilleerd – zorgde een andere, Limburgse koerier voor een ongestoorde aanvoer van de heroïne naar Nederland.

Angst kende Stotijn niet in zijn omgang met collega's uit de Turkse onderwereld. 'Het gekke is bij die Turken dat als je bekend staat als een grote jongen, dan word je met respect behandeld. Ik was een meneer, mocht mijn eigen sigaretten niet eens aansteken.'

Het contact met zijn Turkse partners werd nogal onverhoeds verbroken toen Stotijn door een huwelijks crisis hals over kop uit Huijbergen moest vertrekken. Stotijn had een verhouding met een jonge moeder van twee kinderen gekregen, Els*, een relatie die zijn echtgenote Linda niet wist te waarderen.

De echtelijke twist liep hoog op. In 1981 werd Stotijn in opdracht van Linda met zijn nieuwe vriendin Els ontvoerd uit zijn woning in Bergen op Zoom. Hij werd naar eigen zeggen geboeid en opgesloten in de loods van zijn voormalige woning in Huijbergen. Het was volgens Stotijn de bedoeling hem te vermoorden zodat Linda zijn bezittingen zou erven. Els moest zodanig worden mishandeld dat ze niet in de verleiding zou komen iemand iets te vertellen. Uiteindelijk werden Stotijn en zijn vriendin na een lange nacht vrijgelaten met de afspraak dat er geen aangifte zou worden gedaan.

Kort daarop verhuisde Stotijn naar Daarlerveen, gemeente Hellendoorn. Els wilde dat ze zo ver mogelijk van Brabant vandaan gingen wonen. Daar raakte hij verzeild in zijn laatste omvangrijke criminele klus. ‘Om aan de vreet te blijven,’ bezweek hij voor het aanbod van een bankdirecteur in Oosterhout en zijn compagnon, een jonkheer, tennisbanenexploitant en projectontwikkelaar in West-Brabant, om amfetamine te gaan produceren. Stotijn had vroeger voor de bankdirecteur nog een tijdje goud gesmokkeld van Luxemburg naar Nederland.

Hij kreeg van de twee zakenlieden een ton op zijn bankrekening in Almelo om zich te oriënteren op de markt. Hij schafte zich, zogenaamd ‘voor Afrika,’ een pillenmachine aan, liet in Roosendaal matrijzen maken voor de vervaardiging van pillen, huurde een loods in Oosterhout en begon – na van de huisarts een boek te hebben geleend: *Hoe maak ik pillen* – aan de produktie. Door de beide zakenlieden, die nog een lege BV hadden liggen, werd hij tot directeur benoemd van de *Beheersmaatschappij: overslagbedrijf*.

Dat was trouwens geen woord te veel gezegd want er werd heel wat opgeslagen in die loods. Van partijen gestolen sigaretten tot twintig politieuniformen die volgens hem een van de latere Heineken-ontvoerders tijdelijk bij hem onderbracht. De uniformen werden later gebruikt bij overvallen.

De amfetaminehandel verliep ellendig. De produktie ging moeizaam en ze werden bovendien nog een keer beroofd van hun hele voorraad door een bende van een woonwagenkamp. De partij pillen kregen ze overigens terug toen ze een van de betrokkenen later ontvoerden en opsloten in de achterbak van de Jaguar van de bankdirecteur. Maar toch, de fabricage verliep niet naar wens.

Toen ze besloten te stoppen met de pillenhandel en de laatste voorraad hadden overgedragen aan kopers bij het AC-motel in Oosterhout in juni 1982 werden Stotijn en zijn handlangers aangehouden. Het was een actie van de politie in Hellendoorn die de bende al sinds het begin van hun opereren tapte en in de gaten hield. Stotijn kreeg de zwaarste straf van alle betrokkenen: acht maanden.

Stotijns nare ervaringen met ‘de klassejustitie’ en het feit dat

zijn gezondheid achteruitholde doordat hij in 1979 ook nog last kreeg van suikerziekte, brachten hem aan het twijfelen over het nut van het doorzetten van zijn criminele carrière. Vooral op aandringen van Els kwam hij ertoe zijn talenten samen met zijn kennis van de onderwereld te gaan benutten als een soort geheim agent voor de politie. In een mum van tijd begaf Stotijn zich op de lucratieve markt van het aan justitie verkopen van informatie. Hij wordt full-time informant van de Nederlandse – en als die hem niet meer kunnen betalen – de Duitse en Amerikaanse justitie.

Deel twee

[4] Pablo Escobar en Carlos Lehder

Er moet een organisatie komen die vanuit Nederland over heel West-Europa de distributie zal regelen van cocaïne afkomstig uit het Colombiaanse Medellin. Daarover spreken de vier heren die zich op een novemberdag in 1981 om een tafeltje scharen in de cafetaria van het Hilton-hotel op luchthaven Schiphol. Stotijn is voor de bespreking uitgenodigd door de dan in Rotterdam wonende Surinaamse zakenman Sic Heijmans. Uit Colombia zijn overgekomen twee mannen: ene Carlos Lehder en een man, in vrouwenkleren en een pruik, die zich introduceert als Pablo Escobar. Ze zoeken een zakenpartner in Nederland die in staat is grote partijen aceton en ether te leveren aan Colombia. Op advies van Heijmans krijgt Stotijn bovendien 'een exclusief dealership' voor de handel in cocaïne aangeboden op de nog te ontginnen Europese markt.

Stotijn is met stomheid geslagen. Hij kan net zoveel drugs geleverd krijgen als hij wil, verzekeren de Colombianen hem. De Zuid Amerikanen leggen hem uit te beschikken over goed uitgeruste cokelaboratoria in de Colombiaanse bergen. Zijn gesprekspartners vertellen hem, met de familie Ochoa, tot de belangrijkste producenten van drugs te behoren. De kwaliteit van hún cocaïne is evenwel de allerbeste.

Stotijn pleegt een paar telefoontjes met geroutineerde smokkelaars en belooft dat zijn organisatie voor alles kan zorgen. 'Op zo'n moment ben ik een verschrikkelijke blufferd. Ik zei nog: als het moet dan lever ik zelfs torpedoboten. *No problem.*'

Voor het bespreken van de zakelijke voorwaarden verhuist het gezelschap van de koffiebar naar het restaurant. Over de betalingscondities worden de heren het vrij snel eens. Stotijn moet per kilo cocaïne twintigduizend gulden betalen. De kosten van het vervoer van de drugs naar Europa komen voor rekening van de Colombianen. Het inklaren van de cocaïne en de kosten van verdere distri-

butie in Europa zijn dan weer de verantwoordelijkheid van de organisatie van Stotijn. Aan het eind van de avond krijgt hij een briefje van de Colombianen met het rekeningnummer en de naam van de buitenlandse bank waarnaar hij zijn geld moet overmaken. Als teken van vertrouwen stemmen de Colombianen ermee in dat Stotijn pas betaalt na verkoop van de cocaïne.

Het storten van geld was voor Stotijn overigens geen enkel probleem. Hij had een uitstekende relatie met de directeur van een Slavenburg-filiaal in Brabant. 'Die man kon ik rustig om drie uur 's nachts opbellen,' zegt Stotijn over de inmiddels overgeplaatste bankdirecteur. Hij beschikte bij de bank over een dollarrekening, een depositorekening en een grote persoonlijke kluis. Grote bedragen aan contant geld kon hij bovendien altijd omwisselen tegen kascheques.

Tijdens de besprekingen in het Hilton-hotel blijkt dat de Colombianen 'lyrisch' zijn over Stotijns capaciteiten. Die geweldige reputatie dankt hij aan het advieswerk dat hij een paar maanden eerder verrichtte.

In de zomer van 1981 hield Stotijn dagelijks kantoor in het AC-restaurant van Oosterhout waar hij optrad als adviseur van de vooral Brabantse onderwereld. Met een aanbeveling van een autohandelaar annex drugsdealer uit Bergen op Zoom, die aan Stotijn kort daarvoor om advies had gevraagd ten behoeve van cliënten die een paar kilo cocaïne wilden verkopen, meldde zich de negenenvijftigjarige Surinamer Cilvion-Sic voor vrienden-Alwin Heijmans. Heijmans vertelde hem dat hij een Colombiaanse organisatie vertegenwoordigde die een partij van honderdvijftig kilo cocaïne Nederland binnen had weten te smokkelen. De drugs waren rechtstreeks vanuit Colombia per schip naar Rotterdam vervoerd en zaten verstopt in handwerkklokjes. De hoeveelheid verdovende middelen—die dan een marktwaarde van ongeveer vijftien miljoen gulden vertegenwoordigt—diende als ruilobject voor wapens die de groep wilde aanschaffen voor de in Colombia actieve linkse guerrillagroep M-19.

Stotijn adviseerde Heijmans contact op te nemen met een diamantair in Antwerpen die als nevenactiviteit ook in wapens handelde en die bemiddeling was kennelijk zo waardevol geweest dat

de Colombianen Escobar en Lehder die novemberdag in het Hilton-hotel de Nederlandse *Godfather* Stotijn rijkelijk met schouderklopjes bedanken voor zijn belangrijke diensten.

‘Heijmans had me de hemel ingeprezen,’ zegt Stotijn.

De Surinamer dankte zijn Colombiaanse contacten aan zijn activiteiten als zakenman die hem regelmatig over het Zuidamerikaanse continent voerden. Heijmans deed onder andere veel zaken in Panama waar hij optrad als een soort consul in buitengewone dienst van de regering van Suriname. Dat hij al zo vroeg goed was ingevoerd in het cocaïnemilieu, is voor de Surinamers die hem goed kennen niet echt een verrassing. Heijmans stond bekend als een ‘hosselaar’, iemand die altijd op zoek is naar nieuwe mogelijkheden om geld te verdienen.

Dat Stotijn in 1981 in Amsterdam sprak met de Colombiaanse pioniers van de cocaïnehandel en leiders van het Medellín-kartel, Carlos Enrique Lehder Rivas en Pablo Emilio Escobar Gaviria, komt Nederlandse en Amerikaanse agenten belast met drugsbestrijding in het geheel niet onlogisch voor.

‘Het staat vast dat Stotijn in de jaren tachtig contacten onderhield met hele hoge Colombiaanse criminelen,’ zegt John Oosterbroek, die van 1981 tot 1985 hoofd van de verdovende-middelen-centrale was van de Centrale Recherche Informatiedienst in Den Haag.

Oosterbroeks opvolger als chef van de narcotica-afdeling, Gerrit de Gooyer, zegt dat bij de CR1 bekend is dat de nu in Amerika vastzittende Carlos Lehder in het begin van de jaren tachtig verscheidene reizen naar Nederland maakte om de handel in cocaïne te organiseren. ‘Dat weet ik zeker. In die jaren was het nog zo dat de grote jongens van de cocaïnemafia zich zelf actief bemoeiden met hun handel. Van Pablo Escobar was toen ook bekend dat hij veel reizen maakte, ook naar Europa. Hij werkte wel altijd onder een valse identiteit met valse paspoorten. Of hij als vrouw verkleed ging, weet ik niet maar ik acht dat zeker niet onwaarschijnlijk,’ zegt De Gooyer.

Dale Laverty, die als agent van de Drug Enforcement Administration (DEA), in de jaren tachtig verbonden was aan de Ameri-

kaanse ambassade in Den Haag, zegt zelfs 'er in het geheel niet aan te twijfelen' dat Stotijn door Escobar en Lehder is aangezocht om de distributie van cocaïne in Europa te regelen. 'Stotijns contacten met Lehder staan vast, en van Escobar is bekend dat hij begin jaren tachtig samen met Lehder veel operaties in Europa uitvoerde. In die tijd waren ze trouwens nog niet eens zo verschrikkelijk bekend. Zeker niet voor de Nederlandse justitie, die dat soort figuren jarenlang beschouwde als een stel gewone Colombianen,' zegt Laverty. Inlichtingendiensten maken overigens melding van het kleurrijke detail dat Escobar inderdaad in het verleden een zekere reputatie had opgebouwd als iemand die zich graag en zeer professioneel wist te vermommen. Ook bij zijn ontsnapping in juli 1992 uit de speciaal voor hem gebouwde gevangenis in Colombia, was de mollige Escobar als vrouw verkleed.

In die periode – Stotijn zet zijn eerste schreden in het milieu van de cocaïnemafia – is brigadier-rechercheur Anne Post van de gemeentepolitie in Hellendoorn belast met een onderzoek naar de diefstal van een speedboot. Hij traceert het vaartuig voor de woning van een man in de dorpsgemeente Daarlerveen. De eigenaar van die woning blijkt Dick Stotijn te heten.

Post raakt gefascineerd door Stotijn en de belangstelling wordt alleen maar groter als de agent via de BVD en de CRI hoort wie Stotijn is, en wat voor relaties hij onderhoudt met allerlei opsporingsdiensten. De wildste verhalen doen over Stotijn, die in de zomer van 1981 in Daarlerveen is komen wonen, de ronde. Zo zou hij zijn postduiven gebruiken als een soort gevleugelde brigade van drugskoeriertjes.

Kort na het oplossen van de bootdiefstal – Stotijn weet de politie ervan te overtuigen niets met de ontvreemding te maken te hebben – gaat Post om zijn nieuwsgierigheid te bevredigen met een collega zomaar eens op een vrije zondagmiddag bij Stotijn langs voor een bakje koffie. Post en Stotijn kunnen al vrij snel goed met elkaar overweg. 'Het klikte meteen,' zegt de nu gepensioneerde Post. 'Hij was zeer open en nam geen blad voor de mond.'

Zo verneemt rechercheur Post maanden later rechtstreeks van Stotijn over diens contacten met de Colombiaanse cocaïnemafia.

'Alras bleek dat Stotijn onwaarschijnlijk goed was ingevoerd in een dan nog voor ons volstrekt onbekend cocaïnekartel.' Na zijn ontmoeting met de Colombiaanse drugsbazen onderhoudt Stotijn via gecodeerde telexberichten naar mensen in Colombia en Panama een gedegen contact met de cocaïnehandelaren. 'Ik zat toen nog aan de verkeerde kant,' is alles wat Stotijn over die zaken kwijt wil.

Het uitzitten van zijn straf wegens handel in amfetamine verstoort tijdelijk de overzeese contacten, maar als Stotijn in het najaar wordt vrijgelaten melden zich al snel de eerste Colombiaanse drugskoeriers weer bij hem. Dat is het moment waarop zoals eerder al aangestipt Stotijn besluit mede op aandringen van zijn vriendin Els, voortaan alle inlichtingen tegen betaling te delen met justitie. 'Vanaf 1982 treft de Nederlandse politie bij bijna elke Colombiaan die op verdenking van drugshandel in Nederland wordt aangehouden, een briefje aan met daarop de instructie om in Nederland contact op te nemen met *Godfather* Dick,' zegt rechercheur Post, die vanaf nu een dagtaak heeft aan het *runnen* van Stotijn als informant.

De eerste Colombiaan die door de alliantie Post-Stotijn kan worden gepakt, meldt zich op 24 november 1982 in het Postiljon-motel Almelo. De drieëndertigjarige Colombiaan César Augusto Salazar Restrepo is die dag samen met een oudere landgenoot, zijn vrouw en tien maanden oude baby op advies van de eveneens aanwezige Sic Heijmans met de trein van Rotterdam afgereisd naar het oosten van het land voor een bespreking met Stotijn.

De Colombianen geven te kennen over enige kilo's cocaïne te beschikken en vragen Stotijn te bemiddelen bij de verkoop. De onderhandelingen verlopen in een gemoedelijke sfeer, constateren agenten van politiekorpsen uit Almelo en Hellendoorn die de besprekingen van een afstandje nauwlettend gadeslaan. Afgesproken wordt de drugs drie dagen later over te dragen in hetzelfde Postiljon-motel.

Die zaterdag 27 november worden in Almelo Restrepo en Stotijn op heterdaad aangehouden. In een pak suiker en een blik Ovomaltine blijkt de Colombiaan respectievelijk 474 en 473 gram cocaïne verstopt te hebben. De eveneens aanwezige Heijmans, die

de arrestatie op enige afstand volgde en totaal overdonderd komt informeren wat er aan de hand is, wordt door rechercheur Post gesommeerd op te donderen. Om tactische redenen acht de politie het verstandig Heijmans voorlopig ongemoeid te laten. Stotijn wordt even later vrijgelaten, zogenaamd wegens gebrek aan bewijs.

Eenmaal thuis krijgt Stotijn van een Colombiaanse handlanger vijftienhonderd gulden en de opdracht dat geld te geven aan de toegevoegde Almelose advocaat van Restrepo. Stotijn moet de raadsman instrueren dat hij er bij zijn cliënt op aandringt onder alle omstandigheden de naam van *Godfather* Dick voor zich te houden. Salazar Restrepo zal zich keurig aan die instructie houden en rechters zullen dus nooit kunnen vaststellen of hier wellicht sprake is geweest van een vorm van uitlokking.

Restrepo mag dan tegenover de politie zwijgen over de identiteit van zijn Nederlandse handlanger, hij vertelt gek genoeg wel vrij veel over zijn Colombiaanse superieuren. Hij is zelfs bereid gedetailleerde verklaringen af te leggen, maar eist alleen dat die informatie niet in de officiële processen-verbaal wordt opgenomen omdat hij 'bang is voor represailles'.

In een inderdaad apart gehouden stuk doet de politie verslag van dit 'geheime' verhoor. Restrepo vertelt dat ene Hector en Hernando in Colombia over een boerderij beschikken waar cocaïne wordt geproduceerd. Het zenden van drugskoeriers wordt geregeld door Perez Cocaro. De distributie binnen Europa regelen de Colombianen vanuit Hotel Centraal in Brussel waar men permanent kamers huurt.

De cocaïne komt naar Nederland verstoopt in de dubbele wand van koffers en verborgen in hakken en zolen van schoenen. De goederen worden samen met tropisch fruit vanuit Colombia naar Nederland geëxporteerd door Oscar Sierra uit Medellin en in Nederland geïmporteerd door, aldus Restrepo, onder anderen Sylvio Heijmans. Heijmans is op dat moment directeur van Centro International Trade, import-export-transito op de Mathenesserweg in Rotterdam.

Restrepo vertelt ook dat hij sinds een maand met zijn gezin in Vlaardingen woont in een huis dat hij heeft gekregen 'na bemiddeling van meneer Sylvio, die ik heb leren kennen in verband met

import van fruit uit Colombia naar Nederland en uitvoer van zuivelprodukten naar Colombia'.

In zijn huis in Vlaardingen is Restrepo, zo vertelt hij, een paar weken voor zijn aanhouding bezocht door een Colombiaan die een pakket met vijf paar schoenen bij hem 'demonteerde'. In elke schoen zat ongeveer tweehonderd gram cocaïne verstoppt. Later moet hij ook helpen bij het slopen van een koffer waar tussen de wanden twee kilo cocaïne zat verborgen.

Wegens het in bezit hebben van een kleine kilo cocaïne zal Salazar Restrepo in februari 1983 door de rechtbank van Almelo worden veroordeeld tot een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van vier jaar. In hoger beroep brengt het hof in Arnhem op 3 juni 1983 die straf terug tot drie jaar en zes maanden onvoorwaardelijke celstraf.

[5] Witte schoenen

De arrestatie van de koerier in Almelo wekte bij de Colombiaanse cocaïnebende kennelijk geen argwaan over de dubbelrol die Stotijn speelde. Op zaterdag 8 januari van 1983 wordt hij namelijk thuis bezocht door een van de grote bazen van het kartel uit Medellín, de vierenvijftigjarige, in het Colombiaanse Honda Tolima geboren, Heriberto Perez Cocaro. Perez laat er geen gras over groeien. Vanaf nu zullen er echt grote zaken worden gedaan. De markt in Oost-Nederland en Duitsland moet worden ontgonnen en daar is een flinke partij cocaïne voor nodig.

Perez vertelt Stotijn dat hij op dit moment op een haventerrein een container heeft staan met daarin veertigduizend schoenen die vanuit Colombia via Curaçao naar Europa zijn vervoerd. De Colombiaan laat voorzichtigheidshalve nog in het midden of de container in België dan wel in Rotterdam staat, maar hij laat wel weten dat in de schoenen een grote partij drugs is verstopt. In de helft van de voorraad schoenen, te weten de twintigduizend stuks waaronder een dubbel nummer staat, is in elke hak anderhalf ons cocaïne verstopt. Perez wil dat Stotijn zorgt voor het inklaren van de container. De Nederlander moet via zijn organisatie de schoenen dan op papier voor zeven dollar per paar van de Colombianen kopen.

De schoenen moeten worden gebracht naar een door Stotijn te huren loods waar de Colombianen zelf er zorg voor zullen dragen dat de drugs uit de schoenen gehaald zullen worden. Voor zijn bemiddeling zal Stotijn worden beloond met de twintigduizend gave schoenen die overblijven. De Colombiaan wil bovendien dat er een woning voor hem wordt gehuurd in Oost-Nederland. Perez logeert voorlopig in Motel Almelo.

Op maandag 10 januari wordt door brigadier Post, die de dag daarvoor door Stotijn op de hoogte is gebracht van de op handen zijnde transactie, alarm geslagen op het politiebureau van Hellen-

doorn. De mogelijkheid om in totaal een partij van drieduizend kilo cocaïne in beslag te nemen, betekent een zeker voor die tijd historische politieoperatie. Ter vergelijking: de grootste partij cocaïne die ooit in één keer in Nederland is onderschept – en nog steeds het Europees record is – betrof de op 28 februari 1990 in een loods in IJmuiden tussen 115 tweehonderd liter vaten Colombiaans vruchtensap verstopte 2.658 kilo cocaïne.

Nog diezelfde middag wordt er een spoedvergadering belegd op het politiebureau van Almelo. Aanwezig zijn rechercheurs van de politiekorpsen Hellendoorn, Almelo, Rotterdam, een regionaal drugsteam, agenten van het observatieteam uit Enschede en een vertegenwoordiger van de CRI. Voorzitter van de vergadering is officier van justitie mr. F. C. V. de Groot van het parket in Almelo. Uit het schriftelijke verslag van de vergadering blijkt dat de aanwezigen de binnengekomen informatie als zeer betrouwbaar beoordelen en dat een grootschalige politieactie gewenst is.

Officier van justitie De Groot behandelt vervolgens allereerst, zoals te doen gebruikelijk bij dit soort zaken, de juridische vraag of er wellicht sprake kan zijn van uitlokking, die het onderzoek onrechtmatig zou maken. De Groot concludeert dat de politie niet bang hoeft te zijn in strijd met de regels te handelen aangezien de informant niet uitlokt tot invoer van verdovende middelen. ‘De opzet tot invoer is bij de Colombianen reeds aanwezig,’ aldus De Groot.

Het besluit wordt genomen dat de informant ‘op de ingeslagen weg kan doorgaan’ en via zijn organisatie de schoenen kan kopen. Om te controleren of informant Stotijn inderdaad open kaart met justitie blijft spelen, besluit De Groot om Stotijns telefoon af te tappen. Staande de vergadering regelt hij het afluisteren telefonisch met de rechter-commissaris.

Tijdens dezelfde vergadering belt Post ook nog even met zijn informant. De politie verneemt dan dat Perez die ochtend aan Stotijn heeft verteld dat de bij de container behorende papieren in een hotel in Brussel liggen. In Rotterdam willen de Colombianen in geen geval zaken doen omdat ze daar de laatste tijd met enige tegenslagen, lees arrestaties, te maken hebben gehad. Stotijn heeft inmiddels ook te horen gekregen dat de container veertig voet

hoog is. Hij moet voor een loods zorgen met een inrijhoogte van meer dan 3.60 meter.

In de politiebijeenkomst wordt afgesproken dat het onderzoek zich zal richten op het opsporen van de drugs én het aanhouden van verdachten. De dag daarop koopt Stotijn als proefaankoop voor vijfduizend gulden met toestemming van justitie twee schoenen. Onderzoek van de politie zal uitwijzen dat er inderdaad cocaïne van hoge kwaliteit in zit verstopt.

Een agent van het regionale drugsteam informeert de Rotterdamse commissaris Blaauw. Afgesproken wordt de beslechting van een mogelijke stammenstrijd, namelijk om de vraag welk korps straks met de eer mag gaan strijken de drugs te hebben onderschept, naar een later tijdstip te verschuiven. Eerst moet de container worden getraceerd en dan zal er een 'coördinatievergadering' volgen. Blaauw deelt mee dat de politie van Rotterdam samen met de douanerecherche een onderzoek zal instellen op het haventerrein van Rotterdam. Om tegemoet te kunnen komen aan de verlangens van Perez regelt de politie de huur van een loods in de binnenhaven van Enschede. De loods wordt gehuurd op naam van een door de CRI beschikbaar gestelde undercover-agent, Hans Hoogervorst. Ook wordt er een gemeubileerde woning in Delden geregeld. De voorbereidingen verlopen voorspoedig.

Vrijdag 14 januari zal Stotijn zijn 'kompaan' Hans op het parkeerterrein bij het station van Almelo introduceren bij Perez. De bewegingen worden nu zorgvuldig geregistreerd door leden van het observatieteam. De Colombiaan en zijn Nederlandse handlangers gebruiken de dag voor het bekijken van de woning en de loods. Het huis met tuin valt bij Perez in de smaak maar de loods acht hij vooralsnog te groot. Hij laat zich ontvallen dat de schoenencontainer in Brussel staat.

's Avonds drinkt het gezelschap een borreltje in het motel van Almelo. De Colombiaan dingt af op de huurprijs van loods en woning. Hij vraagt om een dezer dagen naar een bedrijf te worden gebracht waar vorkheftrucks worden verkocht. Tevens informeert hij naar de prijs van een tweedehands schip van vijfhonderd ton. Na een lange dag zaken doen wordt besloten maandag verder te praten.

De besprekingen verlopen de volgende dagen moeizaam. Perez is chagrijnig en wantrouwig omdat, zo laat hij doorschemeren, er vermoedelijk ergens een partij cocaïne van hem is *geript*, gestolen door concurrenten. Stotijn weet hem op te fleuren door vrouwelijk gezelschap voor hem te regelen in zijn motel in Almelo. Toch schort Perez een paar dagen later de onderhandelingen op omdat hij eerst overleg moet plegen met landgenoten in Brussel en Colombia.

Inmiddels is de CRI druk bezig met een onderzoek naar Perez. In een vertrouwelijk verslag van de CRI van 21 januari 1983 meldt een rechercheur dat men 'in de binnenlanden van Colombia is gestuit op een fabriek waar men schoenen prepareert voor de smokkel van cocaïne. Waar de fabriek precies staat is nog niet bekend,' aldus het rapport. Ook verneemt de CRI dat voor het vervoer van de schoenen gebruik wordt gemaakt van een rederij in Panama die met twee schepen op Europa vaart. Met die schepen is volgens de CRI al tweehonderd kilo cocaïne naar Nederland vervoerd. Het schrijven besluit met de mededeling: 'Panama kan een link zijn in de richting van onze vriend Heijmans.'

Tien dagen later ontvangt het ministerie van Buitenlandse Zaken via een CRI-liaison in Zuid-Amerika per telex een confidentieel codebericht met daarin de laatste gegevens over de schoenenfabriek. 'Bij recentelijk bezoek aan Panama bleek ons dat zich in Medellin een schoenenfabriek bevindt waar met vrij grote zekerheid cocaïne in schoenen wordt verwerkt, bestemd voor de export.' Ook wordt de Panamese rederij geïdentificeerd die zich bezighoudt met de overslag van cocaïne vanuit Colombia via Panama naar de Verenigde Staten en Europa.

De bewegingen van Perez worden de komende dagen op de voet gevolgd. De Colombiaan lijkt agent Hans vooralsnog niet geheel te vertrouwen. Op 27 januari 1983 wordt Perez door de politie gevolgd en gefotografeerd als hij samen met Heijmans een bezoek brengt aan een drugshandelaar in de Lievensstraat in Amsterdam.

Vrijwel tegelijkertijd krijgt de politie van collega's uit België bericht dat op het vliegveld Zaventem bij Brussel een Colombiaan is aangehouden met zes kilo cocaïne in de dubbele wand van een

koffer. Bij de fouillering wordt een van de contactnummers aangetroffen van Heijmans in Rotterdam. In een rapport van de CRI staat dan te lezen dat 'Heijmans deel uitmaakt van een organisatie die zich bezighoudt met de invoer van cocaïne'.

Op 31 januari vertrekt Perez voor nader overleg via Brussel naar Bogotá. De Colombiaan wordt tot in Colombia gevolgd en zo komt men achter zijn verblijfplaats en de identiteit van zijn begeleiders. De Belgische politie heeft inmiddels ontdekt dat al enige maanden een vijftal Colombianen kamers huurt in Hotel Centraal in Brussel. De Belgen rapporteren dat het hotel 'zeer waarschijnlijk een belangrijke plaats inneemt in invoer dan wel distributie van reeds ingevoerde cocaïne in Nederland en België'. Ook komt het bericht dat op het vliegveld Roissy bij Parijs twee Colombianen met enige kilo's cocaïne zijn gearresteerd. Ze hadden de opdracht naar het hotel in Brussel te reizen.

Na een week komt Perez weer naar Nederland. Door alle aanhoudingen is hij nog wantrouwiger geworden. De politie besluit de undercoveroperatie wat te versnellen voordat de Colombiaan definitief afhaakt. Men hoopt Perez door het tonen van geld te overtuigen dat het de moeite loont zaken te doen. Bij de Rabobank beschikt het regionale drugsteam over in totaal een half miljoen gulden dat kan worden gebruikt als toongeld. Er wordt tweehonderdduizend gulden van de rekening afgehaald. In een van de volgende gesprekken die Hans met Perez voert, beklemtoont de Nederlander dat hij de Colombiaan desgewenst nu al geld kan tonen. Op het toilet van het motel in Almelo laat Perez vervolgens aan Stotijn weten de zaak niet meer te vertrouwen. 'Als kopers geld laten zien voordat ik ze drugs toon dan zijn het altijd politieagenten,' vertelt Perez. Hij neemt de benen en zal voorlopig niet meer opduiken.

Pas in november 1986 krijgt de FIOD in Haarlem een telexbericht van de douane in Rome dat op de luchthaven van Milaan op 1 november 1986 is aangehouden: Heriberto Perez Cocaro. Na een vlucht die hem van Lima naar Caracas, Amsterdam en Milaan bracht werd hij in Italië opgepakt. In zijn koffer zitten twaalf klerhangers met daarin verstopt in totaal 2.070 gram cocaïne.

In januari 1983 krijgt de CRI langs andere weg weer informatie toegespeeld over een container schoenen met cocaïne. Dankzij een telefoontap blijkt dat een Antilliaanse vrouw, Ellen, in Rotterdam de hulp zoekt van Stotijn voor de inklaring van een container in Rotterdam. De papieren van de container liggen bij een reisbureau in Den Haag. Volgens een verslag van de CRI, gedateerd 8 februari 1983, is de 'grote man' achter de verzending van de container de tweeënveertigjarige José Antonio Segura Vega.

Ellen stelt aan Stotijn als voorwaarde dat hij een BV opricht die de container inklaart. De schoenen in de container die geen cocaïne bevatten, moeten door de BV legaal op de markt worden gebracht, en met de opbrengst van die handel moeten produkten worden gekocht die ook weer op een normale zakelijke wijze worden geëxporteerd naar Colombia. 'Wanneer dit goed loopt, is dit de lijn en de wijze waarop de BV verder moet functioneren en de coke moet worden ingevoerd,' aldus de nu altijd op de achtergrond aanwezige CRI. Stotijn krijgt als honorarium voor het opzetten van de BV honderdvijftigduizend gulden aangeboden van de Colombianen.

In een CRI-verslag van een week later, 15 februari 1983, wordt eveneens gemeld dat Heijmans ook zelfstandig cocaïne zou invoeren 'welke verstopt is in uitgeholde bomen. Deze bomen zouden dan vanuit Colombia via Suriname als deklading naar Nederland worden verscheept. Deze bomen zouden in Nederland worden gebracht naar een houthandel in Barendrecht waar de cocaïne wordt verwijderd,' aldus de CRI.

De organisatie die zich bezighoudt met de grootschalige invoer van verdovende middelen wordt door de CRI nauwkeurig in kaart gebracht. Namen, adressen, telefoonnummers en bedrijven van Colombianen, Nederlanders, Surinamers en een enkele Amerikaan duiken in vertrouwelijke stukken op. In het CRI-verslag staat ook dat Heijmans een importbedrijf in Amsterdam wil oprichten. Het rapport besluit met de mededeling dat 'Heijmans door ambassadeur Herrenberg (van Suriname) wederom gevraagd is om consul voor Suriname in Amsterdam te worden. Heijmans zou dit op het moment niet willen. Ook blijkt dat Heijmans goede contacten heeft met bevelhebber Bouterse van Suriname.'

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet, met verwijzing naar de berich. "af telefoen worden gesproken."
4. Deze wello codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

2. Alzoditron van codeberichten moegen "uitsluitend door de afdeling Verbin- gen worden vervoerd."

1. Opzwaen van codeberichten worden (binnenlandse bericht) niet openbaar voorwaxden wordt veldien (de mededeling).

KOPIE:
uitsluitend:
s
daz, -/jz
justitie c.r.i.

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
AFDELING VERBINDINGEN
's-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL. Nos: 465622; 614941 - 2531

CONFIDENTIELE No:	KOPIE No:
2336	4
Dir./Afd.:	
Viale:	
Ag. No:	
Ooastar:	

ONTVANGEN CODEBERICHT

DATUM VAN ONTVANGST:

31 januari 1983

BESTEMD VOOR:

min. van b.z./justitie

DATUM VAN AFZENDING:

31 januari 1983

AFKOMSTIG VAN:

L i m a

1 FEB. 1983

PARAAFOPM:

mede voor : justitie (cri)
mede van : De gooyer/korver
onderwerp: schoenen container

ons dossier nr. 421.01.51
uw journaal 2758

CONFIDENTIEEL

6.223.4/73

bij recentelijk bezpek aan panama bleek ons dat zich in medelin een schoenenfabriek bevindt waar met vrij grote zekerheid cocaine in schoenen wordt verwerkt oestemd voor de export. panama had daar recentelijk info over ontvangen., middels een informant. dit gegeven zal oppr dea verder worden geexploiteerd.

verder dat een informant zich in panama heeft laten ontvallen dat het sneeppvaartkantoor - abastecedora, siete maras comp. - gezeteld in colon -freezpe-, eigenaar estaban jimenez, zich bezig zou houden met de overstag van cocaine vanuit colombia via panama naar de vs c.g. europa. aan dea panama om verder info verzocht. atot op heden is van genoemoea sloopv. mij oekend dat zij de -dolly- en de -cachi- hebben varen op eurcca.

volgens io bogota, die reeds daarover bericht aan io den haag heeft verzonden luiden de juiste personalia van perzz: heribert perez cocaro, geb. 100629 i.b.v. pp nr. as026577 afg. bogota 141262 met cedula nr. 2318776 afg. te honda totina. betrokkene heeft geen crim fant. zoals bekend komt segura vega voer in het dossier stotlijn en zijn de tel. nr. 42570 en 45095 reeds in "die" zaak naar voren gekomen an geverifieerd ten name vn segura vedr. jose antonio, verdtlijvende barrio manca avenida 5, nro 22152.

i.v.m. het bovenstaande is aan dea panama, curacao en bogota om nader info verzocht c.g. hen nader op de hoogte gesteld. i.v.m. het vroegtijdig kunnen anticiperen op ontwikkelingen in nederlando in deze zaak, wordt verzocht zodra zich nieuwe ontwikkelingen voordoen bit ten spoedigste aan ons te melden.

kwint 13 ++

CONFIDENTIEEL

Telex van CRI-agent De Gooyer aan het ministerie van Buitenlandse Zaken over cocaïnetransporten

1. de inhoud van een codebaar, mag niet met verwijzing naar bericht per telefoon worden gegeven.
 2. berichten worden codebaar bezochten, sluiten veilig te worden opgegeven.
 3. Destinatie codebaar bezochten, sluiten veilig te worden opgegeven.

Afschriften van codeberichten moeten worden afgegeven aan de afzender. Verplichtingen worden voorgaand.

1. Op een codebaar, mag teluur, niet in open taal worden afgegeven. Het bepaalde voorwaardelijk wordt voldaan (in Richtlijnen).

uitsluitend
 s
 daz, -/jz
 justitie cri

AFDELING VERBINDINGEN
 's-GRAVENHAGE, Lange Houtstraat 28
 TEL. Nos: 455622, 614941-2531

4	11555
Dir./Afd.:	
Vlats	
Ag. No.	
Oosstaz.	

ONTVANGEN CODEBERICHT

datum van ontvangst:
 3 juni 1983
 bestemd voor:
 min. van b.z. / justitie

datum van afzending:
 3 juni 1983

afkomstig van: l i m a

PARAAAF/OPMA

immediate
 mede voor
 mede van

: justitie (cri)
 : de gooyer/korver

CONFIDENTIEEL

onderwerp: cocaïne transport met marinevaartuig in relatie tot segura vega. 6. 22. 4. 7. 22
 ons dossier 421.01.51

refererend aan telefonische mededeling van hr. Petersen waarin ondermeer tot uiting komt dat een dezer dagen een Colombiaans marinevaartuig uit Colombia zal vertrekken met oestemming kiel (old) terwijl zich aan boord een partij van tenminste 16 kilo (doch mogelijk 30 kilo) cocaïne zou bevinden bestemd voor Nederland. Lijkt het volgende van belang. het marine-vaartuig in relatie tot welke de uitdrukking "iuc" zou zijn gebezigd kan een oceaansleeboot betreffen van de Colombiaanse marine. dit soort sleeboten behoort tot de categorie "tug(s)". betreft een 1235 ton standaard sleeboot voorzien van dieselmotoren. vaartuig kan in plus minus 3 weken Duitsland bereiken zonder te bunkeren. passeert hierbij de Nederlandse kust.

de relatie met kiel in Duitsland kan juist zijn daar in deze plaats bij fa. Howaldtswerke onderzeeers van de "209 klasse" worden gebouwd. enige Zuid-Amerikaanse landen w.o. Peru en zeer vermoedelijk ook Colombia zijn in het bezit van deze vaartuigen. deze onderzeeers doen min of meer regelmatig kiel aan omdat daar ook de reparaties enz. dienen te worden verricht. de veronderstelling dat het Colombiaanse marinevaartuig uit Cartagena zou kunnen vertrekken kan heel wel juist zijn daar zich in deze plaats een grote marinehaven bevindt, zoals uit eigen waarneming is vastgesteld.

bruyns 78 +f

CONFIDENTIEEL

Begin februari overleggen drie drugsrechercheurs met de Almelose officier van justitie mr. B. W. F. van Riemsdijk over de nu te volgen strategie. Vooral de vraag hoe en of Stotijn met medewerkers van de politie een BV kan oprichten om cocaïne in te klaren, wordt besproken. De officier van justitie acht de oprichting van een BV 'nog net acceptabel' en geeft zijn toestemming.

Diezelfde week wordt ook een vergadering belegd op het kantoor van de CR1 in Den Haag onder leiding van het hoofd van de verdovende-middelencentrale, J. Oosterbroek. De politie spreekt het volgende af, zo blijkt uit het verslag van de bijeenkomst:

Stotijn krijgt opdracht de cocaïnebende te laten weten dat het hem zeker drie maanden zal kosten een BV op te richten. Aangezien hij een strafblad heeft, is het bovendien aannemelijk dat hij helemaal geen BV mag oprichten. Stotijn zal daarom voorstellen een handlanger van hem, undercover-agent Hans van de CR1, een BV te laten kopen.

Stotijn krijgt géén toestemming om het 'criminele geld' ten bedrage van honderdvijftigduizend gulden te accepteren voor de oprichting. Justitie zal vijftienduizend gulden ter beschikking stellen voor het opkopen van een BV. Als directeur zal een tweede undercover-agent worden geïntroduceerd. De agenten krijgen valse identiteitspapieren. Na inkleding van de container zal de vracht naar een loods met kantoorruimte in Enschede worden gebracht. Voor het vervoer en de inrichting zal justitie eveneens geld ter beschikking stellen.

De politie gaat ervanuit dat zodra de container eenmaal in Enschede staat, 'de verantwoordelijke personen van de organisatie zich bezig zullen houden met de ontmanteling van de inhoud. Door het team zal op dat moment worden ingegrepen.'

Om de identiteit en de rol van Stotijn geheim te houden voor een onderzoek ter terechtzitting en eventuele vragen van de advocaten van verdachten op een later tijdstip 'is het van het allerhoogste belang, dat deze constructie gesloten blijft'. De later op te maken processen-verbaal moeten daarom straks beginnen met de niet nader te specificeren aanhef: 'Uit binnengekomen informatie van de criminele inlichtingendienst' waarna alleen melding zal worden gemaakt van een 'spontane' arrestatie en inbeslagname

van cocaïne. Het politieonderzoek naar de BV zal zogenaamd dood lopen.

Enige dagen na het uitstippelen van de tactiek ontstaan er geheel onverwachts en om onduidelijke redenen moeilijkheden. Het openbaar ministerie laat bij monde van officier van justitie Van Riemsdijk weten dat de mogelijkheid moet blijven bestaan dat er opheldering kan worden verschaft over de gehanteerde politietactiek. Van Riemsdijk wil zeker zijn dat hij zich kan verantwoorden tegenover zijn hoogste chef, de procureur-generaal.

Ook de CRI begint te twijfelen. De verdovende-middelencentrale laat via Oosterbroek weten bij nader inzien toch niet te willen meewerken aan het oprichten van een BV en zeker geen agenten als nep-directeuren en eigenaars ter beschikking te zullen stellen. De CRI is volgens het politieverslag bang dat bij onderzoek ter terechtzitting de rol van de CRI duidelijk zou worden en dat zou de informatiedienst mogelijk kunnen schaden omdat deze tactiek een geheel nieuwe constructie betreft.

Oosterbroek zegt achteraf de undercover-operatie destijds te hebben gestaakt omdat in die tijd advocaten steeds vaker de politietactiek – die balanceerde op de rand van wat wel en wat niet juridisch mocht – in strafzaken aan het licht wisten te brengen. ‘De consequenties van ons handelen moesten steeds beter worden doordacht. Het verzwijgen van acties die je in het kader van het opsporingsonderzoek uitvoerde, kon niet. De integriteit speelde een rol. Daarom blies ik operaties af. Misschien was ik wel te integer maar ik wilde de rechter niet bedotten. Ik was ertegen zaken niet in een dossier te zetten omdat je dan kon voorkomen dat de rol van undercover-agenten of informanten voor de rechter onbekend bleef.’

De politiemensen die op dat moment al weken bezig zijn de zaak van hun leven op te lossen, hebben in het geheel geen begrip voor de houding van de CRI en het openbaar ministerie, maar ze kunnen niet op eigen houtje verder. De agenten willen ook niet dat Stotijn alleen de zaakjes gaat opknappen, want dan zal zijn rol van infiltrant na het beëindigen van deze zaak zeker zijn uitgespeeld. De Colombianen zullen onherroepelijk het vertrouwen in

hun Hollandse partner verliezen en dat wil de politie met het oog op toekomstige operaties ten alle tijde voorkomen.

De politie probeert nog één keer Van Riemsdijk te overtuigen dat het wel mogelijk moet zijn samen met Hans de container in te klaren. Middels enig creatief taalgebruik in het proces-verbaal kan de politie best haar eigen rol bij het inklaren van de cocaïne geheimhouden.

Het openbaar ministerie blijft echter bij zijn standpunt. Het onderzoek loopt kort hierna dood. De containers met de enorme partij drugs worden niet getraceerd en van de uitvoerig in kaart gebrachte verdachten zal niemand worden aangehouden. De totale hoeveelheid cocaïne die in 1983 in Nederland in beslag wordt genomen zal negenenvijftig kilo bedragen.

[6] El Capitán

In het Colombiaanse Cartagena noemt men hem vol ontzag *El Capitán*. José Antonio Segura Vega – van geboorte een Costaricaan – dankt zijn eretitel, waarover hij graag opschept, niet alleen aan het mooie vrachtschip dat hij bezit. *El Capitán* is een alom diep gerespecteerd man in de Colombiaanse havenstad aan de Caribische zee.

Segura Vega kent de haven van Cartagena als zijn broekzak. Iedereen wil er wel wat voor hem doen, of juist laten, zeker wanneer daar een aardige hoeveelheid dollars tegenover staat. Het moet voor ‘De Kapitein’ erg aanlokkelijk zijn geweest zijn commerciële activiteiten voornamelijk aan het witte poeder te gaan wijden. De talrijke contacten in Europa en de Verenigde Staten die hij als trotse reder opdeed, komen hem daarbij goed van pas.

Dick Stotijn maakt in het voorjaar van 1982 voor het eerst persoonlijk kennis met Segura Vega. De Colombiaan wordt door de Nederlandse politie geobserveerd als hij in maart van dat jaar een nacht in het Postiljon-motel in Almelo logeert. Het zijn Sic Heymans en zijn Curaçaose vriend Jossie Belem* die de Costaricaan bij Stotijn introduceren.

Zijn reputatie is Stotijn weer eens vooruitgesneld. Segura Vega zoekt uitbreiding van zijn handel naar Europa en wie anders dan Stotijn kan hem daarbij behulpzaam zijn. ‘Jossie Belem was al eens bij me geweest met twee kilo coke, waarvan Segura Vega de eigenaar was,’ zegt Stotijn. Als hij zijn compagnon Ger* naar Cartagena stuurt, komt hij er al snel achter dat Segura Vega werkelijk een grote man in de cokebusiness is.

De uit Amersfoort afkomstige Ger is op dat moment Stotijns belangrijkste kompaan die tevens, als het zo uitkomt, dienst doet als lijfwacht. Ook Ger verdient in die jaren af en toe een centje bij met het tippen van de politie. Ger, die tien jaar jonger is dan Stotijn, wordt in het criminele milieu aangeduid als ‘het stuk klauw

dat Stotijn door zijn ziekte mist'. Stotijn heeft zijn lijfwacht in de jaren zestig in dienst genomen als chauffeur. 'Ger was toen zeventien jaar. Ik heb zijn rijbewijs nog moeten kopen in Katendrecht,' klinkt het vaderlijk uit zijn mond.

Op zijn zakelijke verkenningstocht door Colombia wordt Ger door Segura Vega uiterst gastvrij ontvangen. De missie mag dan ook al snel als geslaagd worden beschouwd. Segura Vega voert hem niet alleen langs zijn paardenstallen en rundveefokkerijen, Ger krijgt ook drie volledig uitgeruste cocaïnelaboratoria te zien. Het wekt bij hem dan ook geen verbazing dat het huis van Segura Vega voortdurend door zes zwaar gewapende lijfwachten wordt bewaakt. Drie gewapende mannen vergezellen hem tijdens autoritten. Stotijn is ervan overtuigd dat dit de man is met wie grote cocaïnetransacties kunnen worden geregeld.

De Nederlandse politie is kennelijk ook die mening toegedaan. In een vertrouwelijk verslag van een teambespreking schrijft drugsagent Adri Petersen van de CR1 op 6 mei 1983 dat het 'zeer nuttig zou zijn wanneer men vanuit Zuid-Amerika zou trachten om verder te werken op personen als Segura Vega (...)'. Zo mogelijk zou de Nederlandse politie volgens hem onderzoeken in Colombia zelf moeten uitvoeren.

Het is voorjaar 1983 wanneer het contact tussen Stotijn en Segura Vega intensiever wordt. Het ijs is dan vooral gebroken doordat Stotijn de Costaricaan via de spermabank in Zwolle eersteklas zaad voor zijn rundveestapel heeft weten te bezorgen.

Segura Vega kondigt in april telefonisch zijn komst aan maar arriveert een maand later. Hij logeert van 21 tot 31 mei thuis bij Stotijn in Daarlerveen en mag zelfs zijn auto lenen. 'Segura Vega was een man met nette omgangsvormen. Als er een dame bij was, schoof hij altijd haar stoel aan,' zegt Stotijn. De twee kunnen het goed met elkaar vinden, vooral als Stotijn de trucs uit zijn smokkelverleden vertelt. Segura Vega verhaalt op zijn beurt hoe hij grote hoeveelheden melkpoeder van Aruba naar Colombia en Costa Rica smokkelde. Maar het liefste halen beide heren herinneringen op aan de tijd dat ze allebei sigaretten smokkelden. Dat is iets waar ze allebei zeer bedreven in waren geweest.

Een goede sigarettensmokkelaar, zo is Stotijns vaste overtuiging,

rolde in de jaren tachtig vanzelf in de veel winstgevender handel in verdovende middelen. *Business* is immers *business*, zegt Stotijn, en een sigarettenhandelaar kent de wegen en beschikt over de contacten om betrekkelijk ongestoord te kunnen handelen.

Zoals Stotijn zijn vergrijpen altijd afdoet als onschuldige 'economische delicten', zo heeft ook Segura Vega weinig scrupules over zijn handel in een produkt dat verslavend is en schadelijk voor de gezondheid. Hij laat zich in zijn werk enkel en alleen inspireren door strikt zakelijke afwegingen. Hij vertelt zijn Nederlandse zakenpartner dat hij in Bogotá drieduizend gulden voor een kilo cocaïne krijgt, maar in Europa twintig keer zoveel. 'Is het dan niet logisch dat ik hier die handel naar toe breng, zei ie dan,' aldus Stotijn. 'Vroeger moesten ze daar cokebladeren vreten om te kunnen werken. Nu vreten ze het spul niet meer, maar verdienen er goud geld mee. Ze beschouwen die coke daar als een gave Gods.'

Belangrijkste doel van het bezoek van José Antonio Segura Vega is het leggen van de verbindingen naar Duitsland. De Noordduitse havens vormen de bruggehoofden. Kiel is er een van. Schepen van de Colombiaanse marine gaan regelmatig voor onderhoud of reparatie naar een van de vele werven in de Oostzeehaven en bovendien worden hier de nieuwe marineschepen voor Colombia gebouwd.

Ook andere Zuid Amerikanen zijn bij de werven in Kiel kind aan huis, voor Segura Vega een buitenkans een cocaïne lijn op te zetten. Op 25 mei 1983 voert hij in Kiel een bespreking met een Colombiaanse computerspecialist, die bij de bouw en reparatie van de schepen is betrokken. In Almelo spreekt hij later, in aanwezigheid van Stotijn, ook nog met de kapitein van een van de marineschepen, die Segura Vega voor de ogen van Stotijn een bedrag van vierentwintigduizend dollar overhandigt. Vanuit Cartagena zal een sleepboot naar Kiel vertrekken met zestien en mogelijk dertig kilo cocaïne aan boord.

Op 3 juni bevestigt het ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag op basis van informatie die men in een geheim codebericht van de ambassade in Bogotá heeft gekregen dat de Colombiaanse oceaanslepers 1235 bruto registerton wegen en zonder

bunkeren in staat zijn in ongeveer drie weken de oversteek naar Duitsland te maken.

Dick Stotijn is door Segura Vega aangezocht de cocaïne uiteindelijk vanuit Duitsland naar Nederland te transporteren. Stotijn is voor hem zo belangrijk omdat de Colombianen niet over een goed netwerk van contacten in Duitsland beschikken en Stotijn kan daar als Nederlander nu eenmaal onopvallend opereren.

Agent Post is inmiddels reeds van de aanstaande transactie op de hoogte gebracht. Via de CR1 zijn ook de collega's van het *Bundeskriminalamt* (BKA) in Wiesbaden ingelicht. Op 18 augustus 1983 komen in Wiesbaden hoge politiefunctionarissen van het BKA en de CR1 bijeen om de laatste details voor 'de zaak-Kiel' te regelen; ook twee rechercheurs uit Kiel, een rechercheur uit Enschede en rechercheur Post zijn aanwezig. Het BKA geeft zijn fiat aan de beloning die Stotijn in het vooruitzicht wordt gesteld: duizend mark voor elke kilo in beslaggenomen cocaïne met een maximum van vijftienduizend mark. Op verzoek van Stotijn wordt ook afgesproken dat in officiële politiestukken uit geen wóórd de herkomst van de informatie over de cocaïne lijn mag blijken.

De organisatie van Segura Vega heeft een grenzeloos vertrouwen in haar Europese 'peetvader' die men nu voor elke futilliteit consulteert. Omdat de Colombianen in hun enthousiasme nogal eens vergeten dat het in Europa zes uur later is, rinkelt in Daarlerveen letterlijk dag en nacht de telefoon. Stotijn maalt er niet om. 'Misschien komt het wel door mijn handicap,' zegt hij. 'Maar ik vond het prachtig om met zulke grote gangsters te kunnen omgaan. Om voor vol te worden aangezien en misschien wel meer dan dat. Bovendien was het mooi en spannend. Als er 's nachts eens een keer niet was gebeld, nam ik 's morgens de hoorn van de haak om te kijken of mijn telefoon misschien was afgesloten.'

Stotijn krijgt ook regelmatig telexen uit Zuid-Amerika, waarin volgens een afgesproken code over zendingen cocaïne wordt bericht. Voor het ontcijferen van die codes die door de Colombianen gehanteerd werden, hebben inlichtingendiensten vaak een beroep gedaan op Stotijn. Toch had de geheimtaal volgens Stotijn niet meer om het lijf dan het versluierd taalgebruik dat in kinder-

spelletjes wordt gehanteerd. Een bepaald cijfer staat voor een bepaalde letter, of een letter staat voor een andere letter die enkele plaatsen eerder of later in het alfabet voorkomt. Soms komen bij Stotijn ook 'gewone' telexen binnen, die wat minder cryptisch zijn gesteld. Zo stuurt Segura Vega hem op 6 juli 1983 het volgende Engelstalige bericht vanuit het kantoor van de Curaçaose scheepsbevrachter Emilio Batez*:

attention dick Stotiyn. i am in curacao need you to telex same quotations for those products plus flour and onions if possible right away. mohamed's order would be increased to thirty items more of less. factory would be delivering this august third 1983. reply itt 3370 cu na attn mr emilio batez tel. *****. jose.

Het coketransport naar Kiel zal uiteindelijk niet succesvol blijken, maar de merkwaardige gebeurtenissen die zich rond het transport in de Noordduitse havenstad afspelen, zullen geen licht doen opgaan bij El Capitán.

Op 11 januari 1984 komt Segura Vega zelf naar Nederland om met de hulp van Stotijn de zaak af te handelen. Hij is door de vertraging die is ontstaan bij de bouw van de vier Colombiaanse korvetten een beetje zenuwachtig geworden. De politie in Cartagena heeft bovendien bij een zoekactie op de betrokken zeesleper zestien kilo coke gevonden, en in Kiel doen ook de Duitsers, op verzoek van de Colombiaanse autoriteiten, een vergeefse zoekactie op een van de gearriveerde zeeslepers. Een van zijn medeplichtige Colombiaanse marineofficieren heeft bovendien gezien dat het haventerrein van Kiel vanuit hoge kranen door mannen met verrekijkers wordt geobserveerd.

Desondanks waagt Segura Vega op een avond met een door Stotijn geregelde auto nog een laatste poging om de cocaïne van een schip te krijgen, waar ruim dertig kilo ligt opgeslagen. Hij raakt gealarmeerd als hij in zijn achteruitkijkspiegel ziet dat een man in een andere auto tegelijk met hem keert, nadat ze allebei per abuis eerst in de verboden rijrichting hebben gereden. Op 19 januari vertrekt Segura Vega onverrichter zake van Schiphol richting Curaçao, maar niet voordat hij Stotijn heeft beloofd gauw weer contact te zullen leggen voor nieuwe deals.

TELEX

18.23
30405 twent nt
o

LS-

attention d. stotijn
ariel will be placing order may 5 n 01 33 99 7 - 9 99 6 -
4 11 77 44 11 3 55 5 11-01 11 99 3 5 7-5 11 4 55 --
3 3 04 55 3 3 9- 5 11 4 55- 5 3 04 55 3 07- f 2 99 3 3 01
soon co. wil place larger order through ariel.albert needs to
know about his freind. need news about order no: 33 3 5 02 11 99 5 5
545 error repeat 33 3 3 02 11 99 5 55 9 and last request with every
thing arranged here. regards jose
...

Codebericht vanuit Curaçao voor Stotijn waarin een cocaïnetrans-
port van Segusa Vega wordt aangekondigd

Nu en dan melden zich in Daarlerveen ook, onaangekondigd, Colombianen aan de deur voor besprekingen of betrouwbaar advies. Stotijn haalt ze met alle hartelijkheid binnen. ‘Er konden niet genoeg drugshandelaren contact met me opnemen. Ah kassa! riep ik dan als ik ze binnenliet.’ Een van zijn Zuidamerikaanse relaties heeft nog een keer smakelijk moeten lachen om die uitdrukking, kassa. De Colombiaan verkeerde in de veronderstelling dat Stotijn mensen op deze wijze in zijn huis – *casa* – welkom heette.

Hij zegt de Colombiaanse drugshandelaren altijd met opzet in zijn eigen huis te hebben uitgenodigd. Ze werden behandeld als vrienden van het gezin. De familiealbums zitten vol met foto’s van cocaïnehandelaren aan de rand van Stotijns zwembad. Ook zijn er kiekjes met de kinderen en Stotijns vrouw op de Antillen. ‘Er is geen drugshandelaar die zo achterdochtig is dat hij denkt dat een criminele infiltrant de boeven bij hem thuis uitnodigt. Zeker niet als hij ook nog eens in een rolstoel zit. Het was mijn perfecte dekmantel,’ zegt Stotijn.

De omgang van zijn gezin met grote criminelen leidde regelmatig tot absurde situaties. Zo is Stotijn een keer bezocht door een Colombiaan die een proefzending cocaïne meebracht. Het spul zat verstopt in een plastic speelgoedtankauto die je met een touwtje kon voorttrekken. Zijn twee kinderen ontfermden zich ogenblikkelijk over het nieuwe speelgoed en het heeft weken geduurd voordat hij de argeloze kleuters de tankauto kon afpakken. ‘Zo’n duur cadeau hadden ze nog nooit gehad.’

Het undercoverwerk gaat hem moeiteloos af. ‘Ik was altijd zo trots als een hond met zeven lullen als ik een zaak met de politie wist op te lossen,’ zegt hij. Zenuwen kende Stotijn naar eigen zeggen alleen als het moment aanbrak dat de politie in de val gelokte verdachten moest gaan aanhouden. Dat waren ook meestal de momenten dat Stotijn zelf geen directe bemoeienis met een zaak meer had en thuis op de afloop wachtte. Op zo’n moment liep het aantal toiletbezoeken van Stotijn gestaag op. Als agent Post vervolgens belde om de afloop van een zaak te melden, maakte dat, gek genoeg, nog de meeste nervositeit los bij Stotijn. ‘Dan rookte ik drie sloffen sigaretten achter elkaar.’

Stotijn zegt blij te zijn dat Post hem altijd nadrukkelijk op de

hoogte heeft gehouden van de justitiële verwickelingen in een zaak. Andere politiemannen hebben nog wel eens de neiging met een zaak op de loop te gaan zodra een informant zijn werk heeft gedaan. Als undercover mag je dan al blij zijn als je nog wat verneemt over het resultaat van het opsporingswerk. 'Post kon ik altijd bellen, ook 's nachts. Dat is met de meeste Nederlandse politiemensen wel anders. Je moet ze op hun pieper oproepen, dan moet je afwachten of ze terugbellen. Hun privé-nummer geven ze nooit. Post nam me altijd in vertrouwen.'

Als Stotijns geheugen hem in de steek dreigt te laten, hetgeen overigens maar zelden het geval is, grijpt hij naar een lijvig cahier met harde grijze kaft. Het is een zelf samengesteld soort *Who's who* met telefoonklapper van leden van de internationale onderwereld.

De zaken waarbij Stotijn door de Colombianen werd betrokken zijn zo talrijk dat het voor de CRI en het BKA nauwelijks nog viel bij te benen. Meermalen moesten door de Nederlandse politie 'observaties' worden geregeld bij ontmoetingen met Colombianen.

Voor de drugsbaronnen bleek Oost-Nederland het favoriete werkterrein door de nabijheid van Duitsland. Niks Yab Yum of andere oorden van vertier, de zakelijke besprekingen met Colombianen vinden plaats in plaatsen als Almelo, Nijverdal, Vriezenveen en Rijssen. In een decor van wegrestaurants en motels, tussen uitsmijters nuttigende vrachtwagenchauffeurs en vertegenwoordigers in huishoudelijke artikelen, worden door de internationale cocaïnemafia miljoenendeals beklonken.

Het Vriezenveense café-restaurant Zandwijk en Hotel Rijsserberg in Rijssen waren enkele van de uitspanningen die veelvuldig werden bezocht. 'Wij zaten dan in een hoek aan tafel en dan zag je de andere gasten van een afstand nieuwsgierig toekijken,' zegt Stotijn.

Dat vergaderen gebeurde volgens hem niet op de bureaucratische wijze waarop normale zakelijke gesprekken met meer partijen verlopen. 'Er was geen agenda, of zo. Er werd gewoon niet gezeken. We kwamen meteen ter zake en man en paard werden genoemd.'

De afspraak was steeds dat Stotijn voor zijn diensten door de

Colombianen in cocaïne werd betaald. De drugs mocht hij dan verkopen en de omzet houden. 'Dat willen ze zelf zo. Je krijgt dan een deel van de lading drugs die wordt binnengebracht. Op die manier maken ze je bewust medeplichtig.' Die voorwaarde vormde voor Stotijn geen enkel probleem, hij wist toch dat bij het slagen van zijn werk, het nooit op uitbetalen aan zou komen. Voor het zover was moesten de gangsters en hun handel zijn gepakt.

De informatie bleef onafgebroken bij Stotijn binnenstromen. Een kleine greep uit de tips die naar agent Post worden doorgespeeld maakt duidelijk dat het meestal om transporten van vele tientallen kilo's cocaïne ging.

Zo was er de Nederlandse importeur die eens per vier weken een zending goederen uit Zuid-Amerika ontving, waarin telkens zestig kilo coke was verborgen. Een KLM-vlieger keerde geregeld met vier kilo van het spul op Schiphol terug. Hij werd per auto afgehaald door een man, die hem naar zijn woning in de Haarlemmermeer bracht. Bij het uitstappen liet de vliegenier de koffer met cocaïne achter. Volgens een andere tip kwam cocaïne per schip naar Europa, die op inventieve wijze door duikers in buizen onder de waterlijn was verstopt. Talrijk waren de tips over containers met fruit, vruchtensap en coke. Dan weer werden er stewardessen getraceerd die cocaïne in hun tampons naar Europa meenamen. De markt was en is kennelijk onverzadigbaar.

De Colombianen vroegen Stotijn voor een veilige smokkelroute via België te zorgen als op Schiphol de controle op het vliegtuigpersoneel wordt verscherpt, en Stotijn informeerde de politie over een huwelijksfeest van een Colombiaan in Parijs, waar veel prominente cocaïnebazen acte de présence zullen geven. Post speelde alle informatie braaf door aan de betreffende gemeentekorpsen, maar meestal hoorde hij er niets meer van. Of op zijn best kreeg hij te horen dat de politie geen tijd heeft.

Stotijn probeert wegens zijn handicap het reizen zoveel mogelijk te vermijden, maar soms kan hij er gewoon niet onderuit. Zo vragen Colombiaanse handlangers hem om in de zomer van 1984 razendsnel per vliegtuig naar Milaan te komen. Er is veel werk aan de winkel.

Stotijn merkt opnieuw hoe zuinig de Colombianen op hem zijn. Tijdens een autorit van Milaan naar Genua wordt hij samen met zijn vrouw als een staatshoofd begeleid. 'Voor en achter ons reed een auto met elk vier lijfwachten. In Genua wachtten nog eens drie gewapende lijfwachten ons op. Vanuit Colombia had men opdracht gekregen mij heel goed te beschermen.'

Zijn gastheer stelt zich voor als Carlos Silva. Volgens het BKA gaat het om de vijfenveertigjarige Colombiaan García Carlos Silva, die behoort tot de organisatie van Segura Vega. Hij is in gezelschap van zijn landgenoot Rictredo Lopez Rogueiro. Zij moeten een cocaïnetransport naar Duitsland voorbereiden.

Van Curaçao is inmiddels een schip onderweg naar Genua met aan boord zeshonderd pond cocaïne. De verdovende middelen zullen in Genua worden overgeladen in de vissersboot Maria Delgado, die daar al enige tijd in dok ligt. De Maria Delgado zal naar Hamburg varen, waar radarapparatuur moet worden geladen voor een onderneming in Cartagena.

Het is de bedoeling dat de vissersboot, waarvan de elfkoppige bemanning in zijn geheel bij het drugstransport is betrokken, in Hamburg motorpech zal melden. Een beproefde methode om op een onopvallende manier drugs aan de wal te krijgen omdat de douane zich dan doorgaans nergens mee bemoeit. Deze tactiek paste Stotijn eerder al regelmatig toe bij het via de haven van Vlissingen binnensmokkelen van sigaretten. Hij moet voor de Colombianen 'technici' regelen die de cocaïne van boord kunnen halen. Ook dient hij in verschillende hotels kamers te reserveren, waar de cocaïne kan worden gedropt. De operatie wordt in overleg met het Bundeskriminalamt voorbereid. 'Ik deed die zaak met de Duitsers, omdat zij me royaal wilden betalen,' zegt Stotijn onomwonden. Het BKA is onmiddellijk bereid voor de gevraagde technici te zorgen. Stotijn krijgt het telefoonnummer van de technische dienst, waarmee de kapitein van de Maria Delgado moet bellen. Hij ontvangt ook een halfdollarbiljet dat hij aan Carlos Silva zal doorgeven. Het BKA zorgt ervoor dat de andere helft in bezit komt van het hoofd van de technische dienst.

Op 1 augustus bezoekt Carlos Silva met nog een Colombiaan Stotijn in zijn woning te Daarlerveen. Hij gaat akkoord met de ge-

plande operatie en ontvangt van Stotijn het halve dollarbiljet. Een week later belt Segura Vega hem ongerust op, omdat Carlos Silva al vijf dagen geen teken van leven meer heeft gegeven. Segura Vega vreest dat hij is gearresteerd. Hij zal een andere compagnon sturen om het transport naar Hamburg af te wikkelen.

Ruim een maand later komt Segura Vega bij Stotijn thuis. Als dan blijkt dat Segura Vega ook andere personen heeft ingeschakeld voor het coketransport naar Duitsland, speelt Stotijn boosheid. 'Je moet altijd bluffen,' zegt hij. 'Ik zei hem dat hij niet zomaar anderen moest inschakelen, omdat ik dan de controle over de operatie zou kwijtraken.' De onenigheid heeft tot gevolg dat deze operatie mislukt.

De CRI maakt met Stotijns tips goede sier bij het ВКА in Wiesbaden. 'Het ВКА zette op grond van door ons verstrekte informatie een actie op te Hamburg,' zo rapporteert Adri Petersen op 20 mei 1984 met nauwelijks verholten trots.

Nogal wrang als je bedenkt dat uit angst dat de undercoveracties te ver zullen gaan het openbaar ministerie zo regelmatig dwarsligt. Tot groot ongenoegen van velen, maar vooral van Post. 'Ik heb me tegenover een betrokken officier van justitie, mr. J. M. Arps, wel eens laten ontvallen dat, indien hij nog even doorging met het stellen van lastige vragen, het erop leek dat ikzelf voor verdachte werd aangezien,' zegt Post. Voor hem was het, gelet op de strikte gezagsverhoudingen tussen een agent en een officier van justitie, een ongebruikelijk vrijmoedig protest.

Post beklagde zich naar aanleiding van een zaak waarin Stotijn samen met een Colombiaan in zijn auto cocaïne van Duitsland naar Nederland zou brengen. Uiteindelijk bleef het bij een proef. Stotijn mocht met de Colombiaan de Duits-Nederlandse grens passeren om de Zuidamerikaan te laten zien dat hij de douane bij Enschede 'plat' had. Vrijwel alle voertuigen aan de grenspost werden aangehouden. Alleen Stotijn kon ongehinderd doorrijden, omdat de douanebeambten van tevoren door agent Post waren geïnstrueerd de Colombiaan niet lastig te vallen. De douaniers zwaaiden Stotijn vriendelijk toe en dat dwong groot respect af bij zijn buitenlandse partner.

Uiteindelijk hoefde Stotijn geen cocaïne naar Nederland te vervoeren; op zijn aanwijzingen werd de bewuste partij van 57,5 kilo cocaïne al door de Duitse politie in de haven van Hamburg, op het schip Rio Magdalena, in beslag genomen. Ook nu weer vond Stotijn samenwerking met het ВКА profijtelijker.

In zijn contacten met de top van de Colombiaanse cocaïnebazen merkt Stotijn regelmatig dat de Zuid Amerikanen nauwe banden onderhouden met internationale wapenhandelaars. Zo komt hij, enkele maanden voor de 'Genua-zaak', in contact met ene Carlos. Voor hem, Segura Vega en veertien andere Colombianen moet hij in vier verschillende hotels in Hamburg kamers reserveren. De opdracht blijkt verband te houden met een omvangrijk cocaïne transport door twee schepen die samen 275 kilo naar de Noordduitse haven zullen brengen. De coke zal door schoonmaakploegen van boord worden gehaald, waarna het naar de hotels zal worden gebracht. De kapiteins van beide schepen zullen de bergplaatsen aanwijzen, nadat zij met een afgesproken code zijn benaderd.

De interesse van de Nederlandse en Duitse politie neemt grote vormen aan, als uit de binnengekomen informatie blijkt dat met de bij de coketransactie betrokken Carlos mogelijk 's werelds meest gezochte terrorist in beeld komt. Volgens Stotijn is Carlos van plan naar Duitsland te komen voor de aankoop van vuurwapens.

Carlos, ook wel de Jakhals genoemd, is het pseudoniem van de op 12 oktober 1949 in Venezuela geboren Iljitsj Ramirez Sanchez. Hij wordt sinds de jaren zeventig gezocht door onder andere justitiële autoriteiten in Frankrijk, de Bondsrepubliek, Oostenrijk en de Verenigde Staten wegens het organiseren van vliegtuigkapingen, bankovervallen en moordaanslagen. Carlos zou ook elf ministers hebben gegijzeld bij een OPEC-vergadering in Wenen in 1975 en hij wordt genoemd als de man achter een gijzelingsactie in de Franse ambassade in Den Haag in 1974.

De Duitse politiediensten raken dan ook bijzonder opgewonden als blijkt dat hun informant Stotijn mogelijk in contact staat met Carlos. Ze hebben weinig aanleiding de informatie van Stotijn niet serieus te nemen. Enkele weken eerder was de zaak van de Rio

Magdalena dankzij hem 'geklapt'. Stotijns informatie was voor de volle honderd procent waar en er konden vijf Colombianen worden aangehouden. 'We zagen kans toen maar liefst veertig kilo cocaïne in beslag te nemen,' vertelt BKA-agent H. Matull. 'Dat was in die jaren een reuzezaak.'

Volgens de inlichtingen die Stotijn bereiken zullen Segura Vega en Carlos in Madrid arriveren. Zij zouden van plan zijn via Brussel met nog enkele personen naar Nederland te komen. Als voorlopig logeeraadres is Hotel Rijsserberg in Rijssen gepland. Petersen van de CRI en officier van justitie Arps maken direct afspraken met de rijkspolitie over een observatie. Segura Vega en Carlos komen uiteindelijk niet, maar enkele maanden later staat Stotijn alsnog oog in oog met Carlos wanneer deze in het restaurant van de Curaçaose luchthaven Hato opduikt. Hij is daar in gezelschap van Segura Vega. 'José vertelde me dat Carlos "een hele grote" was,' aldus Stotijn. Carlos zelf steekt dat trouwens ook niet onder stoelen of banken.

Naast Carlos en Segura Vega was ook de Curaçaose scheepsbevrachter Batez aanwezig. Het onderhoud ging volgens Stotijn over een boot van Segura Vega die op Europa zou gaan varen. Op de terugweg zouden wapens voor Carlos worden meegebracht.

Gekleed in korte broek, met een spiegelende zonnebril op het hoofd, en zijn gouden kronen blootlachend, zag Carlos er nog het meest uit als een onbezorgde toerist in goede doen, vindt Stotijn. 'Maar hij praatte tegen me als een mafiabaas. Ik voelde me echt een onnozele kwajongen bij hem. Hij vertelde dat ie voor de financiering van zijn wapentransacties van de kopstukken in de Colombiaanse cocaïnehandel zo twee tot drie miljard dollar kon krijgen.'

Het gezelschap bezoekt op Curaçao ook nog een schip van Segura Vega dat in een dok wordt geprepareerd voor coketransporten naar Europa en de vs. 'In de ruimte waar de ankerketting doorheen loopt, werden voorzieningen getroffen om coke te kunnen verbergen. Segura Vega vertelde dat men het spul onder water eruit kon halen.' Ook Carlos geeft blijk van zijn bewondering voor zoveel vindingrijkheid.

Ogenschijnlijk volkomen op zijn gemak beweegt hij zich op het

Caribisch stukje van het Koninkrijk der Nederlanden. Na dit Antilliaanse avontuur zal Stotijn nooit meer iets vernemen van Carlos. Inlichtingendiensten hebben niet kunnen vaststellen of Stotijn nu daadwerkelijk met Carlos de terrorist een dagje op stap is geweest. DEA-agent Lavery zegt evenwel dat de beschrijving die Stotijn wist te geven van Carlos overeenkomt met de informatie die de Amerikaanse justitie over Carlos bezit. Vast staat ook dat er in die jaren innige contacten bestonden tussen wapenhandelaren en het Medellín-kartel.

Nadat de al ter sprake gekomen Colombiaanse guerillabeweging M-19 begin jaren tachtig aanvankelijk een van de belangrijkste vijanden is van de cocaïnebazen, sluiten de twee groeperingen na een bloedige strijd vrede. Begin jaren tachtig is er zelfs sprake van een voorbeeldige, wederzijds profijtelijke samenwerking. M-19 levert bescherming voor de cocaïnehandelaren en hun laboratoria en beveiligt de transporten van drugs. In ruil daarvoor ontvangen ze drugs of geld waarmee wapens worden gekocht om de strijd tegen het Colombiaanse bewind te kunnen voeren.

Segura Vega schakelt Stotijn ook in bij het verkennen van het Iberische schiereiland als een belangrijke *gateway* voor cocaïne naar het Europese vasteland. Stotijn benadert een man met wie hij jaren eerder via Panamese bankrelaties in contact is gekomen. Het gaat om een Portugese bankdirecteur, Christian Rosa, geheugen.

Rosa is een kleurrijk man met gevoel voor stijl. Hij is in bezit van een bottelarij, waar wijn met zijn naam op het etiket wordt gebotteld. Stotijn ontmoet Rosa meermalen. En de Portugees weet de weg naar Daarlerveen te vinden.

‘Toen ik nog niet voor de politie werkte, heb ik samen met Rosa nog eens zijn eigen bank meer dan honderdduizend gulden lichter weten te maken. Het bedrag deelden we.’

Bankier Rosa heeft niet alleen belangstelling voor cocaïne, hij doet ook in marihuana. Ofschoon een deel van de transporten met een omweg via Portugal voor Nederland bestemd is, kiest Stotijn er opnieuw voor de Duitse politie in te schakelen bij het pakken van de Portugese zakenman. Het ВКА is maar al te bereid

op Stotijns verzoek in te gaan hem door een Duitse undercover te laten begeleiden.

Na talrijke telefoongesprekken dient zich in het voorjaar van 1985 een grote deal aan. De onderhandelingen spelen zich op 8 en 9 mei af op Stotijns kamer in Hotel Estoril Sol in een mondaine badplaats even ten westen van Lissabon.

De bankier blijkt buitengewoon zenuwachtig. Even ontstaat bij Stotijn de indruk dat de Portugees het vermoeden heeft dat hij erin wordt geluisd. 'Toen hij mijn hotelkamer binnenkwam, keek hij eerst achter elke deur en zelfs in de kasten om te zien of er geen politie zat verstopt.'

Stotijn is vol lof over het professionele opereren van de Duitse undercover Jürgen die, poserend als geïnteresseerde Duitse afnemer, bij hem in de kamer zit. De Duitser speelt zijn rol met een zeldzame toewijding. Hij snuift tijdens de onderhandelingen zelfs poedersuiker om de indruk te wekken behoorlijk vertrouwd te zijn met de omgang met cocaïne.

De bankier laat weten vijfhonderd kilo hasj in de aanbieding te hebben voor een prijs van vijfduizend gulden per kilo. Jürgen vindt dat de prijs eerst omlaag moet. De volgende avond heeft Rosa zijn prijs tot vierduizend gulden laten zakken. Maar zijn eis dat een derde van de koopsom vooruit wordt betaald, stuit bij de Duitse dealer op bezwaren. Jürgen stelt voor de transactie te laten plaatsvinden na toning van het geld. Rosa wil eerst met zijn organisatie praten.

Twee dagen later deelt de bankier telefonisch mee dat hij ermee akkoord gaat om nadat hij het geld heeft gezien een eerste transactie van vijftig kilo te doen. Als Jürgen drie maanden later opnieuw naar Portugal gaat, heeft de Portugese politie door middel van telefoontaps de hele organisatie van Rosa al bijna in kaart gebracht. Het wachten is nog slechts op een heterdaadje.

Op 8 augustus belt Jürgen vanuit het huis van Rosa met Stotijn in Daarlerven. Hij heeft de partij van vijftig kilo hasj gezien. Rosa zal voor nog een partij van drieduizend kilo zorgen. Op 12 augustus geeft Matull van het ВКА aan de Nederlandse politieautoriteiten door dat de zaak in Portugal is 'geklapt'. Christian Rosa is aangehouden en vijftig kilo hasj in beslaggenomen.

De samenwerking met Segura Vega verloopt door de reeks merkwaardige tegenslagen die de Colombiaan moet incasseren steeds moeizamer. Segura Vega wordt wantrouwig. De achterdocht wordt nog gevoed doordat 'kompaan' Ger Stotijn een loer draait.

In een hotelbar op Willemstad in Curaçao vertelt Segura Vega Stotijn dat Ger hem heeft gewaarschuwd op te passen voor *Mister Dick* omdat deze voor de Amerikaanse politie zou werken. Stotijn moet al zijn bluftalenten aanspreken om zich uit die netelige situatie te kletsen. Hij lijkt daarin te slagen omdat na een lang gesprek Segura Vega Stotijn vriendelijk op de schouder slaat. De Colombiaan verzekert hem die Ger eigenlijk nooit te hebben vertrouwd.

Segura Vega verdwijnt voorlopig uit Stotijns blikveld maar niet uit dat van de Amerikaanse drugsbestrijdingsorganisatie DEA. Dale Laverty vertelt dat zijn dienst veel interesse had voor Segura Vega, die hij een zetbaas noemde van Carlos Lehder, een van de leiders van het Medellín-kartel.

De DEA hield onder meer een oog op Segura Vega's activiteiten in de Dominicaanse Republiek. Volgens Laverty wist Vega op een bijzonder inventieve manier de zeecontroles van de Amerikaanse drugsbestrijders te omzeilen door geen gebruik te maken van zeestraten tussen de Caribische eilanden. De cocaïne werd door Segura Vega per schip naar Santo Domingo vervoerd. Vandaar ging het transport over land naar de kleine haven van Nagua vlak bij Puerto Plata in het noorden van de Dominicaanse Republiek. Daar werd de coke in een schip geladen om naar een eilandje bij de Bahama's te worden gebracht 'dat Carlos Lehder gekocht had', aldus Dale Laverty.

Lehder was ook de bezitter van een kapitale ranch van meer dan duizend hectare in het verlaten gebied van Lake Okeechobee in het midden van Florida. 'Daar konden in het begin van de jaren tachtig nog betrekkelijk ongestoord vliegtuigjes landen, er moeten met hulp van Segura Vega tonnen cocaïne zijn binnengebracht,' schat Laverty.

De DEA heeft in het midden van de jaren tachtig een poging gedaan Segura Vega in de Dominicaanse Republiek te vatten. Bij een hotel in Santo Domingo werd een val opgezet, maar de Co-

lombiaan had in de gaten dat hij werd geschaduwd en wist door de achterdeur aan zijn belagers te ontkomen.

Maar uiteindelijk grijpt zowaar het Nederlandse openbaar ministerie, ruim *vijf jaar nadat* de drugsactiviteiten van Segura Vega bij de Centrale Recherche Informatiedienst bekend werden, de kans om justitieel met hem af te rekenen. Het zal de eerste keer zijn dat justitie van de gelegenheid gebruik maakt een van de kopstukken met wie Stotijn al jaren te maken heeft te berechten.

De Colombiaan wordt er door het Rotterdamse openbaar ministerie van verdacht betrokken te zijn geweest bij de op 7 december 1987 gepleegde moord op de Nederlander Cornelis Touw. De Nederlandse justitie laat via Interpol een opsporingsbericht uitgaan waardoor Segura Vega in december 1987 in een hotel in Madrid kan worden gearresteerd. Hij wordt voor berechting uitgeleverd aan Nederland.

Uit het politieonderzoek blijkt dat de moord waarschijnlijk een afrekening in de onderwereld is geweest. Touw zou Segura Vega voor geleverde drugs nog 1,7 miljoen gulden schuldig zijn. De ruzie daarover eindigde fataal voor Touw. Voor de moord kan Segura Vega door officier van justitie mevrouw mr. L. de Jonge uiteindelijk niet worden vervolgd omdat iemand anders toegeeft dat misdrijf te hebben gepleegd. Justitie besluit vervolgens hem toch te vervolgen omdat het het openbaar ministerie langzaam maar zeker duidelijk is geworden dat, wellicht Segura Vega iets te maken heeft met de handel in drugs. De vervolging wegens overtreding van de Opiumwet wordt in handen gesteld van officier van justitie mr. E. W. Koning. Hij is de speciale drugsofficier van justitie.

Het bewijsmateriaal dat justitie heeft over Segura Vega's drugs-handel blijkt nogal vaag. In de tenlastelegging wordt gerept over 'het in de periode van oktober 1986 tot en met 31 december 1987 te Rotterdam, althans Nederland, althans ergens ter wereld, telkens opzettelijk binnen het grondgebied van Nederland brengen van hoeveelheden cocaïne'. Het is het openbaar ministerie kennelijk ontgaan dat er bij de CRI al in 1983 informatie aanwezig was over de handel en wandel van Segura Vega.

Justitie doet er nu alles aan meer bewijsmateriaal te vergaren.

Er volgt zelfs een onderzoeksreis van de officier van justitie, de rechter-commissaris en de advocaat van Segura Vega – de geroutinereerde strafpleiter en oudste zoon uit het gezin van advocaat Max Moszkowicz sr., David – naar de Verenigde Staten om getuigen te horen.

Enige weken voor de behandeling van de strafzaak in de meervoudige kamer van de Rotterdamse rechtbank organiseert de Rotterdamse criminele inlichtingendienst in aller ijl een verhoor met Stotijn in het Hilton-hotel op Schiphol om de dringend benodigde bewijzen op tafel te krijgen. Stotijn weet na lang soebatten nog een Antilliaanse vrouwelijke relatie, de al eerder genoemde Ellen, bereid te vinden om eveneens belastende verklaringen over Segura Vega af te leggen.

Bij de behandeling van de strafzaak, die om halfdrie 's middags op 13 oktober dient tegen Segura Vega, kost het advocaat David Moszkowicz weinig moeite het openbaar ministerie onderuit te halen. De strafpleiter begint met uit te leggen dat de dagvaarding 'bijzonder vage en onduidelijke tenlasteleggingen bevat'. Met name de plaatsaanduiding 'ergens ter wereld' blinkt niet uit door de juridisch vereiste helderheid. Ook ontbreekt in de tenlastelegging geheel 'iedere plaats, tijd en feitelijke aanduiding'.

'De officier van justitie maakte bovendien een fout van de eerste orde door op de terechtzitting opeens de tenlastelegging te willen aanvullen met allerlei nieuwe feiten,' herinnert Moszkowicz zich. 'Ik was hoogst verbaasd over de knullige en rare stappen van het openbaar ministerie. De handelwijze van de officier van justitie moest wel leiden tot de vrijlating van mijn cliënt.'

En zo geschiedde. Nog dezelfde dag straft de Rotterdamse rechtbank het optreden van de officier van justitie af. De dagvaarding wordt nietig verklaard. 'Segura Vega is na de terechtzitting ontslagen uit het Huis van Bewaring,' meldt een verontwaardigde verslaggever een dag na de strafzaak in *De Telegraaf*. 'Hij zal vandaag met zijn zeer verraste negenenzeventigjarige moeder als vrij man ons land verlaten.'

Het openbaar ministerie in Rotterdam blijkt vijf jaar later nauwelijks meer in staat uit te leggen waarom de vervolging van Segura Vega zo buitengewoon onhandig werd uitgevoerd. Na een

speurtocht van twee maanden laat officier van justitie De Jonge weten dat het omvangrijke straf dossier over Segura Vega nergens meer te vinden is. 'We zijn nogal eens verhuisd, en zo,' luidt haar excuus. Haar collega Koning laat via De Jonge weten dat hij zich 'niets, maar dan ook *niente*' meer kan herinneren over de strafzaak tegen Segura Vega. Hij weet alleen nog dat het heel treurig was afgelopen.

[7] Dienstreis naar Aruba

Voor de belangrijkste operatie die Stotijn als politie-informant uitvoert, wordt de kiem gelegd in oktober 1984. Van verscheidene Colombiaanse handlangers krijgt hij te horen dat hij absoluut naar Aruba moet komen voor een zakelijke bijeenkomst. Onderwerp van gesprek, zo is in politieverlagen vastgelegd, is 'het volpompen van Europa met cocaïne'. Stotijn overlegt via agent Post met de Centrale Recherche Informatiedienst over de vraag of er interesse is voor een 'dienstreis' naar Aruba. Er blijkt nogal wat ambtelijk overleg nodig om de politie bereid te vinden de reis van undercover Stotijn te financieren.

Rechercheur Post ontmoet aanvankelijk slechts scepsis bij de CRI. De inlichtingendienst zegt zich niet te kunnen voorstellen dat belangrijke Colombiaanse criminelen zaken doen op Aruba. 'Als dat zo is, hadden we het wel geweten. We hebben toch immers onze eigen man daar zitten,' krijgt Post keer op keer te horen van de verdovende-middelenafdeling van de CRI.

Begin november besluiten de CRI en het BKA uiteindelijk de kosten van de reis – een paar duizend gulden – te delen. Op verzoek van Stotijn, die bang is voor lekken bij de Arubaanse politie, zal hij direct na aankomst worden 'begeleid' door de voorhoede van de Nederlandse drugsbestrijdingsorganisatie, de op Curaçao gestationeerde CRI-verbindingman, Dick den Breejen.

Stotijn regelt een oppas voor de kinderen en vertrekt naar Aruba samen met zijn vrouw Els op 11 november 1984 per KLM-vlucht. Ger vergezelt Stotijn als lijfwacht. Een dag na aankomst verzamelen de twee Nederlandse heren en hun Zuidamerikaanse partners zich op Stotijns ruime kamer in Hotel Concorde op Aruba. Els brengt de namiddag door op het strand.

Gedurende die eerste bijeenkomst op Aruba is het woord 'cocaïne' amper gevallen, herinnert Stotijn zich. Het was het soort ontmoeting dat er vooral toe diende Stotijn aan nieuwe kopstuk-

ken van het Medellín-kartel voor te stellen: een bonte avond van grote drugshandelaren onder elkaar.

Stotijn ontmoet een paar Colombianen waaronder de huisadvocaat van het kartel, een man uit Ecuador en de scheepsbevrachter Batez uit Curaçao. Maar zoals gezegd, na het voorstellen wordt er vooral plezier gemaakt. Al snel zakt men af naar de bar voor rumcola en casino. De grote jongens spelen met fiches van vijfduizend gulden terwijl gewapende lijfwachten toekijken. Stotijn zit aan de bar en wordt tot zijn verbazing al na twintig minuten benaderd door de barkeeper. Of hij misschien een kilo cocaïne wil kopen?

Stotijn die met alle égards wordt behandeld, amuseert zich prima. Die Colombianen mogen bij een zakelijk meningsverschil kiezen voor de eenvoudige oplossing: het zonder pardon neerknallen van hun zakenpartners, het blijven nette gastheren. Ze staan op als *Mister Dick* nadert en maken lichte buigingen bij het begroeten.

De volgende dag voegt zich ook de Surinaamse zakenman Heijmans, door de Colombianen bijna plechtig met *Don Silvio* aangesproken, bij het gezelschap dat dan de echte zaken gaat bespreken. De aanwezigheid van Heijmans maakt het overleggen nog een stuk makkelijker, al was het maar omdat de Surinamer heel wat Spaanse dialecten beheerst. Stotijn had zich tot dan toe moeten behelpen met de Engelse taal, maar niet elke Colombiaan is die machtig.

Al snel blijkt dat Stotijn niet voor niets naar het tropische gedeelte van het Koninkrijk is afgereisd. CR1-agent Den Breejen zal al een paar dagen na de aankomst van Mister Dick op Aruba verzuchten dat Stotijn binnen een week meer te horen krijgt, dan hij als politieman in een paar jaar tijd aan informatie kon vergaren.

Of zijn organisatie in staat is op maandbasis drieduizend kilo cocaïne af te nemen, is de hamvraag die Stotijn gesteld wordt door zijn Colombiaanse partners. Stotijn schrikt van het gigantische aanbod maar geeft geen krimp. Hij stelt de Colombianen voor voorlopig maar eens te beginnen per maand vijftienhonderd kilo in te klaren. Dat blijkt een tegenvoorstel waarvan de bluffende Colombianen op hun beurt onder de indruk raken want zo'n hoeveelheid hebben ze nooit eerder kunnen afzetten. De partijen gaan uit elkaar met de toezegging van Stotijn dat hij zijn 'divisies' zal

polsen over de nadere uitwerking van de overeenkomst.

De komende dagen wordt Stotijn uitgenodigd door de een na de andere Colombiaan. In een van die gesprekken vertellen de Colombianen dringend verlegen te zitten om ether en aceton. Het verzoek is of Stotijn niet via mensen in zijn geboorteland Suriname, met wie de Colombianen naar eigen zeggen verkennende gesprekken voeren, chemicaliën die nodig zijn voor de bereiding van cocaïne, kan leveren? De Colombianen vertellen sowieso meer zaken te willen doen via Suriname omdat de transporten vanuit Colombia steeds vaker gecontroleerd worden.

De bij dit gesprek aanwezige Heijmans geeft Stotijn in het Sranan Tongo te kennen dat hij op dit voorstel even niet moet ingaan. Heijmans vertelt later contacten te onderhouden met landgenoten die rechtstreeks zaken willen doen met het Medellín-kartel. De Surinamers zijn bezig landingsrechten te verkopen aan de Colombiaanse cokebazen.

De volgende dag nodigt Heijmans Stotijn uit een telefoongesprek bij te wonen. Heijmans belt naar Suriname en geeft na enige inleidende opmerkingen de hoorn aan Stotijn. Die blijkt ineens te spreken met de hem tot dan toe onbekende Boerenveen. In het ruim twee uur lange telefoongesprek dat volgt, en dat een keer door een storing wordt verbroken waarna Boerenveen na een paar minuten terugbelt, geeft deze te kennen dat hij – de rechterhand van de militaire machthebber Desi Bouterse – kan zorgen voor faciliteiten en militaire bescherming voor de aanvoer en verwerking van cocaïne in Suriname.

Van de informatie die Stotijn verzamelt over de rol van Suriname raakt CR1-man Den Breejen – die maandelijks op bezoek gaat naar Suriname, en Boerenveen kent – behoorlijk opgewonden. In telexen naar de CR1 in Den Haag, die Den Breejen, gelet op het gevoelige karakter van de informatie, op zijn kantoortje in het gouvernementskantoor van Willemstad op Curaçao zelf tikt en verstuurt, doet hij verslag van de vergaarde inlichtingen: de Surinaamse machthebbers zijn in bespreking met een Colombiaan, Don Miguel geheten, die bereid is vele miljoenen dollars te investeren voor de aanleg van cocaïne laboratoria in het Surinaamse Amazonegebied nabij de Braziliaanse grens. Ook wordt de aanleg

van uitgebreide landingsbanen voor vliegtuigen besproken. Er bevinden zich in Suriname reeds een paar kleine kokerijen die wekelijks enige kilo's cocaïne produceren die naar Miami worden gesmokkeld, zo rapporteert Den Breejen.

Een dolenthousiaste Den Breejen belt op 24 november met adjudant Post en verklaart zeer onder de indruk te zijn van Stotijns werk. Den Breejen krijgt echter zóveel informatie te verwerken dat hij een gezamenlijke vergadering wil beleggen met alle mogelijke geïnteresseerde diensten in Den Haag. Hij wil niet op Curaçao vergaderen omdat hij inmiddels ook inlichtingen heeft gekregen over door de cocaïnemafia omgekochte zeer hoge Antilliaanse politiefunctionarissen. Mannen die Den Breejen in het dagelijks leven met meneer aanspreekt.

Tot zijn stomme verbazing krijgt Post drie dagen later een telefoontje van de CR1 in Den Haag. Agent Adri Petersen, die de contacten met de regio Oost onderhoudt, vertelt de rapporten van Den Breejen te hebben ontvangen. De informatie is inmiddels in Den Haag besproken en daar is besloten de operatie onmiddellijk te beëindigen. 'Gelet op de betrokkenheid van de machthebbers van Suriname had de CR1 om politieke redenen besloten de zaak af te blazen,' vertelt Post. Ook 'veiligheidsoverwegingen' en het 'niet kunnen bemannen' van dit soort operaties had de Nederlandse politie ertoe gebracht, zo wordt Post letterlijk verteld, het drugsrapport 'in de ijskast' te stoppen.

Het toenmalige hoofd van de verdovende-middelencentrale Oosterbroek geeft achteraf toe dat de actie op Aruba eigenlijk sneuvelde wegens overdonderend succes. De Nederlandse politie dreigde te grote vissen te vangen. 'Die zaak was gewoonweg niet te bemannen. Het was een gigantische operatie met allerlei politieke repercussies. Daarom is besloten die zaak te staken. Ik heb gezegd: dit gaat boven onze macht,' vertelt Oosterbroek.

Het staken van de infiltratiepoging is uitvoerig besproken met de top van de CR1. 'We waren heel goed doordrongen van de ernst van die zaak maar we konden er niet echt iets aan doen. Ik heb de kwestie doorgenomen met mijn twee superieuren. Of die twee ook contact hebben gehad met het departement is mij niet verteld. Maar ik kan mij eenvoudigweg niet voorstellen dat de leiding van

de CRI een zo belangrijke beslissing als het staken van deze operatie, niet heeft besproken met het ministerie van Justitie.'

Hoe dan ook, Stotijn krijgt na de vergadering van de CRI 's avonds een telefoontje van een ontredderde Den Breejen. 'Ik mag geen zaken meer met je doen en vanaf nu zit je op eigen risico op Aruba.' Even later belt Post vanuit Nederland. 'Ik heb Stotijn gezegd dat hij onmiddellijk moest wegwezen omdat hij groot gevaar liep.'

Stotijn reist met zijn vrouw terug via Curaçao. Op dat eiland ontmoet hij een verbouwereerde Den Breejen, stevig vermomd met zonnebril en hoed. Den Breejen verklaart te balen dat zelfs het voeren van dit gesprek nu in strijd is met de regels. Hij zegt niet te begrijpen op wiens advies de zaak nu deze abrupte wending moet maken. Op zaterdag 1 december 1984 staat Stotijn weer op Schiphol.

Diezelfde week meldt CRI-agent Petersen zich op het politiekantoor van Hellendoorn om te trachten zijn collega Post uit te leggen waarom er niets zal worden gedaan met de inlichtingen van Stotijn. Afgesproken was dat Stotijn informatie zou vergaren over drugstransporten vanuit Aruba en Curaçao. Nu de inlichtingen vooral gaan over de rol van Suriname kan er 'om politieke redenen' niets mee worden gedaan.

Voor Post is de uitleg allesbehalve bevredigend. 'Ik kon er absoluut geen vrede mee hebben dat we deze drugshandelaren lieten lopen. Als je zulke gedetailleerde informatie in handen hebt, dan kun je toch niet zeggen: nu trekken we onze handen ervan af,' zegt Post. 'Ik heb tegen Stotijn gezegd: ik schaam me dat ik bij deze club (de politie) hoor.'

Uit pure frustratie besluit Post zijn informant in contact te brengen met de agenten van de Amerikaanse DEA. Hij geeft Stotijn een speciaal telefoonnummer waarmee deze rechtstreeks contact krijgt met de DEA. Stotijn draait het nummer op een zaterdag, twee dagen later staat agent Dale P. Lavery, zoals afgesproken, 's ochtends op hem te wachten op het station van Almelo.

Lavery, die in juni 1983 gestationeerd werd als drugsagent in Den Haag, is die zaterdag onmiddellijk aangenaam verrast door

het telefoontje van Stotijn. Na enig gesnuffel in het computerbestand van de DEA, is het Laverty snel duidelijk dat met Stotijn een interessante bron van informatie kan worden aangeboord.

‘Stotijn kwam in ons archief herhaaldelijk voor als verdachte in strafzaken,’ vertelt Laverty. Hij werd er volgens de Amerikanen onder andere van verdacht een rol te hebben gespeeld bij het wassen van drugsgeld dat een Turkse organisatie verdiende bij de uitvoer van heroïne.

Laverty luistert een hele dag lang naar de verhalen van Stotijn in diens woning in Daarlerveen. Hij neemt het gesprek heimelijk op. ‘Laverty bleef maar schrijven, zoveel inlichtingen kreeg hij,’ herinnert Post zich die bij het gesprek aanwezig is.

Op 18 december meldt Laverty zich voor de tweede keer bij Stotijn thuis. De DEA heeft alle verstrekte informatie voor zo ver mogelijk op juistheid of aannemelijkheid getoetst en is zeer te spreken. ‘Stotijn bleek allerlei stukjes aan te dragen voor een puzzel die de Amerikanen al geruime tijd probeerden op te lossen,’ zegt Post, die met een mengeling van tevredenheid en afgunst ziet hoe voortvarend zijn Amerikaanse collega’s de operatie overnemen.

‘We waren al snel onder de indruk van Stotijns contacten. Ook op ons hoofdkwartier in Washington DC raakten ze opgewonden over de informatie waarover Stotijn bleek te beschikken,’ zegt Laverty. De DEA biedt hem dan ook al vrij snel aan als een soort agent in buitengewone dienst – *Confidential Informer* (CI) – voor de Amerikanen te gaan werken.

De Amerikanen zullen alle kosten van zijn werk voor hun rekening nemen en hem vanaf nu een maandelijks honorarium van drieduizend dollar betalen. Dat salaris is exclusief de opbrengsten van beloningen die gekoppeld zijn aan het oplossen van strafbare feiten. Voor informatie die leidt tot de inbeslagname van drugs geldt een premiereregeling die per kilo wordt uitbetaald, afhankelijk van de omvang van de partij. Op inlichtingen die leiden tot bijvoorbeeld het oprollen van een cocaïne laboratorium staat een premie van honderdduizend dollar.

Stotijn gaat akkoord met de voorwaarden. Vanaf nu is hij officieel DEA-informant, luisterend naar codenaam SXQ 0001.85. (Dat betekent letterlijk: de eerste informant van 1985 in Den

Haag, de stad die met de letters xQ wordt aangeduid.)

Om de nieuwe contacten op de Antillen en Aruba warm te houden, stuurt de DEA Stotijn onmiddellijk terug naar Curaçao. Op zondag 23 december reist hij samen met zijn vrouw en twee kinderen op kosten van de Amerikaanse justitie voor een veertien-daagse 'vakantie' naar Willemstad. Op Curaçao zal hij worden begeleid door de daar werkzame DEA-agent Al Parish.

Stotijn wordt door de drugsmafia wederom met open armen ontvangen. Hij krijgt onder andere een uitnodiging van een man die zich via zijn visitekaartje bekendmaakt als Eugenio Orejula, de consul van Columbia aldaar, die volgens Stotijn ook cocaïne naar Europa wil verzenden.

Ook in het casino werkt Stotijn gestaag aan de uitbreiding van zijn kennissenbestand. Hij speelt er met het zakgeld – 'showmoney' – dat hij van de DEA krijgt om in het milieu de geloofwaardige patser uit te hangen. Door zijn fenomenaal goede geheugen doet Stotijn goede zaken. Hij is in staat om de spellen kaarten die voor het Black Jack-spel worden gebruikt bijna volledig in zijn hoofd te hebben zodat hij zijn winstkansen en dus zijn inzet zorgvuldig kan schatten. Aan het eind van de avond heeft hij meestal flink wat verdiend en dat maakt een goede indruk op zijn nieuwe vrienden.

Stotijn verzamelt op deze reis informatie over corruptie en betrokkenheid van de Antilliaanse politie bij drugshandel. Over de inlichtingen die op Curaçao en Aruba zijn verzameld, maakt de DEA een rapport op, gedateerd 12 januari 1985. In de Nederlandse vertaling door de CRI van dit stuk, voorzien van een blauw stempel 'Geheim', staat onder andere exact welke Antilliaanse agenten bij de cocaïnehandel betrokken zouden zijn. Zo heeft Stotijn samen met Heijmans een gesprek gehad met agent eerste klas Tito A. Egnatio* die na een dienstverband van zeventien jaar nu al achttien maanden met ziekteverlof is.

Egnatio vertelt cocaïne en heroïne te smokkelen in bussen met twee kilo vet van Venezuela naar Curaçao en verder, naar Miami. De handel vindt plaats volgens Egnatio in overleg met twee leidinggevende Antilliaanse politiefunctionarissen. Doordat Egnatio van hogerhand zo niet actief wordt gesteund dan toch op zijn

minst wordt gedekt, zegt hij te kunnen garanderen dat hij bij zijn handel nooit zal worden lastiggevalen door de douane. Egnatio geeft Stotijn vóór zijn afscheid het privé-nummer van politiefunctionaris Emiliano Rozenstoel* en een part van een doormidden gescheurd Amerikaans ééndollarbiljet. Als hij ooit in moeilijkheden mocht geraken op de Antillen moet hij deze functionaris bellen en het nummer noemen van zijn bankbiljet. Dan kan hij erop rekenen geholpen te worden.

Egnatio vertelt ook nog dat hij samen met Sic Heymans een reis gaat maken naar Venezuela om contacten te leggen met bevoorraders. Ze zullen ook op bezoek gaan bij een laboratorium dat ligt bij de grens tussen Venezuela en Colombia.

‘Na mijn inlichtingen heeft de Amerikaanse justitie nooit meer serieus zaken gedaan met de top van de Antilliaanse politie,’ zegt Stotijn.

Een jaar later zal ook het ВКА informatie vergaren over de betrokkenheid van Antilliaanse politie bij cocaïnehandel. Een in Duitsland aangehouden verdachte doet uit de doeken op wat voor manier Egnatio betrokken is bij de smokkel van cocaïne naar Europa, aldus mededelingen die in mei 1986 naar de CRI zijn getext.

Laverty bevestigt dat politieman Egnatio een *bad guy* was. ‘We hadden informatie dat hij zich liet betalen door Colombiaanse cocaïnehandelaren.’ Maar als Laverty naar eigen zeggen bij het hoofd van de Antilliaanse politie Johan F. Oldenboom de ernstige beschuldigingen aan het adres van het Antilliaanse politiekorps aankaart, krijgt hij geen respons. ‘Ik gaf hem *briefings* op Curaçao en hij toonde geen interesse. Hij gaf nooit de informatie die ik hem gaf door aan de CRI. Hij deed gewoon zijn ogen dicht. Ik sprak met hem over Egnatio. Zijn reactie was: ‘*So what*, iedereen weet toch dat de politieagenten hier boeven zijn.’

De Gooyer, die van 1985 tot en met 1987 hoofd van de verdovende-middelenafdeling was van de CRI, bevestigt dat de inlichtingendienst informatie kreeg over corruptie bij de top van de Antilliaanse politie. De CRI heeft de informatie echter nooit verder uitgezocht. ‘We hadden geen behoefte om op te treden inzake de Antillen. We hebben lange tijd gedacht dat we eerst iets moesten

doen aan Suriname. De Antillen, zo dachten we, kunnen we altijd nog wel in de hand houden.'

Daar komt nog bij, aldus De Gooyer, dat de Nederlandse politie ook niet wist hoe te handelen. Met Oldenboom was ook volgens hem geen goed overleg mogelijk. 'Oldenboom was redelijk onaan-tastbaar. Hij had zich de naam verworven van de ongekroonde koning van Curaçao. Hij regeerde met ijzeren hand.'

Oldenboom, die, na veertien jaar leiding te hebben gegeven aan het Antilliaanse politiekorps, in 1988 president werd van een bedrijf dat adviezen verstrekt op het gebied van beveiliging, noemt de beschuldigingen over corruptie binnen de politie 'een grote leugen'. Rapporten hierover zijn hem ook nooit ter hand gesteld.

De agent eerste klas die volgens de DEA een hoofdrol zou spelen bij de handel in cocaïne, zegt Oldenboom niet te kennen. 'Er zijn wel meer agenten met die naam, ik weet niet wie er wordt bedoeld.' Sterker nog, Oldenboom zegt zelfs helemaal geen DEA-agent te kennen die Dale Laverty heet. En de DEA-agent die op Curaçao werkte, Al Parish, kan hem ook nooit rapporten hebben gegeven want, zegt Oldenboom, het was niet op mijn *level* om DEA-agenten te ontvangen. 'Ik deed het management en ik onderhield me niet met liaison-officers.'

De opmerkingen van de DEA over zijn lankmoedigheid moeten volgens Oldenboom worden verklaard uit het feit dat de Amerikanen het niet konden uitstaan dat Oldenboom eraan hechtte 'erg onafhankelijk' te opereren. 'En als die Amerikanen je niet kunnen gebruiken dan ben je lastig,' zegt Oldenboom.

Op de vraag of het desalniettemin kan kloppen dat politieman Rozenstoel – die inmiddels een leidinggevende positie bekleedt in het Antilliaanse politiekorps – betrokken is bij drugshandel, volgt alleen een geheimzinnig gelach. 'Daar doen vele verhalen de ronde over,' zegt Oldenboom. 'U hoort mij lachen maar ik ga daar verder niets over zeggen.'

Terwijl Stotijn zaken doet met de Amerikanen wordt in Nederland nog druk het afbreken van de operatie geëvalueerd.

De CRI heeft voor de tweede keer een gesprek met Post over wat nu, in een verslag van de beëindiging van de undercover-actie

heet: Operatie Kopstoot. Een beetje vreemde symboliek die naam, maar wel passend voor de wijze waarop de CR1 zijn informant heeft behandeld, vindt Post.

In het verslag van de CR1 wordt de werkelijkheid nogal geweld aan gedaan. Stotijn mocht dan woedend zijn over de genoten behandeling van de Nederlandse politie, in het vertrouwelijke CR1-verslag staat, dat 'hij het begrijpelijk vond dat men van de CR1-zijde de zaak zo heeft afgebroken als dat gebeurd is'. De CR1 spreekt verder de wens uit 'dat er weer verder gewerkt gaat worden op basis van nauwe samenwerking en optimale informatie-uitwisseling. Voorts is afgesproken dat het noodzakelijk is een gesprek te houden met BKA, DEA, GP Hellendoorn en CR1 teneinde te komen tot een optimale coördinatie.'

De CR1 krijgt op 7 januari bericht van de DEA dat zij naar aanleiding van de door Stotijn verstrekte informatie over de Suri-naamse cocaïnelaboratoria, 'de lokatie Sipaliwini aanduiding 2.01 N 56.525 middels satelliet hebben gelokaliseerd in overeenstemming met voorgaande informatie, als zijnde een boerderij met daarnaast een landingsstrip'. Laverty is nog trots op de wijze waarop die laboratoria zijn gefotografeerd. 'De techniek voor het maken van satellietfoto's was fantastisch goed ontwikkeld. We konden zelfs een pakje sigaretten uit de ruimte zo goed op foto's vastleggen dat je het merk kon vaststellen. Op de foto's die we maakten bij Sipaliwini zagen we ook vaten voor de deur van het laboratorium staan.'

Bij terugkomst in Nederland vertelt Laverty aan Stotijn dat de DEA in Miami een vergadering wil beleggen om een tactiek te bespreken die om te beginnen moet leiden tot het onschadelijk maken van de cocaïnesmokkel vanuit Suriname. Op maandag 21 januari 1985 vliegen Laverty en *Confidential Informer* SXQ 0001.85 naar Florida waar ze de volgende dag op het kantoor van de DEA in Miami een vergadering bijwonen.

Voor de bespreking scharen zich vijf DEA-agenten rondom Stotijn. Onder de aanwezigen bevindt zich ook het hoofd van de DEA-post in Brazilië die van daaruit operaties in Suriname uitvoert.

'Ik merkte al snel dat de DEA-agenten inderdaad de cowboys zijn die je verwacht aan te treffen,' vertelt Stotijn. Hij is nog maar

amper aan het vergaderen als de DEA hem vraagt zijn linker houten been af te doen. De prothese wordt staande de vergadering naar het laboratorium gebracht om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om een zendertje of afluisterapparatuur in het kunstbeen te plaatsen.

Over de te volgen tactiek bij het ontmaskeren van de drugshandelaren komen de partijen het volgende overeen. Stotijn zal samen met Heijmans en een DEA-agent, die zich zal voordoen als zijn piloot, moeten afreizen naar Suriname. De trip is nodig omdat de piloot moet kijken hoe en met welke vliegtuigen er gewerkt kan worden. De reis geeft de Amerikanen de mogelijkheid verdachten en het cocaïnegebied nauwkeurig in kaart te brengen. Stotijn zal onder andere een pakje Dunhill-sigaretten in de jungle moeten achterlaten. In het pakje zit een zender die van grote afstand getraceerd kan worden.

De volgende dag vertrekt Stotijn naar Curaçao, onopvallend begeleid door Laverty. Op een limbo-avond, waarvoor hij kaartjes krijgt van agent Egnatio, voert hij opnieuw besprekingen met een aantal Colombianen. 's Nachts wordt hij op zijn kamer in zijn hotel bezocht door CRI-agent Den Breejen die in strijd met zijn voorschriften van zijn superieuren in Den Haag toch graag van Stotijn wil blijven horen hoe de vlag ervoor staat. 'Die Den Breejen heb ik vanaf toen heerlijk lopen dollen. Als hij mij opnieuw wilde spreken, moest hij negen keer op de deur kloppen. Drie keer kort achter elkaar, drie keer met lange tussenpozen en drie keer niet.'

Op vrijdag heeft Stotijn met zijn vrouw en Laverty een laatste overleg met Heijmans. Stotijn maakt uitgebreid foto's van zijn ontmoetingen. Hij zit op het terras met een ingenieus kleine camera in de mond die de DEA hem heeft geleverd. Als hij zijn kaken beweegt, wordt er een foto gemaakt. Van de Amerikanen krijgt hij vliegtickets om de maandag erop af te reizen naar Suriname. De dag voor vertrek belt Laverty op om te melden dat Stotijn en hij bij de Amerikaanse consul worden verwacht in Willemstad. De diplomaat, in korte broek, ontvangt het gezelschap in de achtertuin van zijn woning en laat weten dat om redenen die hij niet nader specificeert de reis naar Suriname moet worden uitge-

steld. Bij het afscheid geeft de consul Stotijn nog twee honkbalpetjes cadeau. Leuk voor de kinderen.

Dale Laverty krijgt later te horen wat er is gebeurd. 'Een bijdehante attaché van de Amerikaanse ambassade in Paramaribo heeft geblunderd. De man had zeer goede banden met Boerenveen. Die Boerenveen was een heel nuttig contact van de Amerikanen omdat hij zo pro-Amerikaans was. Hij is zelfs op Amerikaans verzoek een keer in staat geweest om een staking te verhinderen bij de aluminiumfabriek. Boerenveen deed veel voor de Amerikanen,' zegt Laverty. 'Toen de foto's van de laboratoria waren gemaakt, heeft die attaché Boerenveen erop gewezen dat de Amerikanen wisten dat er cocaïne werd geproduceerd in Suriname.' Hierdoor was het voor de DEA voorlopig niet verstandig een geheime operatie in Suriname uit te voeren. De Amerikanen constateerden overigens dat kort na het verwittigen van Boerenveen, de produktie van cocaïne 'werd verplaatst naar een terrein van de familie Bouterse', aldus Laverty.

Om de verwerking van de overvloed aan informatie te coördineren, beleggen de drugsbestrijders op donderdag 31 januari 1985 een vergadering in het gebouw van de Centrale Recherche Informatiedienst in Den Haag. Behalve vertegenwoordigers van de CRI zijn twee agenten van de DEA, twee man van de gemeentepolitie in Hellendoorn en vier rechercheurs van het Bundeskriminalamt aanwezig. Laverty ontmoet een mopperende CRI-collega Petersen. 'Jullie hebben mijn allerbeste informant afgepakt,' klaagt de Nederlandse agent. De drugsbestrijders zijn het erover eens dat de inlichtingen van Stotijn bijzonder waardevol zijn gebleken. Concreet worden er dankzij zijn informatie nu zes cocaïnetransporten op de voet gevolgd. Stotijn mag dan wel in Amerikaanse dienst zijn getreden, de DEA is niet te beroerd inlichtingen te delen met buitenlandse collega's.

Laverty zal alle zaken die betrekking hebben op Zuid-Amerika gaan coördineren. 'Voor wat betreft de overige zaken,' onder andere drugstransporten naar Duitsland, 'zal men elkaar volledig op de hoogte houden. Dit alles om dubbel werk te voorkomen,' aldus het verslag van de bijeenkomst.

De agenten komen tevens overeen dat agent Post Stotijn zal blijven begeleiden. Op die manier blijft de Nederlandse politie toch indirect en gratis op de hoogte van de acties die vooral de Amerikanen zullen uitvoeren. Na afloop van de vergadering lijkt iedereen weer tevreden.

[8] Export van ether

In het voorjaar en de zomer van 1985 klaart Stotijn een groot aantal klussen voor zijn Amerikaanse werkgever. Hij ontpopt zich steeds meer als een voorbeeldig informant. Het contact met het Medellin-kartel wordt voortdurend warm gehouden en af en toe meldt zich vriend Heijmans in Nederland voor nader overleg over de smokkel via Suriname.

Op 23 mei bezoekt Heijmans zijn vriend in gezelschap van een vermogende Antilliaanse zakenman, Oscar Waterberg*. Deze man, eigenaar van verscheidene tax-freeshops in Zuid- en Middenamerikaanse landen, zorgt volgens een rapport van de CR1 vooral voor de bemiddeling en aankoop van ether die naar Suriname en Nicaragua wordt gestuurd.

Waterberg vraagt Stotijn een 'meeting' te organiseren om nieuwe grootschalige invoer van cocaïne te bespreken. Voor de bijeenkomst zal Waterberg een aantal kopstukken van het Medellin-kartel uitnodigen onder wie Carlos Lehder.

Heijmans en Waterberg vertellen Stotijn bezig te zijn met de aanschaf van wapens voor Nicaragua. Ze overleggen over de order met een Duitse wapenhandelaar die bereid is zich te laten betalen met koffie en eventueel cocaïne als betaalmiddel accepteert.

Waterberg is een naam die de volgende maanden steeds opduikt in de politieverlagen. Hij is een druk bezet man die heel wat afreist en werkt volgens de politie onder andere in opdracht van Pablo Escobar. In augustus 1985 zit hij in Canada en laat hij weten naar Nicaragua te zullen vertrekken om daarna via Spanje, na een gesprek met Lehder aldaar, naar Daarlerveen te reizen. Waterberg schakelt Stotijn in voor de meest wonderlijke zakelijke transacties. Zo wil de Antilliaan onder andere twee Mercedesen kopen waarvan er een met kogelvrij glas moet worden uitgerust omdat de wagen bestemd is voor een generaal in Nicaragua.

In september wil Waterberg ether geleverd krijgen in blanco va-

ten. Rond die tijd melden zich verschillende afnemers voor ether en aceton. De Colombianen zitten te springen om grondstoffen.

Langzaam maar zeker dringt het tot justitie door dat het de moeite waard is een nader onderzoek in te stellen naar Waterberg. In mei 1986 besluit het openbaar ministerie in Amsterdam een undercover-actie te beginnen tegen Waterberg. De Amsterdamse politie prepareert een auto met afluisterapparatuur en Stotijn wordt ingeschakeld om Waterberg bij een bezoek aan Nederland in deze wagen te laten vertellen over zijn activiteiten.

De politie levert ook een undercover-agent voor deze actie die als chauffeur samen met Stotijn Waterberg op 4 mei 1986 afhaalt op Schiphol. De Antilliaan komt uit Panama City met KLM-vlucht 784, aldus het politieverslag. Tijdens de rit vertelt Waterberg inderdaad honderduit over de ingenieuze methodes die worden gehanteerd om cocaïne naar Nederland te verzenden. Stotijn rijdt anderhalf uur met hem rond maar later zal blijken dat de actie tevergeefs is. De afluisterapparatuur blijkt te dicht bij de Mercedes-motor te hebben gezeten waardoor de bandopnames waardeloos zijn.

Waterberg beschikt in die jaren over een speciaal soort pas die hij van de Sandinistische regering in Nicaragua heeft gekregen, vertelt Laverty. Het Middenamerikaanse land vertoont in die tijd trouwens sterke overeenkomsten met Suriname. Beide landen hebben een groot tekort aan harde deviezen en 'fatsoenlijke' democratische landen weigeren zaken te doen met het bewind in die landen.

'De Colombianen exploiteerden in de jaren tachtig met medeweten van de Sandinisten cocaïnelaboratoria in Nicaragua. Van de produktie van cocaïne mochten de Nicaraguanen vijftwintig procent houden. De voorwaarde die de Colombianen stelden, was dat de drugs niet mochten worden afgezet in de vs omdat ze daar zelf actief waren. Tegen verkoop in Europa werd geen bezwaar gemaakt. Met de opbrengsten van die handel in verdovende middelen konden de Nicaraguanen via mensen als Waterberg in Europa alle mogelijke produkten kopen,' vertelt Laverty.

Waterberg is overigens tot op de dag van vandaag een gerespecteerd en populair zakenman op de Antillen omdat het openbaar

BANK OF BRITISH COLUMBIA
 VANCOUVER MAIN OFFICE
 999 WEST PENDER STREET,
 VANCOUVER 1, B.C.

No. 131

22nd May 1986

DAY
 TO THE
 ORDER OF

BLONDEAU S.A.

\$ 89,000.-

EIGHTY NINE THOUSAND U.S. DOLLARS

100 DOLLARS

SAVINGS ACCOUNT NO. 00981

[Signature]

⑆00020⑆066⑆

BANK CHEQUE SUPPLY

Cheque die Stotijn ontving van een Antilliaanse afnemer van ether ten behoeve van Blondeau, de Franse producent van chemicaliën

Centrale Recherche Informatiedienst

VERTROUWELIJK

Centrale: V M C

Behoort bij Informatieformulier

Volgblad 1

Datum 22-7-1985

volgnr. 5234/85

I.v.m. voorestaande is er reeds contact geweest tussen DEA Den Haag (Cullivan) met Douane recherche Rotterdam teneinde na te gaan wat de mogelijkheden zijn om te zien aan de hand van manifesten e.d. waar partij nu ^{uitsluitend} ~~uitsluitend~~ naar toe moet. Tevens is gesproken over het feit, om middele apparatuur geplaatst in één der vaten de ether te blijven volgen.

Op 22-7-1985 contact gehad met Mutschke van het BKA. Deze deelde mede, dat de partij ether door een bedrijf in Duitsland zou worden geleverd en waarschijnlijk per vrachtauto naar Rotterdam zal worden vervoerd. Als datum werd nu weer genoemd 2 augustus 1985.

it besproken. Ook het BKA zag de dan wenselijk om zo'n vat dan recht te kel problem.

1 medewerking verlenen. Mutschke te sturen m.b.t. deze informatie.

Centrale Recherche Informatiedienst

Informatieformulier

Centrale: V M C

VERTROUWELIJK

Ontvangen van: D E A/BKA/VN OP Rotterdam	Door : A. Petersen Datum : 22-7-1985 Tijd :	Volgnr. : 5234/85 Dossiernr. : 6.223.9/259
Onderwerp: transport 49 ton ether	i. h. h. coke unit	Gezien:
Bericht: van/exploiteabel/n. o. m.: coke unit		
Blijkt uit een bericht van de DEA d.d. 18-7-1985, dat bij het BKA informatie was ontvangen betreffende het verschepen van 49.000 kg diethyl ether verdeeld over 350 vaten naar Suriname. Deze lading zou via Rotterdam worden verschoept middels de firma EEMTMANS BV., Dunschootenweg 141, loods 7 te Rotterdam. Volgens informatie zou deze lading vervoerd moeten worden met het MS Fort Desaix. Op de vaten komen de volgende gegevens voor:		
Productnaam : O Z/n Intransit Brutto und Nettogewicht Paramaribo/Nresi - up. Besiddeld heeft bij deze lading : Peak International Products BV, P.O. Box 1017 1500 AA Zaandam.		
M.b.t. het MS Fort Desaix kan gezegd worden, dat het nog nooit eerder Rotterdam heeft aangedaan. Het betreft een container schip, dat op 10-7-1985 Fort de France op Martinique heeft aangedaan. Het is een onder France vlag varende schip van de Compagny Navall Atlantio uit Le Havre en voert regelmatige vaart tussen Le Havre/Duinkerken naar Martinique, Guadeloupe.		
Peak International Products, gevestigd Herengracht 46 Zaandam, is een bedrijf, dat sinds 1979 handelt in chemicaliën, vitaminen en diervoeder.		
Directeuren zijn : Mario Roberto RODRIGUEZ PEREIRA, geb. 18-3-1944 te Uruguay won. Monnickendam, Lijnbaan 15 en RP-02991-1444 en Faniel Petrus van Akkeren, geb. Zwagaalweg 19 1-6-1945 Amsterdam won. Amstelveen, Trompenburg 19.		
Noch van de directeuren noch van het bedrijf is iets bekend.		
UO RP A'dam odo-286322. N Pelt 19.8.85. wmt.		
Evalutie Bron/Bericht : Akte/Bijzonderheden :		
Info doorgeven op:	FIOD Wijdh douane rech R'dam DEA Oagama	Aan: LO Lima/LO Curacao Nearing pers info OP Rotterdam CID OP Zaandam CID

Rapporten van inlichtingendiensten over leveranties van ether aan Suriname in 1985

Centrale Recherche Informatiedienst

Informatieformulier

VERTROUWELIJK

Centrale:

Ontvangen van: BKA- Matnuul tat. 5392	Door : van Hees	Volgnr. : 5234/85
	Datum : 16.8.85	Dossiernr. :
Onderwerp: Ether	i. b. b.	

Bericht:

Centrale Recherche Informatiedienst

VERTROUWELIJK

Centrale: VMC

Behoort bij informatieformulier.

Volgblad een Datum 8.8.85

volgnr. 5234/85 a

Peelt Matnuul van BKA mee, dat van container zou staan met 10.000 lit en is bestemd voor surinamo. worden gebruikt bij de fabrik. Alhoewel bovenstaande gegevens erg een onderzoek worden ingesteld. D. Laverty van e.s.a. tel op de ho

Container nr. MNCU 217064-0 op de franse vrachtauto met het kenteken 08-13-MS 59, Container nr. MNCU 205059-0 op de franse vrachtauto met het kenteken 12-75-MS 59. De containers zijn wit van kleur en hebben het opschrift MAERTRAC MARTINE. Bovenstaande informatie is telefonisch doorgegeven en per dringende telex bevestigd aan IP Frankrijk en ter info gestuurd aan Parijs SO en Wiesbaden. Tevens tel. D. Laverty en Ch. Sullivan op de hoogte gesteld.

Nogmaals tel. contact opgenomen met MUTSCHKE van het BKA over de maatregelen in Surinamo. Zoals de zaken er nu voor staan wil de duitse L.O. in Brazilië, die volgen

Centrale Recherche Informatiedienst

Informatieformulier

VERTROUWELIJK

Centrale:

Ontvangen van: BKA Wiesbaden Mutschke	Door : van Hees	Volgnr. : 5234/85 a.
	Datum : 8.8.85	Dossiernr. : 6.223.9/259
Onderwerp: Transport 49 ton ether.	i. b. b.	Gezien:

Bericht:

niet/explosiebel, o. m.:

(-) deelt het volgende tel. mede.
Er zijn nieuwe gegevens bekend omtrent het transport van de 49.000 kg diethyl ether.
Vetrek van de 350 vaten vanuit Duitsland 30.7.85
Aankomst van deze vaten in Rotterdam 31.7.85 of 1.8.85

De vaten worden te Rotterdam verladen in een container op 2.8.85
Dit verladen gebeurt door fa. ENTODANS, Damschotenweg 141 loods 7
Zoals de berichten nu luiden zal deze container diezelfde dag, dus 2-3-85 aan boord gebracht worden van het schip FORT SAINT CHARLES.
Vanuit Rotterdam gaat het schip naar Duinkerken, alwaar het op 2.8.85 vertrekt naar PARAMARIBO
Op de bijbehorende papieren staat vermeld, EMER-INTERMEDIT- 216 vorder VAT-154 kg, netto ETHER 140 kg.
Paramaribo
Vaten genummerd 1 t/m 350.
Het plan van Mutschke was om de lading in Paramaribo onder observatie te laten stellen door het hoofd van de plaatselijke drugswafdeling alden, dit door tussenkomst van de Duitse LO in Brazilië. Voor wat dit laatste betreft heb ik de boot wat afgehouden en gezegd dit niet te doen, en dat over de juistste taktiek in deze nog nader contact met hem wordt opgenomen.
Op 7.8.85 bericht ontvangen van de douanerecherche te Rotterdam, dat dés avond omstr. 10.00 uur richting Duinkerken zijn vertrokken, drie containers resp. genummerd MNCU 216095-5, MNCU 205415-1 en MNCU 205424-0 geladen op twee franse vrachtauto's. Kentekens van deze auto's 71-41-KD-59 en 68-03-NF.
Op 8.8.85 omstr. 03.00 uur zijn de laatste twee containers richting Duinkerken vertrokken.

Evaluatie

Bron/Bericht

Aktie/Bijzonderheden :

Info doorgegeven op:

FYOD Wijdh
Douanerech. R'iden
DPA
Ongem.

Aan: LO Lima/ LO Curaçao
Nacringes pers.info
G.P. R'iden CID
G.P. Zaandam CID.

In
doch
ito-
st
te.

e zaak
ng van
houden.

Evaluatie

Bron/Bericht

Aktie/Bijzonderheden :

Info doorgegeven op:

2022-8704

ministerie, aldus een Nederlandse officier van justitie die jarenlang op de Antillen heeft gewerkt, er maar niet in slaagt keiharde bewijzen tegen hem te verzamelen.

Het produkt waar het Medellín-kartel in die periode het meeste naar hunkert, betreft echter de chemicaliën die nodig zijn voor de bereiding van hun lucratieve produkt. Sinds 1983 is de invoer van ether door de Colombiaanse president Belisario Betancur namelijk aan banden gelegd. De drugshandelaren proberen nu via buitenlandse zakenlieden in hun behoefte te voorzien.

In de loop van 1985 krijgt de politie ook steeds meer zicht op de transporten van chemicaliën naar onder andere Suriname. In een vertrouwelijk CR1-verslag van 22 juli 1985 staat dat de Nederlandse justitie door de DEA, die op haar beurt is ingelicht door het BKA, op de hoogte is gesteld van een transport van negenenveertigduizend kilo diethylether dat verdeeld is over 350 vaten. De ether, waarvan het leveren overigens op zich niet strafbaar is, blijkt aangeschaft door het bedrijf Peak International Products in Zaanstad.

Het BKA verneemt van de zending ether via 'een tip van de Duitse chemische industrie', vertelt BKA-agent Matull in Wiesbaden. Met Duitse fabrikanten waren er in die jaren al afspraken over het uitwisselen van informatie over verdachte opdrachten. 'Het ging om zo'n grote partij dat bij ons meteen het sterke vermoeden bestond dat het om chemicaliën ging die voor de vervaardiging van cocaïne zouden worden gebruikt.' De dagen erna komt er zeer gedetailleerde informatie binnen over het transport. Op 30 juli worden de vaten per vrachtwagen naar Rotterdam gebracht. In augustus worden ze in het schip Fort Sankt Charles geladen dat via Duinkerken naar Paramaribo vaart. De Rotterdamse douanerecherche bespreekt met de DEA-agent Sullivan—in Den Haag of er een zendertje te monteren is in één van de vaten zodat de uiteindelijke bestemming van de ether kan worden vastgesteld. Het BKA biedt aan een vat reeds in Duitsland te prepareren.

Uiteindelijk wordt het plan dat het BKA zal proberen de Duitse liaison-officer die vanuit Brazilië Suriname volgt naar Paramaribo te sturen om samen met de Braziliaanse politie de uiteindelijke be-

stemming van de zending ether vast te stellen. Afgesproken wordt dat de Surinaamse politie, met het oog op het gevaar van het uitlekken van informatie, niet op de hoogte zal worden gesteld. De Duitse politie besluit vervolgens, na overleg met Nederlandse collega's, dat het te gevaarlijk is en te ingewikkeld om in Suriname een operatie uit te voeren. Op 12 september 1985 meldt de CR1 dat 'wederom via het bedrijf Peak International te Zaanstad in de Bondsrepubliek achtentwintig ton ether wordt besteld. Ook deze partij is bestemd voor Suriname.' En ook deze grondstoffen worden per schip naar Paramaribo vervoerd.

Uit CR1-verslagen blijkt verder dat in die tijd de Duitse en Amerikaanse politie het plan opvatten om via Stotijn zelf ether te gaan leveren aan de Zuidamerikaanse drugskartels om zo de activiteiten van de cocaïnemafia eenvoudig in kaart te kunnen brengen. De techniek om via vaten met zendertjes de lokatie van cocaïnelaboratoria vast te stellen, is dan al een jaar of twee uitstekend ontwikkeld, vertelt Laverty.

De in vaten verwerkte peilapparatuur wordt voor het eerst door de DEA gebruikt als de Amerikaanse justitie in 1983 van een Amerikaans chemisch bedrijf verneemt dat een Colombiaanse zakenman een order voor de levering van ether plaatst die voldoende is om ruwweg zeseneenhalfduizend kilo cocaïne te produceren. Besloten wordt deze transactie te volgen.

Met behulp van de technische apparatuur wordt vastgesteld dat de partij ether eerst wordt vervoerd naar een ranch van Medellinbaas Jorge Ochoa in Colombia. Vervolgens wordt het spul getransporteerd naar een tot dan toe voor de Amerikanen onbekend eilandje ergens in het Amazonegebied in het zuiden van Colombia. Via luchtfoto's worden laboratoria en landingsstrips geïdentificeerd.

Het eilandje ligt in de Yari-rivier. Daar is sinds 1982 in opdracht van het Medellin-kartel gebouwd aan de inrichting van een heus industrieel complex compleet met woningen, winkels en een ziekenhuis. Het zwaar bewaakte dorp met de naam *Tranquillandia* (rustig land) wordt alleen gebruikt voor de vervaardiging van cocaïne. De twee laboratoria krijgen de naam *Villa Coca* en *Coquillandia*. Als de drugsfabriek in 1983 in bedrijf wordt genomen, we-

ten de Colombianen er een produktie van vijfduizend kilo cocaïne per week te realiseren.

Een jaar na de opening worden de laboratoria opgespoord en onklaar gemaakt dankzij informatie van de DEA.

Laverty informeert namens de DEA bij Stotijn of die er wat voor zou voelen directeur te worden van een bedrijf dat gecontroleerde zendingen van chemicaliën aan zijn drugsrelaties levert. Stotijn is wel in voor dat verzetje al maakt hij zich zorgen over de vraag of hij zich dan niet in Nederland schuldig maakt aan strafbare feiten. De Gooyer, hoofd van de verdovende-middelencentrale van de CRI, zegt de Amerikanen dat Stotijn niet aan een dergelijke undercoveroperatie mag meewerken 'omdat hij zich dan schuldig zou maken aan overtreding van de Nederlandse wet'.

Aanvankelijk wordt het plan dan dat Stotijn de van de firma Sterck te Duitsland te betrekken ether aan Zuid-Amerika gaat leveren. Dat plan gaat niet door omdat het bedrijf niet bereid is mee te werken aan het monteren van zendapparatuur in vaten. Bovendien kan de Duitse justitie net zo goed niet garanderen dat Stotijn niet zal worden vervolgd voor zijn activiteiten.

Uiteindelijk wordt voor een constructie in België gekozen. 'De DEA had daar meer te vertellen. In Duitsland zijn die Amerikanen toch altijd ondergeschikt aan het BKA,' vertelt Stotijn. Voor vijfduizend gulden koopt de DEA in België een lege BV, een PVBA, die gehuisvest is in een pand achter een café in de Kappelsestraatweg in Putte. Het bedrijf zal niet meer omvatten dan een adres met een postbusnummer. De inventaris bestaat uit een telefoon en een telex. Als directeur van de firma Berg Trading Services wordt Dirk Jan Christiaan Stotijn bij de Kamer van Koophandel ingeschreven.

Stotijn bestelt zijn ether bij de Franse firma Blondeau. Het bedrijf is geheel op de hoogte van de bedoeling. De van een zendertje voorziene lege vaten worden aangeleverd uit Amerika. Tot schrik van de Amerikanen die de operatie in het grootste geheim vanuit de Haagse ambassade coördineren, komen de lege vaten aan in een container in de haven van Rotterdam. Stotijn moet de container als de wiedeweerga van Nederlands grondgebied naar Frankrijk laten vervoeren om te voorkomen dat er in Nederland strafbare feiten worden ontdekt.

In de zomer van 1985 verhuist Stotijn naar een villa in de gemeente Bathmen bij Deventer. De geïnteresseerde afnemers voor ether lopen bij hem de deur plat. Stotijn voert onder andere besprekingen met een relatie op Aruba, die over een opslagterrein beschikt in de zogeheten vrijzone bij de haven, over de mogelijkheden daar chemicaliën naar toe te vervoeren. Chemicaliën zijn in die dagen gouden handel. Een tweehonderd-liter vat ether kost in Europa zo'n 350 dollar. De verkoopprijs van een tweehonderd-liter vat ether in Zuid-Amerika is volgens Stotijn zo'n twintigduizend gulden.

Volgens Laverty zijn middels de export uit België in 1986 in ieder geval twee belangrijke operaties uitgevoerd. Het transport van de eerste partij ether kon worden gevolgd tot aan een laboratorium in Colombia. Dat bedrijf is onklaar gemaakt, maar waarschijnlijk heeft dit transport achterdocht gewekt want de tweede zending chemicaliën verliep niet geheel volgens plan.

De geprepareerde vaten werden opgeslagen op een terrein in de vrijzone bij de haven op Aruba. Die vaten, dertig drums, werden uiteindelijk ontdekt door de Arubaanse politie, vertelt Jules Sambo, hoofd van de sectie verdovende middelen. De eigenaar van de vaten, een inwoner van Aruba, kreeg opdracht de vaten te verwijderen omdat er 'ontvlambare stoffen' in zaten. De vaten met chemicaliën zijn vervolgens op een zandterrein geplaatst. 'Twee vaten bleken te lekken, die hebben we daar leeggegoten,' zegt Sambo.

De politie is de vaten daarna uit het oog verloren omdat ze van de een op de andere dag opeens verdwenen bleken. De Arubaanse politie heeft toen de DEA op de hoogte gesteld.

De Arubaanse vaten zijn volgens Stotijn dankzij zijn bemiddeling doorverkocht aan een kennis op Sint Maarten die contact had met Colombianen in Cartagena, maar DEA-agent Laverty zegt dat de vaten uiteindelijk in beslag genomen zijn omdat de Amerikanen bang waren dat de batterijen van de zendertjes – die vier maanden meegaan – leeg raakten. 'We denken dat de afnemers een vermoeden hadden dat de vaten waren geprepareerd.'

Stotijn zegt evenwel aanwijzingen te hebben dat de vaten wel degelijk in Colombia of Suriname zijn beland. 'De Amerikanen

hebben het me niet willen vertellen omdat ze anders wederom een premie moesten uitbetalen.'

De Gooyer zegt dat de CRI bij de gecontroleerde zendingen van chemicaliën in ieder geval 'niet actief' betrokken was. Of zijn Amerikaanse collega's verteld hebben waar ze mee bezig waren, kan hij zich niet herinneren.

[9] De ontsnapping van Ochoa

Het huis van bewaring in Utrecht is volgens Dick Stotijn een oud kreng. En dan die lucht. 'Als je er binnenkomt, ruik je nog het eten van vijftig jaar geleden.'

Stotijn kent het vervallen gebouw niet omdat hij er zelf ooit gevangen heeft gezeten. Hij kwam er als regelmatige bezoeker van Julian Olaya Torres, die er in de herfst van 1984 achter slot en grendel verdween. De tweeëndertigjarige Colombiaan had enige tijd in Amsterdam en Weesp gewoond met zijn eveneens aangehouden landgenoten Chico, Tito en Tico.

Zoals vele Colombiaanse drugshandelaren, had ook Julian het telefoonnummer van Stotijn al voor zijn vertrek uit Bogotá in zijn agenda genoteerd. Enkele dagen na een eerste telefoontje in het voorjaar van 1984 kwam hij met Chico naar Daarlerveen. Voor Stotijn het bekende verhaal.

De Colombianen beschikken over vele kilo's cocaïne, Stotijn is de man die voor afzetkanalen kan zorgen. Julian vraagt hem ook of hij in Amsterdam een schuur kan regelen, waar een 'kokerij' voor cocaïne kan worden ondergebracht. Tijdens een rit in Stotijns auto door Almelo vertelt Julian over de drugs die in aantocht zijn. Via Schiphol zullen bescheiden partijen van acht en tien kilo cocaïne en vijftig kilo weedolie binnenkomen, in Brussel ligt tien kilo coke klaar. Binnen twee weken komen in Antwerpen containers vol ananas aan, waarin honderdvijftig kilo cocaïne en een partij weed en hasj verborgen zit. De lading is bestemd voor Nederland. Het wachten is alleen op de contactpersoon die met de vrachtbrieven op Schiphol moet arriveren.

Stotijn informeert via agent Post de Amsterdamse politie. Voor de opsporingsautoriteiten is het een simpele zaak. Met telefoontaps is de organisatie van Julian in kaart gebracht. En meteen nadat op Schiphol twintig kilo cocaïne in beslag is genomen, wordt

eind augustus een tiental Nederlanders en Colombianen opgepakt. Julian Oloya Torres is een van hen.

Eind oktober brengt Stotijn zijn eerste visite aan Julian in het huis van bewaring. De hyperintelligente Colombiaan, een ware meester in het schaakspel, heeft er geen vermoeden van dat hij zijn verklikker tegenover zich heeft.

Enkele dagen eerder was Stotijn gebeld door een barmeisje van een Amsterdams hotel, dat bevriend was geraakt met Chico, om Stotijn ertoe te bewegen naar Utrecht te gaan. Ze had ook Stotijns hulp gevraagd om een drugstransport voor Chico te regelen. Vanuit Colombia was een container met vijfduizend pond weed onderweg naar Duitsland. Een Colombiaan, in bezit van de papieren en de sleutel van de container, maakte vanuit Frankfurt contact met Stotijn. Hij had hem verzocht voor een firma die ervoor kon zorgen dat de container kon worden ingeklaard. Eén telefoontje van Stotijn naar het Bundeskriminalamt in Wiesbaden was genoeg voor een naam en adres in Mainz van een firma die als dekmantel dienst kon doen. Nauwelijks drie weken later was de zaak 'geklapt'. In de container werd tweeënehalfduizend kilo marihuana gevonden. De Colombiaan en zijn echtgenote konden door de Duitse politie worden gearresteerd.

De eerste gesprekken met Julian Oloya Torres in het Utrechtse huis van bewaring zijn zakelijk. De Colombiaan blijkt zijn *'business'* vanuit de cel even gemakkelijk te kunnen voortzetten. Stotijn wordt geïnformeerd over een container met cocaïne en andere verdovende middelen die in Colombia klaarstaat voor verschepping naar Duitsland. Later krijgt hij opnieuw informatie over grote drugstransporten.

In januari zal volgens Julian ook 120 kilo cokepasta via Antwerpen binnenkomen, bestemd voor de kokerij die de Colombianen inmiddels in Amsterdam in gebruik hebben genomen.

Stotijn maakt tijdens een van zijn bezoeken aan Julian ook kennis met Judith, die zich voorstelt als de ex-echtgenote van een Colombiaanse minister van Defensie. Haar oom zou consul op Curaçao zijn. De Colombiaanse heeft zich in Nederland als journaliste en tolk gevestigd. Door haar werk als vertaalster kan ze gemakkelijk in contact komen met Colombiaanse arrestanten. De

vrouw, die wegens haar bescheiden vrouwelijke afmetingen 'La Flacca' wordt genoemd, verricht klusjes voor haar gevangen landgenoten. Een cocaïnemonster uit de Amsterdamse kokerij dat ze Stotijn aanbiedt, blijkt van uitstekende kwaliteit. Ze heeft het ook druk met eigen cokezaken, die vooral lijken te floreren door haar contacten in hoge Colombiaanse kringen.

Maandenlang bezoekt Stotijn geregeld Julian Olaya Torres, maar over zijn achtergronden is hij nog niet veel wijzer geworden. Dat verandert als Stotijn de indruk wekt aan zijn ontsnapping te kunnen meewerken. 'Wat kun je doen om mij hieruit te halen?' had Olaya Torres hem op nogal directe wijze gevraagd. 'Ik antwoord in zulke situaties altijd dat ik eerst moet overleggen,' zegt Stotijn. 'Dat geeft me de tijd met Post te praten.'

Op een woensdagmiddag in februari 1985 doet Julian in de zoekruimte Mister Dick uit de doeken dat de Colombianen een grote uitbraakoperatie in Nederland en Spanje voorbereiden. In Utrecht zullen Julian en Chico worden bevrijd; in Breda een derde Colombiaan, Tico, in eigen kring aangeduid als de *killer* van de organisatie. Zijn werkelijke naam is Betancourt.

In Spanje moet drugsbaron Jorge Ochoa in vrijheid worden gebracht. Ochoa is na Pablo Escobar de nummer twee van het Medellín-kartel. Stotijn speelt de informatie door naar DEA-agent Laverty. Ook de CRI wordt op de hoogte gebracht.

Enkele dagen eerder was Stotijn door een gebrekkig Nederlands sprekende compagnon van Julian al enigszins ingelicht over de plannen van de Colombianen. Op korte termijn moeten in Madrid de zaken verder worden uitgewerkt. Om te voorkomen dat Ochoa aan de Verenigde Staten wordt uitgeleverd – de Amerikanen hebben officieel om uitlevering gevraagd – zullen dreigbrieven naar de Amerikaanse ambassade in Bogota worden gestuurd. En verder zal er actie worden ondernomen tegen DEA-agenten. Van de Baskische afscheidingsbeweging ETA zouden al springstoffen zijn gekocht.

Bij de plannen zijn ook enkele in Brussel verblijvende Colombianen betrokken. Die groep, onder leiding van ene 'Sil', zou te maken hebben gehad met de moord op 30 april 1984 op de Colombiaanse minister van Justitie Rodrigo Lara Bonilla. Stotijn krijgt te

Scheff

MINISTERIE VAN JUSTITIE

N° 566896

ONTVANGEN

Schons te O'dan

ONTVANGEN van dhr Stotijn

de somma van

de somma van

wegens

honderd gild

OLAY

wegens Olaya Torres 269349

f 200,=

f 100 =

25, 10 19 08

(handtekening)

V 30271a 1984

V 30271a 1984

Dienst Algemeen Beheer bij de Penitentiaire Inrichtingen Over Amstel

H.J.E. WENCKEBACHWEG 48, AMSTERDAM, TEL. (020) 5611122 - POSTREK 3832900

BEWIJS VAN TOEGANG

Besoekersnummer :

02

Voor een bezoek aan: M Olaya Torres

Registratienummer : 269349

Naam en voornamen bezoeker: D Stotijn

Geboorte datum: 7-4-33

U DIENT DIT BEWIJS BIJ IEDER BEZOEK TE TOEKEN. ZONDER DIT BEWIJS HEEFT U GEEN TOEGANG.

Bezoekerspasje Bijlmerbajes en kwitanties voor geld dat Stotijn bij zijn gevangenisbezoeken meebracht voor Otoya Tobon, alias Olaya Torres

Mr Dick

13.2.85

HELLO DICK, HOW ARE YOU TODAY? I WISH YOU ARE
VERY WELL THE SAME THAT ALL YOUR FAMILY.
THIS ONE JUST TO TELL YOU THANKS FOR COME HERE
TO ACCOMPANY ME DURING MY LAST VISIT TIME
YOU ARE HELPING ME TOO MUCH WITH THIS AND
NOW I DON'T HAVE WORDS TO SAY THANKS TO YOU.
GOD WILL BLESS YOU AND ALL YOUR FAMILY.

LIKE I TOLD YOU, HERE I'M ATTACHING WITH THIS
NOTE A RECOMMENDATION'S LETTER FOR MR JORGE, I
HOPE YOU CAN USE IT IN GOOD WAY.

HOW IS YOUR CHILDREN? PLEASE SAY HELLO TO THEM
THE SAME FOR YOUR WIFE AND YOU HAVE A NICE
TIME. I'LL SEE YOU NEXT WEDNESDAY, THE 20, AT
10:30 IN THE MORNING AND I'LL PHONE YOU NEXT
ON COMING TUESDAY, THE 19, AT 8 PM. SO TRY TO
BE THERE AND THANKS AGAIN. BY BY

Julian

horen dat Sil bereid is naar Breda te komen voor nader overleg. Ten slotte heeft een in Oosterhout woonachtige Antilliaanse compagnon van een van de Colombianen een auto cadeau gekregen om Tico, Betancourt, in de Bredase Koepel te kunnen bezoeken en van de ontsnapplannen op de hoogte te houden.

Julian toont zich tegenover Stotijn steeds openhartiger. Hij stelt hem via het barmeisje zelfs zijn dagboek ter hand. Het schrift van Olaya Torres wordt door de DEA en de CRI onmiddellijk gekopieerd en aan een uitgebreide analyse onderworpen. Op een gegeven moment vertelt hij hem zelfs dat zijn werkelijke naam Otoyá Tobon is. 'Hij wilde met een Nederlandse vrouw trouwen, zo bang was ie om aan de Verenigde Staten te worden uitgeleverd, als zijn ware identiteit bekend zou worden,' aldus Stotijn. 'Hij bleek een hele grote te zijn.'

Otoyá Tobon blijkt al jaren voor Jorge Ochoa te werken. 'Hij zei me dat hij in totaal vierduizend kilo cocaïne voor hem naar de Verenigde Staten had gebracht. Hij was er vier jaar lang actief voor de groep van Ochoa.'

De voorbereidingen van de Colombianen concentreren zich eerst op het organiseren van de uitbraak van Julian en Chico.

Stotijn maakt via het barmeisje kennis met een in België wonende sikh, een zekere Singh*. Singh is een gefortuneerd heroïnehandelaar die korte tijd in het Utrechtse huis van bewaring heeft gezeten en in ruil voor drugs als financier van de operatie wil optreden. De bevrijdingsactie moet plaatsvinden nadat het hoger beroep in de strafzaak tegen Julian en Chico heeft gediend.

Het is de bedoeling dat er springstoffen worden binnengesmokkeld. Op het 'Uur U' zal van binnenuit een raam worden opgeblazen. Tegelijkertijd wordt van buitenaf een deel van de buitenmuur met explosieven in puin gelegd. Daar zullen drie Colombianen en twee Sicilianen klaar staan om Julian en Chico te vervoeren. Stotijn moet voor een schuiladres in de omgeving van Utrecht zorgen. Als betaling kan hij rekenen op een kwart van de opbrengst van een container met cocaïne en marihuana die in de haven van Antwerpen staat. Een Colombiaanse advocaat die voor het drugskartel werkt, zal voor de benodigde vrachtpapieren zorgen.

Chico gaat het uiteindelijk allemaal te lang duren. Hij heeft op

eigen houtje een Nederlandse crimineel in de arm genomen, die eerder uit het Utrechtse huis van bewaring is ontslagen. Diens niet ondertekende brief met offerte wordt door het barmeisje aan Stotijn ter hand gesteld:

1. Het is allemaal geregeld, en het kan binnen de vier weken plaatsvinden 100% gegarandeerd. belangrijk is, hoe het met de sleutel voor die deur (naar de arbeidsplaats) is, die moeten jullie wel hebben voor het slagen van het plan. Als die sleutel(s) er zijn, dan moet ik er één via je vriendin krijgen. Of anders gooi je het aanstaande Zaterdag tijdens het luchten in een sinaasappel over de muur.

2. Je vertelde mij dat je dertien Kratjes Cola heb en nog andere dingen meer, deze dingen willen we zien, en één krat willen we vast meenemen voor de onkosten. De totale kosten word de helft van je bezit. We willen ook alles voor je verkopen en dan beurt jij de helft van de opbrengst dan heb je gelijk geld in je hand voor je verdere zorg. Wij zorgen dat je met je vriend het land uitkomt. Wij geven jullie 100% garantie. Dus je zegt het maar!

Het barmeisje vertelt aan Stotijn dat reeds een duplicaat van een sleutel uit een sleutelbos is gemaakt die een van de bewakers is 'kwijtgeraakt' en later heeft 'teruggevonden'. Met de in de brief genoemde 'dertien Kratjes Cola' wordt bedoeld op dertien kilo cocaïne, die Chico in Parijs heeft liggen. Daar ligt trouwens nog tweehonderdvijftig kilo cocaïne van een andere Colombiaan. Stotijn krijgt van het barmeisje, dat regelmatig de Franse hoofdstad bezoekt om geld te innen, het verzoek of hij kan helpen ook deze partij naar Amsterdam te krijgen.

Enkele weken later komen de Colombiaanse advocaat, de Antilliaan uit Oosterhout en een tweede Antilliaan naar Hotel Rijsserberg in Rijssen voor nader overleg met Stotijn over de bevrijdingsactie. Volgens de advocaat zijn al enkele personen in Spanje aanwezig om de uitbraak van Jorge Ochoa voor te bereiden. De Colombianen in Brussel zullen zich bezighouden met de bevrijdingsacties in Utrecht en Breda. De advocaat zal er dan in later stadium

voor zorgen dat Stotijn valse paspoorten voor Julian en nog twee Colombianen ontvangt die zij kunnen gebruiken bij hun vlucht over de grens.

De voorbereiding van de uitbraak lijkt serieus te worden, wanneer enkele bewakers van het Utrechtse huis van bewaring 'plat' gaan. Het plan om Betancourt te bevrijden blijkt echter van de baan. Stotijn verneemt dat er een Colombiaan naar Nederland overkomt teneinde een goede advocaat te vinden die moet proberen hém op legale wijze vrij te krijgen.

Julian heeft Stotijn verteld dat vier bewakers tegen betaling bereid zijn aan de vlucht poging mee te werken. Een van hen zal met Stotijn komen onderhandelen over de hoogte van de beloning. Als het bedrag bekend is moet Stotijn op zijn beurt contact maken met Martha Ochoa, de in Spanje verblijvende zuster van Jorge Ochoa. Een van de Colombianen daar zal dan voor het geld zorgen.

Wanneer Stotijn het huis van bewaring weer wil verlaten, wordt hij inderdaad door een bewaker aangesproken. Hij deelt Stotijn in het voorbijgaan mee dat hij hem tussen 16.00 en 17.00 uur die middag zal bellen. In de loop van de avond belt Julian zelf om te melden dat de bewaker later contact met hem zal zoeken.

Stotijn licht Laverty uitvoerig in over de plannen van de Colombianen. De DEA-agent brengt op zijn beurt Adri Petersen van de CRI op de hoogte. Voor het openbaar ministerie is de informatie van Stotijn reden de Utrechtse politie opdracht te geven Julian Olaya Torres over zijn identiteit aan de tand te voelen. Maar de Colombiaan geeft geen krimp. Hij houdt vol dat zijn naam Julian Olaya is. Justitie besluit Olaya Torres over te plaatsen naar het huis van bewaring in Haarlem. Het deert de Colombianen niet. Enkele dagen na de overplaatsing krijgt Stotijn een telefoontje van ene Pim, die zegt zestig uur verlof te hebben van het Utrechtse huis van bewaring, wat ruim voldoende blijkt om een afspraak te maken in restaurant Schep in Hoevelaken.

Wat Pim in de zin heeft wordt al snel duidelijk in een gesprek op 7 juli in Stotijns auto op de parkeerplaats van de uitspanning. Pim en een met hem meegekomen jongeman vertellen dat Chico voor de bevrijdingsactie een beloning van tweehonderdduizend gulden heeft toegezegd. Ze willen één ton vooruitbetaald krijgen.

Het plan voor de bevrijding van de twee Colombianen hebben ze al klaar. Zowel in Haarlem als Utrecht zal gebruik worden gemaakt van een 'platte bewaarder'. Chico zal per vliegtuig van vliegveld Hilversum naar België worden overgevlogen. Julian wil nog enige tijd in Nederland blijven om 'zaken' af te handelen.

Stotijn krijgt plattegronden van het huis van bewaring in Haarlem te zien. De twee hebben ook een tekening van het rioleeringsstelsel bij zich, en als klap op de vuurpijl blijken ze al over de sleutels van de gevangenis te beschikken. Ook in Utrecht verloopt de voorbereiding van de uitbraak volgens plan. De sikh Singh zal voor de benodigde vijftigduizend dollar zorgen.

Justitie besluit niet te wachten. De beide Colombianen worden weer overgeplaatst. Julian voelt nu ook de hete adem van de DEA in zijn nek. Hij smeedt vanuit zijn nieuwe onderkomen in de Bijlmerbajes daarom meteen weer uitbraakplannen. De Colombiaan is gealarmeerd geraakt door een knipsel uit een Amerikaans blad, dat hem door het barmeisje is toegespeeld. In het tijdschrift *The Examiner* van 9 juni 1985 wordt Julian Otoya Tobon door bronnen van de DEA in verband gebracht met doodseskaders die naar de VS zijn gestuurd als antwoord op de uitlevering van Colombiaanse drugshandelaren. Een maand eerder had hij in een openhartige bui aan Stotijn al eens verteld in de Verenigde Staten voorbereidingen te hebben getroffen voor het vermoorden van drie politiemannen, een officier van justitie en een Amerikaanse verklikker. Uit het blad blijkt dat ook de DEA van zijn betrokkenheid op de hoogte is. Tot zijn schrik leest Julian in het tijdschrift bovendien nog dat Nederland overweegt hem aan de Verenigde Staten uit te leveren.

Koortsachtig blijft Julian pogen een bevrijdingsactie op touw te zetten. Met wanhopige ijver benadert hij steeds weer andere personen. Zo meldt zich eind augustus 1985 bij Stotijn een in Nederland wonende Koerdische Turk met een briefje:

Dick

Hai, how are you? I hope well. Like I told you here I am writing a letter for my friend who will make contact with you as quickly as he get this note. So please try to arrange with him the way to make

a good job, and if you need my friend Singh helping you, make contact with him too.

I will see you next friday the 16, OK.

Julian.

De Koerd vertelt Stotijn dat de gijzeling van een lid van de Amerikaanse ambassade in Den Haag wordt voorbereid. Het ligt in de bedoeling dat Julian tegen de Amerikaan wordt geruild. De betaling wordt door de Colombianen in Spanje geregeld. Voor de levering van de benodigde wapens moet Stotijn contact opnemen met Singh.

Volgens de Koerd zal ook een Palestijn bij de actie worden betrokken. Agent Anne Post herinnert zich nog dat het weinig inspanning kostte de identiteit van de Koerd te achterhalen. 'Hij reed in een beige Rover en het kenteken van de auto stond op zijn eigen naam.' Tot uitvoering van de geplande actie komt het niet. Stotijn laat Otoya Tobon weten niet voor een gijzelingsactie te voelen. Deze is het uiteindelijk met hem eens. De Colombiaan is al weer met iets anders bezig.

Een van de bewaarders van de Bijlmerbajes blijkt tegen fikse betaling bereid aan de ontsnapping mee te werken. De man had zich via de telefoon aan Stotijn voorgesteld als Mike. Bij een bezoek thuis zegt hij Hennie te heten. Volgens Hennie zullen ook een hoofdbewaarder en een maatschappelijk werkster aan de uitbraakactie meewerken.

Verder zijn er contacten met de Amsterdamse penose. Hennie is er kind aan huis. Volgens eigen zeggen handelt hij in hasj en cocaïne. Hij heeft afspraken gemaakt met een kickbokser uit de hoofdstad, die volgens een CRI-verslag van 20 juni 1986 een vriendschappelijke relatie onderhoudt met een adjunct-directeur van de Bijlmerbajes. Hij zal de bevrijding regelen. Stotijn zou voor valse paspoorten en een schuilplaats in België moeten zorgen. Daarna belt Hennie hem voortdurend met de vraag waar de beloofde container met drugs blijft die als betaling is toegezegd. Uiteindelijk krijgt hij als voorschot een pond heroïne van een handlanger van Singh. Maar tot enige actie komt het nog niet. Stotijn: 'Wat Hennie wel deed was ervoor zorgen dat coke de

gevangenis binnenkwam. Julian was de grootste huisdealer van de Bijlmerbajes.’

In hetzelfde CRI-stuk is ook sprake van een onderzoek van de rijksrecherche naar corrupte bewaarders.

In het handboek voor drugsdealers staat wraak op verraders met bloed geschreven. Maar voor weldoeners is de dank nooit groot genoeg. Zeker aan Jorge Ochoa is Julian veel verschuldigd. Terwijl Stotijn zijn handen vol heeft aan de ‘hulp’ bij de uitbraak van de Colombianen in Nederland, wil Julian dat hij zijn diensten ook aan deze grote drugsbaron aanbiedt. Julian geeft hem een in het Spaans gestelde brief:

Jorge,

De bezitter van deze [brief], meneer Dick, is een persoon die ik zeer goed ken, reden waarom ik hem aanbeveel als een zeer serieus persoon die ook de mogelijkheden heeft jou met je probleem te helpen. Je kunt al je vertrouwen op hem stellen. Voor het moment heb ik niet veel meer te zeggen. Als uw trouwe dienaar zend ik u mijn goede wensen.

Julian

Stotijn voelt er wegens zijn fysieke handicap bar weinig voor al weer op reis te gaan, maar hij laat zich door de DEA overhalen.

‘Wij wilden zien waar Ochoa oput was,’ zegt Dale Lavery. ‘Hij was voor de Verenigde Staten tenslotte een van de meest gezochte personen, die verantwoordelijk was voor het transport van vele tienduizenden kilo’s cocaïne.’

De vierendertigjarige Jorge Luis Ochoa-Vasquez was in juni 1984 met zijn echtgenote naar Spanje gereisd. De Amerikaanse markt was immers zo langzamerhand aardig verzadigd geraakt. Europa moest voor de internationale drugsmafia de nieuwe groei-pool worden, waar de winsten uit de cocaïnehandel nog hoger zouden zijn. Ochoa zou voor het Medellin-kartel de distributie op het Europese continent organiseren.

Zijn vertrek naar Spanje was eigenlijk ook een vlucht. Het kartel stond na de moord op minister van Justitie Bonilla in april 1984

onder grote druk. Die moord was de wraak van het kartel voor de vernietiging door Colombiaanse politie en militairen van het drugseiland Tranquillandia in het zuidelijke Amazonegebied. De campagne die door de Colombiaanse president Betancur na de moord werd aangekondigd, deed de drugsbaronnen besluiten de wijk naar het buitenland te nemen.

Pas onlangs kwam er duidelijkheid over hun bestemming. Volgens getuigen in het proces tegen de in Miami voor drugshandel veroordeelde Manuel Noriega kwamen de kopstukken van het Medellin-kartel begin 1984 naar een eiland voor de kust van Panama, waar ze door de Panamese dictator met een '*muchachos*, jullie hebben hier niets te vrezen' persoonlijk welkom werden geheten. Onder de gevluchte drugsbaronnen waren Pablo Escobar en Jorge Ochoa.

Een van de getuigen verklaarde dat Jorge Ochoa vervolgens een prijs op het hoofd van Noriega zette toen de dictator actie tegen een cocaïnelaboratorium van het kartel ondernam. Mogelijk heeft de vete bij Ochoa's vertrek naar Spanje ook een rol gespeeld.

Jorge Ochoa voelde zich zeker van zijn zaak toen hij met een vals Panamees paspoort als Moises Moreno Miranda op de luchthaven van Madrid arriveerde. Ook zijn valse creditcard en rijbewijs waren niet van echt te onderscheiden. Hij vestigde zich met zijn echtgenote in een luxueuze villa in een Madrileense buitenwijk. De Spaanse autoriteiten waren er echter binnen een maand al van op de hoogte dat een 'topman' van het Medellin-kartel in hun land verbleef. Niet lang daarna was duidelijk dat het om Jorge Ochoa ging.

De Spaanse politie schaduwde hem enige tijd bij bezoeken aan luxewinkels, dure restaurants en stierengevechten. Op 16 november 1984 werd Ochoa op verzoek van de Verenigde Staten aangehouden. De Amerikaanse justitie wenste zijn uitlevering, omdat de arrestant betrokken zou zijn bij cocaïnetransporten vanuit Nicaragua naar de vs.

Jorge Ochoa raakte nu in de greep van de angst voor de Amerikaanse justitie. Hij ontkende tijdens de verhoren hardnekkig elke betrokkenheid bij drugshandel. Met hulp van zijn advocaten begon hij vanuit zijn cel een perscampagne tegen de Spaanse politie.

Deze zou hem mishandelen en zijn rechten onthouden.

Ochoa sprak ook van een samenzwering tegen Nicaragua. De Amerikaanse justitie zou hem tijdens verhoren in de Spaanse gevangenis, in de aanwezigheid van DEA-agenten, een vrijgeleide hebben aangeboden in ruil voor een belastende verklaring tegen de in Washington weinig populaire Sandinistische regering.

Het is begin 1986, wanneer Dick en Els Stotijn naar Madrid reizen. De vlucht gaat vanuit Brussel met Pan-Am, want bij die maatschappij krijgen Amerikaanse ambassades korting. In hun gezelschap bevindt zich Dale Laverty.

De CRI is eveneens op de hoogte van Stotijns missie, maar is er in geen enkel opzicht bij betrokken. Stotijn: 'Ze begrepen er geen zak van dat die Colombiaanse jongen in de Bijlmerbajes zulke contacten zou kunnen hebben. Dat briefje voor Ochoa wilden ze wel zien, maar ik heb het niet gegeven. Alleen de DEA had in de gaten van wat voor kaliber Julian Ochoa Tobon was.'

In Madrid ontmoet Stotijn een oom en een advocaat van Jorge Ochoa. De topman van het Medellín-kartel blijkt intussen om veiligheidsredenen overgebracht naar de gevangenis van Cádiz. Stotijn kan alleen zo zijn vermoedens hebben bij het gemak waarmee Ochoa's advocaat vanuit Madrid het bezoek met één telefoontje regelt. 'Hij belt de directeur van de strengst bewaakte gevangenis van Spanje en ik kan Ochoa zomaar bezoeken,' zegt hij nog steeds enigszins verbaasd.

Vóór zijn vertrek naar de Zuidspaanse stad neemt Stotijn in het restaurant van zijn hotel al enkele scenario's voor een bevrijdingsactie door met Ochoa's oom, de advocaat en een onbekende derde persoon. De laatste doet het voorstel een DEA-agent in gijzeling te nemen, die dan voor Jorge Ochoa kan worden geruild. Stotijn ontvangt driehonderduizend dollar, als hij een DEA-agent aanwijst. 'Ik zei dat ik dat nog niet zo gek vond en vroeg of ik voor voor elke volgende DEA-man die ik erbij zou lappen, hetzelfde bedrag zou krijgen. Dat bleek geen enkel probleem.'

Na een vliegtocht die hen naar Malaga heeft gebracht gaan Stotijn en zijn vrouw per auto naar Cádiz. Laverty zit achterin en kijkt wat angstig om zich heen, ondanks de begeleiding door een tweede auto met DEA-agenten. Stotijn moet er nog steeds

om lachen: 'Dale had dat gesprek in Madrid via een zendertje in mijn poot helemaal kunnen volgen. Hij was, geloof ik, echt bang dat ik hem voor die dollars zou verkopen.'

In een hotel in Cádiz maakt Stotijn de volgende dag kennis met Jorge zuster. Martha Nieves Ochoa-Vasquez is speciaal voor haar broer van Madrid naar Cádiz verhuisd. De bijzondere band tussen broer en zus Ochoa voert terug naar de begindagen van het ontstaan van het Medellín-kartel.

Vóór 1982 opereerden verschillende groepen Colombiaanse cocaïnedealers vanuit steden als Medellín, Baranquilla, Cali, Cartagena en Bogotá. Jorge Ochoa werkte aanvankelijk voor een import-exportfirma van zijn oom, die zich onder andere bezighield met de smokkel van cocaïne naar de Verenigde Staten. Financiële problemen van zijn gokverslaafde vader, Don Pablo, deden Jorge in 1977 besluiten een eigen cokebusiness te beginnen.

De Ochoa's zijn een aristocratische familie, die rechtstreeks afstamt van de Spaanse grondleggers van de stad. Het kapitale landgoed en veebedrijf van vader Don Pablo mocht niet aan zijn goklust te gronde gaan. De cocaïne maakte binnen de kortste keren de Ochoa's tot een van de rijkste families in Colombia en dus ook tot doelwit van ontvoeringspraktijken van de talrijke guerrillabewegingen.

Op 12 november 1981 ontvoerde een commando-eenheid van M-19 Martha Ochoa uit de Universiteit van Antioquia. Broer Jorge besloot het geëiste losgeld niet te betalen maar de oorlog aan de guerrillabeweging te verklaren. In een van de restaurants van Medellín riep hij de meer dan tweehonderd leiders van de belangrijkste cocaïnebendes bij elkaar. Ochoa's boodschap dat zij allemaal het slachtoffer van ontvoering konden worden, had het beoogde effect. De cocaïnebazen richtten een doodseskader van meer dan tweeduizend man op dat onder de naam MAS, *Muerte a los secuestadores* ofwel dood aan de ontvoerders, alle ontvoeringen ging aanpakken.

Krantenmagnaat Carlos Lehder verzorgde de publicitaire begeleiding van de campagne en liet honderdduizenden pamfletten in het hele land verspreiden. De moorddadige actie onder al dan niet vermeende leden van M-19 leidde binnen enkele weken tot de vrij-

lating van Martha Ochoa en de opheffing van MAS. Het succes deed de leiders van de belangrijkste drugsorganisaties besluiten de samenwerking voort te zetten in *La Compania*, die al snel het Kartel van Medellin ging heten. De leiding kwam in handen van de in december 1993 door veiligheidstroepen in Medellin doodgeschoten Pablo Escobar Gaviria, zijn neef Gustavo de Jesus Gaviria Rivero, Jorge Ochoa, Carlos Lehder en José Rodríguez Gacha. Om nog beter te kunnen opereren, werden overeenkomsten met de guerrillagroepen in Colombia gesloten.

‘Martha sprak met veel respect over Jorge,’ vertelt Stotijn. ‘Ze beklemtoonde meteen dat haar broer onschuldig in de gevangenis zat. Martha wilde haar broer heel graag uit die gevangenis hebben. Het liefst door omkoping van ambtenaren, daar had ze veel geld voor over. Ze wilde liever geen doden.’

Samen met Els rijdt Stotijn in de vroege ochtend van zijn hotel naar de gevangenis in Cádiz. Laverty volgt op enige afstand in een tweede wagen, maar speelt de rest van de dag elders in de stad de toerist.

Bij de gevangenis wacht volgens afspraak Martha Ochoa. In haar gezelschap is de echtgenote van Luis Enrique Otoyá Tobón, die een broer is van Julian Otoyá Tobón. Luis Enrique zit ook in de gevangenis van Cádiz. Hij was met nog enkele anderen in Spanje aangehouden wegens samenzwering tegen een Amerikaanse rechter, openbare aanklager en DEA-agent, een komplot waarbij de in Nederland gevangenzittende Julian eveneens betrokken zou zijn geweest. Luis Enrique is net als Julian een belangrijke ‘vennoot’ in het Kartel van Medellin. Julian liet zich eens tegenover Stotijn ontvallen dat Carlos Lehder zijn broer tijdens zijn Spaanse gevangenschap had bezocht.

Stotijn heeft weliswaar eenvoudig toegang kunnen krijgen tot de gevangenis van Cádiz, hij wordt bij binnenkomst wel aan extreme veiligheidsmaatregelen onderworpen. Het duurt drie uur voor hij tot Jorge Ochoa wordt toegelaten. In een aparte ruimte van het gevangenisgebouw moet hij zich geheel ontkleden. Ook zijn kunstbeen wordt afgeschroefd. ‘Even eerder had ik gezien dat de kleren van de vrouw van Otoyá Tobón onder een speciale detector waren gelegd. Ze maakte er een enorme stampij over.’ Maar

Laverty had Stotijn gewaarschuwd: *'It's a prison, in a prison, in a prison.'*

Stotijn weet niet meer precies door hoeveel deuren hij heen moest. Uiteindelijk belandt hij in een grote getraliede ruimte. Aan een houten tafel zit een kleine man met een buikje. Het is Jorge Ochoa, Stotijn herkent hem meteen van de foto's die de DEA hem vooraf heeft getoond. 'Ik gaf hem het aanbevelingsbriefje van Julian. Hij keek ernaar en gaf het weer terug. Meteen was ik "amigo" voor hem.'

Zo'n anderhalf uur zitten Stotijn en Ochoa tegenover elkaar. Binnen en buiten kijken zwaar gewapende bewakers toe, het geweer in de aanslag, wat een gijzelingsactie bij voorbaat onmogelijk maakt. Ochoa spreekt in gebroken Engels. Al snel wil de drugsbaron weten hoe Stotijn zijn 'escape' had gedacht. Om enige indruk te maken heeft Stotijn laten weten een specialist op het gebied van het beramen van uitbraken te zijn.

'We hebben het over alles gehad, traangas, gasbommen, de hele rataplan,' zegt Stotijn. 'Om van het gezeik af te zijn, zei ik op een gegeven moment, ik zie geen mogelijkheden, ja, misschien als je naar het gerechtsgebouw gaat, maar je zuster heeft me gezegd dat ze liever geen doden ziet vallen.' Na heel lang nadenken komt Stotijn toch met een suggestie. Er is eigenlijk maar één kans. 'Alleen met een helikopter kan je hier heelhuids weggkomen,' zegt Stotijn. Hij belooft Ochoa thuis na te denken over de precieze uitvoering van de bevrijdingsoperatie.

Stotijn heeft zijn missie perfect uitgevoerd. Zo goed zelfs dat hij na een maand op de Amerikaanse ambassade in Den Haag bij de DEA op het matje wordt geroepen. 'Ik kreeg bijna ruzie met ze. De DEA-agenten vroegen zich af hoe ik het in godsnaam in mijn hoofd had gehaald om Ochoa te adviseren door de lucht de benen te nemen.' Dale Laverty kan er achteraf wel om lachen.

De DEA in Spanje stelt na het bezoek van Stotijn vast dat Jorge Ochoa onmiddellijk een helikopter in onderdelen naar Spanje heeft laten overbrengen. Ook een piloot wordt gerecruteerd. 'Een aantal mensen deed oefeningen voor de kust van Barcelona, waarbij bliksemsnel een man van een vlot moest worden gered. Er wer-

den zelfs speciale kogelvrije vesten van kevlar gedragen,' aldus Lavery. Na een tip van de DEA neemt de Spaanse politie de helikopter in beslag.

In de loop van 1986 is de wereld getuige van een door Jorge Ochoa zelf ontketend bizar juridisch en politiek gevecht. Zijn advocaten beweren dat de Amerikanen met het verzoek om uitlevering alleen maar de gehate Sandinistische regering van Nicaragua willen compromitteren. Zij onderstrepen dat een Colombiaans staatsburger bij voorkeur in eigen land moet worden berecht.

In de pers verschijnen artikelen over pressie van de Amerikaanse president Reagan op de Spaanse premier Gonzalez. In Spanje zelf kan Ochoa alleen het bezit van valse papieren ten laste worden gelegd. En zo groeit de druk op de rechters die over Ochoa's lot moeten beslissen. Na een voorarrest van bijna twee jaar mag de Ochoa uiteindelijk naar Colombia terugkeren.

In zijn geboorteland hoeft de drugsbaron zich slechts te verantwoorden voor het illegaal importeren van vechtstieren. In februari 1987 wordt hij hiervoor tot twintig maanden veroordeeld. De rechter schort echter het vonnis op. Ochoa komt op een borgtocht van 11.500 dollar vrij, waarna hij de benen neemt.

In november van hetzelfde jaar wordt Ochoa bij toeval opnieuw gearresteerd wegens verkeersovertredingen. Hij verdwijnt in de gevangenis La Picota in Bogotá om de rest van zijn straf uit te zitten. Maar weer ontspringt Ochoa de dans. Een rechter in Medellín beveelt zijn vrijlating, omdat hij al zestien maanden in Spanje in preventieve hechtenis heeft gezeten. De reacties zijn woedend, vooral uit Washington, dat nog altijd zijn uitlevering eist. De Colombiaanse rechter in kwestie, die verklaart niet te hebben geweten dat Ochoa zo'n belangrijke verdachte was, wordt ontslagen.

Nadat hij de verzekering heeft gekregen dat hij niet aan de Verenigde Staten zal worden uitgeleverd, geeft Ochoa zichzelf in 1991 aan bij de Colombiaanse regering. Een lot dat enkele jaren eerder zijn partner Carlos Lehder wel had getroffen.

Het contact tussen Stotijn en Julian Otoyá Tobon verwatert in de loop der jaren. De Colombiaan, die door het gerechtshof in Amsterdam in hoger beroep negen jaar onvoorwaardelijke celstraf

wegens handel in drugs krijgt opgelegd, moet moedeloos zijn geworden van het maken van steeds maar weer op niets uitlopende ontsnappingsplannen. Alle pogingen worden immers door het verraad van Stotijn verijdeld.

Een tegenslag voor Otoya is ook dat bewaarder Hennie die hem bij het ontsnappen wil helpen, in juni 1986 in Huizen om het leven komt bij een schietpartij met een politieagent. Kort tevoren zou de bewaarder de eigenaar van een Mercedes 500 SEL in zijn auto hebben doodgeschoten. Volgens het politiebericht van 11 juni 1986 had de bewaarder zich onder valse naam gemeld als koper van de Mercedes, die enkele dagen eerder in de krant te koop was aangeboden.

Stotijn houdt er nog altijd rekening mee dat hier sprake was van een afrekening tussen drugsdealers. De bewaarder zou bezig zijn geweest met de invoer van een partij van achtduizend kilo marihuana, die door Julian vanuit de gevangenis naar Nederland was besteld. Bij de CRI wordt na de dood van de bewaarder alarm geslagen. 'Aanvankelijk vonden ze me daar maar een fantast,' zegt Stotijn. 'Maar terwijl ik net in het ziekenhuis lag om een stuk van mijn been te laten afzetten, kreeg ik plotseling bezoek van Adri Petersen. Hij wilde ineens alles over die bewaarder weten.'

Otoya Tobon doodt intussen de tijd met schaken op de schaakcomputer die hij van Stotijn heeft gekregen. Hij schrijft zelfs over zijn vorderingen in Schakend Nederland, het maandblad van de Koninklijke Nederlandse Schaakbond. 'Ik ben een fanatieke student van het meest interessante spel dat bestaat, het spel van de eenzaamheid, van de wetenschap, schaken.'

In het schaakblad wordt een partij van hem besproken die hij als lid van het team van de Bijlmerbajes speelde en in negenen-twintig zetten won dankzij toepassing van de Meraner variant. 'De stilte, de eenzaamheid, de weinige boeken die ik tot mijn beschikking heb, het houten plankje met zijn stukken, een van de nieuwste schaakcomputers, een of twee mensen met dezelfde interesses, samen met de faciliteit en de bereidheid die de autoriteiten van deze penitentiaire inrichting geven, helpen enorm in het beoefenen en bestuderen van dit fameuze spel,' aldus de Colombiaan.

De aanschaf van de schaakcomputer werd gefinancierd door de DEA, maar Otoyá Tobon heeft Stotijn altijd als zijn weldoener beschouwd. Op 20 juni 1986 krijgt Stotijn een laatste, vriendelijke brief van de Colombiaan.

'When I am going to see you again?' schrijft hij. 'I hope it will be soon – remember Dick, you are always welcome here, so, do it!'

In augustus 1990 wordt Otoyá Tobon door de Nederlandse justitie uitgeleverd aan de Verenigde Staten.

[10] Surinaamse zaken

Het contact met zijn Surinaamse partner Heijmans, dat door de drukke werkzaamheden van Stotijn het hele jaar een wat sluimerend karakter heeft, wordt in het najaar van 1985 weer nauwer aangehaald.

Op 17 september deelt Heijmans aan Stotijn mee dat er een nieuwe kokerij in de omgeving van Palimeu in Suriname is gekomen, zo valt in een vertrouwelijk rapport van de CRI te lezen. Heijmans wil weten of Stotijn drugs kan afnemen. Een week later meldt Heijmans, in een van de vele telefoongesprekken die in die periode in het huis van Stotijn overigens door de DEA op band worden opgenomen, dat 'door Bouterse een nieuw laboratorium wordt gebouwd nabij de grens met Brazilië. Dit laboratorium zou mede gefinancierd zijn door Cubanen. Eerder in dit rapport genoemde Williams* zou de grondstoffen leveren voor dit laboratorium,' aldus het CRI-verslag.

Vroeg in de ochtend van 10 oktober, zo laat Heijmans later die dag aan Stotijn weten, heeft hij een bespreking gehad met regeringsfunctionarissen in Suriname. In de vergadering wordt een aantal logistieke zaken doorgenomen. Zo komt bijvoorbeeld de vraag aan de orde hoe Suriname nog meer ether kan betrekken. De negenenveertig ton die in Duitsland is besteld, blijkt dan net aangekomen in Paramaribo.

De Surinamers voeren ook overleg over de nadere inrichting van een honderd ha groot terrein waar men bezig is een nieuwe landingsstrip voor vliegtuigen aan te leggen. De produktie van cocaïne op dat terrein, waarbij volgens de CRI opnieuw Cubanen zijn betrokken, ligt op duizend kilo per week. Heijmans vraagt Stotijn met spoed naar Suriname te komen voor nader overleg. Boerenveen belooft Stotijn 'een VIP-behandeling'.

De DEA dringt er bij Stotijn op aan dat hij bij Heijmans bewijsmateriaal lospeutert waaruit de betrokkenheid van de Surinaam-

se machthebbers blijkt. 'Voordat mijn mensen zaken met jullie doen, moet je eerst aantonen dat je over grond en faciliteiten beschikt,' laat Stotijn daarom aan Heijmans weten. Op 19 november belooft Heijmans dat hij met documenten naar Nederland zal komen. Op 1 december belt Heijmans aan bij Stotijns woning in Bathmen.

Op de eettafel spreidt hij vervolgens zijn landkaarten uit van gebieden die volgens hem zullen worden gebruikt voor de bouw van cocaïnelaboratoria.

In totaal toont Heijmans twee landkaarten:

Figuratieve kaart van een perceel land vermoedelijk groot 8.000 ha, (...) gelegen in het district Saramacca, aan de linkeroever van de Coesewijnerivier (...) aangevraagd door C. N. Bouterse. Dan is er ook nog een figuratieve kaart van een perceel land, vermoedelijk groot 5.000 ha. (...) gelegen in het district Saramacca ten noorden van de Tibiti-rivier ...in concessie aangevraagd door C. N. Bouterse.

Heijmans overhandigt ook een begeleidend schrijven, gedateerd 22 januari 1985, waarin minister van Natuurlijke Hulpbronnen en Energie E. L. Tjon Kie Sim, tevens vriend van Bouterse, laat weten in te stemmen met het verzoek van Cornelis Noel Bouterse om die gebieden te mogen exploiteren.

De concessie is, zo zegt Heijmans, voorzichtigheidshalve op naam gesteld van een familielid van Desi Bouterse maar Stotijn mag erop rekenen dat de werkelijke bezitter van de grond vanaf nu de Surinaamse legerleider is.

Ook Laverty maakt nu kennis met Heijmans. Hij wordt door Stotijn aan hem voorgesteld als de 'financiële man' van een groep Amerikanen die via Suriname cocaïne wil laten verwerken en aanvoeren. Heijmans zegt dat er al cocaïne uit Suriname via Brazilië naar de Verenigde Staten wordt aangevoerd.

Tijdens een van de bijeenkomsten in het huis van Stotijn wordt Laverty door Heijmans telefonisch geïntroduceerd bij Boerenveen. Als Laverty tijdens het telefonische onderhoud zegt zeker te willen weten dat de Surinaamse machthebbers akkoord gaan met de smokkel van cocaïne via hun land, wordt hij doorverbonden

met legerleider Bouterse persoonlijk. 'Dat gesprek duurde nog geen minuut. Bouterse zei alleen maar dat ik me geen zorgen hoefde te maken over hun medewerking. Ik moest alleen maar het geld brengen en dan werd alles geregeld. *We run this country*, verzekerde Bouterse,' vertelt Laverty.

Heijmans belt tijdens zijn bezoeken aan Stotijn vanuit diens woning met relaties en kennissen over de hele wereld. Een van de eerste telefoonrekeningen die Stotijn in 1986 ontvangt, bedraagt ruim zeventienduizend gulden. Heijmans wordt op Stotijns adres ook veel gebeld door zijn kompanen uit Paramaribo. Zo krijgt Stotijn naar eigen zeggen onder andere telefoon van oud-ambassadeur van Suriname in Nederland Herrenberg, die naar Heijmans vraagt.

In de daaropvolgende weken ontstaat enige discussie over de vraag in welk land de afrondende gesprekken nu het beste kunnen worden gevoerd. De Surinamers willen in eigen land blijven, de DEA staat erop dat zaken worden gedaan in Miami. Op een gegeven moment doen Heijmans cum suis het voorstel een vergadering te beleggen op de Surinaamse ambassade in Den Haag.

Inmiddels dringt het ook door tot de agenten van de Centrale Recherche Informatiedienst, die door hun collega's bij de DEA nauwkeurig op de hoogte worden gehouden van de verwickelingen, dat men een regelrechte blunder heeft begaan door in 1984 het researchewerk naar de export van cocaïne met bestemming Nederland plotsklaps af te breken. Nota bene de CRI-medewerker die zich eind 1984 opwierp als de boodschapper van de opdracht tot het verbreken van de formele samenwerking met Stotijn, Adri Petersen, besluit nu een noodkreet te slaken in de hoop alsnog de Nederlandse justitie tot actie te kunnen aanzetten.

In een zes pagina's tellend rapport, gedateerd 29 januari 1986, staat dat dit verslag 'zeer vertrouwelijke informatie vanuit diverse bronnen' bevat over de rol van Suriname bij de handel en produktie van cocaïne. Het verslag begint met een opsomming van de namen van de belangrijkste verdachten: Heijmans, Bouterse, Boerenveen, Segura Vega, Waterberg, Williams, Egnatio – waarvan wordt vermeld dat hij 'nauw contact' onderhoudt met

Paramaribo, 22 Januari 1985.

DE MINISTER VAN NATUURLIJKE HULPBRONNEN EN ENERGIE.

Gelezen:

1. het verzoekschrift van CORNELIS NOEL BOUTERSE d.d. 24 oktober 1984;
2. het advies van het Hoofd van de Dienst 's Landsbosbeheer d.d. 10 november 1984 No.75;

Geheard de Distrikts-Kommissaris van Saramacca (advies gevraagd d.d. 2 november 1984 Ia D No. 3280/84).

Gelet op de Houtwet 1947 (geldende tekst G.B.1952 (G.B.No.103)), zoals zij gewijzigd en aangevuld is, laatstelijk bij de wet van 23 augustus 1957 (G.B.No.64) en op het besluit van 16 Juni 1947 (G.B. No.94) zoals het gewijzigd en aangevuld is, laatstelijk bij het Staatsbesluit van 4 februari 1952 (G.B.No.13) en op de wet van 3 augustus 1977 No. 8821 (S.B.No.45);

HEEFT OEDGEVONDEN:

I. Voor de tijd van EEN JAAR aan CORNELIS NOEL BOUTERSE, behoudens eventueel reeds bestaande rechten van derden, waaronder die terzake van in allodiale eigendom en erfelijk bezit, in erfpacht, in grondhuur, in huur of in gebruik gegeven percelen land, in nagemeld terrein gelegen, CONCESSIE te verlenen tot de exploitatie van HOUT met uitzondering van BOULEYRIE, TONKA, HOEPÉL- en ROZENHOUT, alles op een terrein vermoedelijk groot 5000 ha., gelegen in het distrikt Saramacca, ten noorden van de Tibitirivier en nader aangeduid op de in tweevoud overgelegde figuratieve kaart van de Landmeter in Suriname H.L.L. CARBIERE d.d. 19 oktober 1984.

II. Te bepalen dat deze concessie behalve onder bepalingen die bij de aangehaalde wet bepaaldelijk worden genoemd, verleend wordt onder de navolgende voorwaarden.

a. de concessionaris moet binnen DRIE MAANDEN na ingang van de concessie aan de Staat overleggen:

1. een exploitatieplan vermeldende o.m. een raming van de hoeveelheid hout, dat jaarlijks gekapt zal worden en van het personeel bij de exploitatie benodigd, een omschrijving van het materiaal dat beschikbaar is om het hout te exploiteren en af te voeren, alsmede een opgave van type en capaciteit van de aanwezige houtverwerkingsinstallatie.

2. een opgave in overleg met het Hoofd van de Dienst 's Landsbosbeheer opgemaakt van de terreingedeelten die in het concessiejaar zullen worden geëxploiteerd;

c. de concessionaris is verplicht:

1. onmiddellijk na het vellen van ieder houtblok, hetzij rond of bekapt te merken door daarop in het midden op twee diametraal gelegen plaatsen, driehoekige inkervingen aan te brengen met kerven van tenminste 20 cm. lengte en 2 cm. diepte voor zover het rondhout betreft nadat de bast ter plaatse is verwijderd.

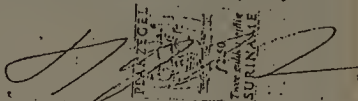
Brief met landkaarten met betrekking tot de grond waarop cocainelaboratoria kunnen gevestigd in Suriname

d. de exploitatie van het terrein zal door de concessionaris z
dienen te geschieden, onverminderd haar bevoegdheid om de concess
over te dragen, als omschreven in artikel 28 van de Houtwet 1947

e. de Staat behoudt zich het recht voor gedeelten van het in c
cessie afgestaan terrein voor de uitoefening van de landbouw, in
gebruik, huur, grondhuur of in eigendom uit te geven, zullende d
concessie voor zoveel bedoelde gedeelten betreft kunnen worden i
trokken of voor de exploitatie van die gedeelten bijzondere voor
waarden kunnen worden gesteld.

II. Van het vorenstaande afschrift te zenden .....enz.,
en aan de verzoeker.

De Minister voornoemd.
Geld, Ing. E.L. TJON KIE SIM.
Voor eensluidend afschrift.
Het Hoofd van de Dienst der Domeinen

The image shows a handwritten signature in dark ink, which appears to be 'H. Tjon Soei Len'. To the right of the signature is a rectangular official stamp. The stamp contains the text 'DINASTI' at the top, 'KONINKRIJK' on the left, 'NEDERLANDS OORLOGSMAGAZIN' in the center, and 'SURINAME' at the bottom. There is also a small number '120' written vertically on the right side of the stamp.

(H. TJON SOEI LEN-Onderhoofd).

N.V. Bruynzeel

W. B. Ram Lakhan
± 24000 ha

M. Boktorso
± 5000 ha

C. N. Boktorso

M. van Zichen Ind. Kapl.
van Sobane
± 14.850 ha

± 8000 ha

M. Albiga

Sutnadi Timbal
± 8000 ha

N.V. Suhim

A. Asgarali

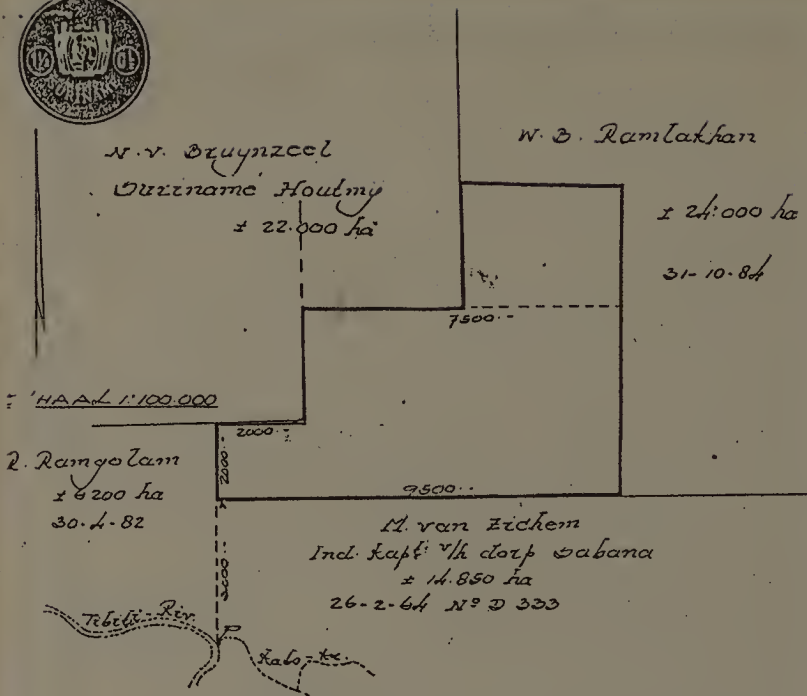
± 3400 ha

N.V. Bruynzeel
± 5500 ha

± 5200 ha

± 3225 ha

D. J. Buntora
± 16000 ha

Figuratieve kaart van een perceel land, vermoede-
lijk groot 5000 ha., of nog veel meer of minder als in
eventuele acting en filling zal worden bevonden, gele-
gen in het district Serawacca, ten Noorden van de Tibi-
rivier en weder omgeduid door de figuur in het veld,
in CONCESSION lot de exploitatie van HOUT, aangewezen
door G. N. ROUWERE.

Bruw ribo, 19 oktober 1964.
De landaacter in

(H. L. C. RIBICOFF).

N. B. Ram Lakhan
 ± 24.000 ha
 31-10-84

M. van zicken
 Kapt 1/4 loop Gabana
 ± 14.850 ha

14.100

9800..

Coeswijnrivier

N. v. Indian Brothers
 ± 13.750 ha
 30-6-84

A. A. Jagendorol
 ± 3900 ha
 t. b. v. de Indianen van Grote Poeka
 tussen Coeswijnrivier en Gosterie

SCHAAL 1:100.000

Figuratieve kaart van een perceel land, vermoedelijk groot 8000 ha., of zoveel meer of minder als na eventuele meting en afpeiling zal worden bevonden, gelegen in het district Surinamese, aan de Linkeroever van de Coeswijnrivier en nader aangeduid door de figuur in het rood, in CONCESSIE tot de exploitatie van HOUT, aangevraagd door C.N. BOUTERSE.

Paramaribo, 19 oktober 1984.

De landmeter in Suriname,

(H. L. L. CARRISRN).

Centrale Recherche Informatiedienst

Nationaal Centraal Bureau
Interpol Den Haag

GEHEIM

DOSSIER : 6.209.01/127
RAPPORTEUR : A.Petersen
ONDERWERP : Suriname en verdovende middelen
EXPLOITABEL : In overleg met A.Petersen

R A P P O R T

Dit rapport beoogt een opsomming te geven van zeer vertrouwelijke informatie, vanuit diverse bronnen, welke gaat over de betrokkenheid van personen woonachtig, danwel verblijvende in de Republiek Suriname, bij de productie van, de in-, uit- en doorvoer van cocaïne, in of vanuit genoemde Republiek. Eveneens zal vermeld worden informatie betreffende de voor productie van cocaïne benodigde chemische producten.

Uit verkregen informatie blijkt, dat in relatie tot Nederland hierbij betrokken is een persoon genaamd :

Cilvion Alwin H E I J M A N S,
geboren 21 november 1921 Paramaribo
verblijvende in Suriname.

Heijmans heeft in het verleden in Rotterdam verbleven op de adressen Treubstraat 22A en Koolvisstraat 5 en zijn zakcnadres Strevelsweg 35 A. In 1983 waren Heijmans en genoemde adressen onderwerp van onderzoek met betrekking tot de invoer van cocaïne, waarbij de aan Heijmans toebehorende telefoonnummers 010-677710 en 010-168116 onder controle hebben gestaan. Momenteel maakt Heijmans nog gebruik van het telefoonnummer 010-677710, dat thuishoort in het pand Treubstraat 22A. (dossiernummer 6.221.0/4089)

AAN :
Hoofd Verdovende Middelen Centrale
van de Centrale Recherche
Informatiedienst.

Rapport van 29 januari 1986 waarin de CRI vraagt om maatregelen tegen de cocaïnehandel uit Suriname

hoge Antilliaanse politiefunctionarissen – en Batez.

Na een opsomming van de verwickelingen in 1985 met betrekking tot de verdachten, besluit het CRI-rapport met de volgende conclusie: 'Bovenstaande beoogt alleen maar een beeld te geven van datgene wat zich afspeelt op het gebied van cocaïneproductie en cocaïnehandel in Suriname met de nodige contacten naar Nederland en de Nederlandse Antillen. Zoals bekend werd reeds ruim een jaar geleden contact opgenomen met externe diensten en werd de informatie uitvoerig doorgesproken. Afgesproken werd toen dat door de CRI geen onderzoeken zouden worden gedaan.

Nu na ruim een jaar lijkt het gewenst, mede gelet op de daarna bekomen informatie, de zaak opnieuw aan een kritische beschouwing te onderwerpen. Hierbij dient in het oog te worden gehouden, dat gezien de klaarblijkelijke situatie met betrekking tot Suriname, Nederland over enige tijd geconfronteerd zal worden met nieuwe drugstransporten vanuit Suriname. De ethertransporten naar Suriname blijven uiteraard in dit verband ook actueel.'

CRI-agent Petersen concludeert dan dat het voor de Nederlandse justitie 'uiteraard de moeite waard zou zijn om een onderzoek naar deze feiten op te starten'. Petersens chef en hoofd van de verdovende-middelencentrale G. de Gooyer bespreekt het rapport met het hoofd van de CRI, J. van Straten. Met het document wordt volgens de Gooyer uiterst omzichtig omgesprongen. Zelfs op zijn eigen afdeling weten maar een paar mensen van het bestaan van het stuk. Het rapport wordt voorzien van het stempel 'Geheim' en 'Zeer Vertrouwelijk' omdat er volgens De Gooyer alles aan moet worden gedaan te voorkomen dat het uitlekt naar de pers.

'We wisten heel goed hoe gevoelig deze kwestie lag. Het uitlekken zou zonder meer hebben geleid tot een afschuwelijke diplomatieke oorlog tussen Suriname en Nederland,' zegt De Gooyer.

Kennelijk is er zo discreet met het rapport omgesprongen dat er uiteindelijk niets mee gebeurde. Het document is volgens De Gooyer doorgenomen met het ministerie van Justitie. Daarna is er niets meer van vernomen. De reden is ook voor De Gooyer tot op de dag van vandaag een raadsel. De leiders van de cocaïnehandel uit Suriname worden in ieder geval ongemoeid gelaten.

Terwijl de CRI bij het departement van Justitie in Den Haag alarm hoopt te slaan met haar rapport, zijn de Amerikaanse collega's van de DEA undercover de besprekingen aan het afronden met de Surinaamse drugshandelaren. De verwickelingen raken in een stroomversnelling vanaf februari 1986. De nu volgende reeks gebeurtenissen die zal leiden tot de arrestatie van drie Surinamers op 24 maart 1986 staan samengevat in een vertrouwelijk document van de Amerikaanse justitie:

'Op 25 februari 1986 belt een undercover-agent van de DEA van Miami in Florida naar een nummer in Paramaribo in Suriname. De agent praat met Cilvion Heymans die hij aanspreekt met zijn bijnaam Sic. Cilvion Heymans kent de agent alleen in zijn undercover-hoedanigheid van importeur en distributeur van cocaïne. In het gesprek belooft Heymans bescherming in Suriname voor een vliegtuig dat cocaïne moet vervoeren naar de Verenigde Staten. Heymans spreekt van garantie op doorvoer. De agent wordt uitgenodigd naar Suriname te komen om de vliegvelden te bekijken die het vliegtuig kan gebruiken.

Op 10, 12 en 13 maart belt de agent opnieuw met Heymans in Suriname om de aard van de aanbieding nader te verkennen. Heymans zegt dat de bescherming zal komen van de allerhoogste vertegenwoordigers van de regering van Suriname. De agent nodigt Heymans uit met zijn mensen naar Miami te komen. Heymans stemt ermee in naar Miami te komen. Afgesproken wordt elkaar 21 maart te ontmoeten om de details uit te werken over de beschermingsovereenkomst. Heymans zegt dat de bevelhebber (*the ruler*) zeker tien miljoen dollar gegarandeerd moet krijgen voordat hij zelf instemt met een ontmoeting en dat een deel van dit bedrag vooruit moet worden betaald. Na verdere onderhandelingen vertelt Heymans de agent dat de mensen die hij vertegenwoordigt vijf miljoen dollar vooruitbetaald willen krijgen voor het bieden van bescherming. Het bedrag moet worden betaald na verwerking van de eerste vracht.

Op 21 maart 1986 komen Cilvion Heymans, zijn zoon Ricardo Heymans en Etienne Boerenveen met een vlucht van Surinam Airways vanuit Paramaribo aan in Miami. Ricardo Heymans werkt voor de Surinaamse luchtvaartmaatschappij. Etienne Boerenveen

identificeert zich na zijn arrestatie als kapitein in het leger, hoofd van de militaire politie en adviseur van de president van Suriname. Cilvion Heymans zei tegen de undercover-agent dat Etienne Boerenveen deel uitmaakt van de groep militairen die Suriname regeert. Het belangrijkste lid van deze groep, *the ruler*, is Desi Bouterse. Boerenveen is na hem de meest belangrijke militair van deze groep. Cilvion Heymans zegt tegen de undercover dat hij Boerenveen moet aanspreken met commandant. Boerenveen komt de Verenigde Staten binnen met een diplomatiek paspoort uitgegeven door de Republiek Suriname.

Op 21 maart om omstreeks 8 uur 's avonds ontmoeten undercover-agenten Cilvion Heymans. Heymans vertelt een van de twee meest belangrijke mensen in Suriname te zijn. De agenten willen van Heymans weten hoe hij kan garanderen dat zijn land kan worden gebruikt als gebied voor het bevoorraden van vliegtuigen en schepen die via Zuid-Amerika naar de Verenigde Staten reizen. Heymans zegt dat Boerenveen de macht heeft die veiligheid van vliegtuigen te garanderen. Andere financiële zaken werden besproken en de vergadering werd om 9.15 uur beëindigd.

Later, op diezelfde dag, om 10.45 uur 's avonds komen Boerenveen, Ricardo en Cilvion Heymans naar het Omni-hotel. Met de agenten bespreken ze de beschikbaarheid van vliegvelden in Suriname en het onder bescherming laten tanken van vliegtuigen die vanuit verscheidene delen van Zuid-Amerika in Suriname bijtanken voor de verdere vlucht naar de Verenigde Staten. Ricardo Heymans treedt op als technisch adviseur van Boerenveen en stelt vragen over het type vliegtuigen dat zal worden gebruikt en het soort landingsbanen dat de agenten zoeken. Ricardo Heymans spreekt verder over de beschikbaarheid van rubberen bevoorradingsstanks met brandstof op afgelegen plekken om vliegtuigen te voorzien van brandstof. Ricardo verzekert dat er geen enkel probleem is met het regelen van landingsbanen en dat hij geheel bekend is met het via rubberen tanks leveren van brandstof.

Tijdens deze bijeenkomst verzekert Boerenveen de agenten dat hij de noodzakelijke vliegvelden in gereedheid zal brengen. Het tanken, de veiligheid van de lading en de veiligheid van de personen aan boord van de toestellen wordt door Boerenveen persoon-

lijk gegarandeerd. Hij belooft transportmiddelen voor vervoer over land en mensen die kunnen helpen bij het uitladen van goederen als de agenten dat willen in Suriname. Boerenveen beklemtoont dat het belangrijkste Surinaamse vliegveld bij Paramaribo niet kan worden gebruikt. Maar, zegt hij, een ander vliegveld zal klaar zijn. Boerenveen zegt dat hij de agenten op 29 maart 1986 wil ontmoeten in Paramaribo en dat hij dan de landingsbanen zal tonen die in Suriname beschikbaar zijn.

De agent vertelt Boerenveen dat hij hem pas zal betalen als er één vliegtuig veilig in de Verenigde Staten is geland. De agenten komen met Boerenveen overeen dat ze hem per geslaagd drugs-transport dat via Suriname loopt één miljoen dollar zullen betalen. Boerenveen zegt dat hij niet persoonlijk geld in ontvangst zal nemen of de agenten zal ontmoeten buiten Suriname in de eerste zes maanden. Pas na vijf geslaagde drugstransporten via Suriname zal hij opnieuw met de agenten spreken in de Verenigde Staten. De agenten zeggen dat er contant of via de bank kan worden betaald. Boerenveen zegt dat hij later zal beslissen hoe hij wenst te worden betaald. De agenten maken duidelijk dat elk vliegtuig een paar honderd kilo cocaïne aan boord zal hebben voor de Verenigde Staten en dat ze voor de bescherming een miljoen dollar betalen. Boerenveen garandeert nog eens persoonlijk de veiligheid. Boerenveen wijst erop dat hij de baas is van de douane, de militaire politie en het leger dat de vliegvelden controleert. Boerenveen zegt dat hij ook de veiligheid kan garanderen van schepen die in of in de buurt van Suriname voor brandstof komen of bevracht moeten worden.

Op 24 maart 1986 ontmoeten de agenten Boerenveen, Ricardo en Silvion Heymans op een boot voor het Marriott Hotel in Miami. De agenten bespreken de mogelijkheden om havens in Suriname te gebruiken voor het aanvoeren van ether en het vervoer van drugs. De agenten vertellen Boerenveen dat ze via Suriname ether willen transporteren naar gebieden in Zuid-Amerika per boot en dat ze per boot weer cocaïne naar de Verenigde Staten willen brengen. De agenten willen ook weten of er havens in Suriname zijn waar schepen van verschillende grootte kunnen aanmeren. Boerenveen beklemtoont dat hij de veiligheid van het ver-

voer van cocaïne en ether in Suriname kan garanderen. Hij geeft ook aan dat hij voor kleine bootjes zorg zal dragen die kunnen assisteren bij het uitladen van ether van grote schepen. Eventueel kan er ook over land worden getransporteerd. De agenten zeggen dat ze vijfduizend kilo cocaïne via een boot vervoeren en ze willen dat Boerenveen de veiligheid garandeert in Surinaamse wateren. Ze zullen ook 555 vaten met ether uitladen in Suriname die over land moeten worden doorvervoerd naar Brazilië of een ander Zuidamerikaans land. Boerenveen herhaalt dat hij transportmiddelen, mankracht en veiligheid kan garanderen. Hij kan toestemming geven aan elk schip dat Suriname wil binnenvaren en hij kan ook zelf de verstrekking van visa regelen.

De agenten bevestigen dat ze op 29 maart naar Suriname zullen reizen voor inspectie van de haven, de kustlijn en de vliegvelden in Suriname. Boerenveen geeft de agenten een bankrekeningnummer waarop geld aan hem kan worden overgemaakt als betaling voor het gebruikmaken van Suriname. Boerenveen vertelt de agenten dat hij vóór de 28ste maart zal laten weten hoeveel het extra kost om via de haven en over land te transporteren. Boerenveen zegt dat die kosten anders zijn dan voor het gebruik van vliegvelden. Het uitladen en vervoer van ether is duurder gelet op de gevaren ervan. De partijen komen overeen dat binnen dertig dagen voor het eerst van Suriname gebruik zal worden gemaakt. Men zal opnieuw bij elkaar komen na zes geslaagde transporten en op dat moment zal één miljoen dollar per transport worden betaald.

Er wordt door de betrokkenen ook nog gesproken over de exploitatie door de agenten van een cocaïne laboratorium op een stuk land in Suriname dat Boerenveen ter beschikking zal stellen. Ricardo Heymans en Boerenveen leggen uit dat de agenten koeien in Suriname moeten importeren om het cocaïne laboratorium te camoufleren als boerderij. Boerenveen belooft de bescherming van het laboratorium te regelen. Ricardo en Boerenveen geven advies over hoe ze het beste een laboratorium kunnen opzetten. Ze zeggen dat de agenten een grote veestapel moeten hebben zodat het laboratorium tussen de stallen en de boerderij kan worden verborgen. Ze adviseren de agenten een aanvraag in te dienen via het Surinaamse consulaat in Miami om een veestapel te mogen ex-

ploiteren in Suriname. Boerenveen zegt dat hij degene is die uiteindelijk over het verzoek zal moeten beslissen en dan kunnen de agenten het laboratorium opzetten.

Bij het afsluiten van de bijeenkomst weigert Boerenveen tien-duizend dollar die speciaal agent Peterson hem aanbiedt als vergoeding voor de gemaakte kosten. Boerenveen zegt dat het gaat om een kwestie van eer en vertrouwen en er nu nog niet voor de kosten hoeft te worden betaald. Peterson geeft Cilvion Heymans vijftienhonderd dollar voor het organiseren van de bijeenkomst. Dat bedrag was eerder overeengekomen als vergoeding voor onkosten en bemiddelaarsloon.

Na beëindiging van de bijeenkomst worden Etienne Boerenveen, Cilvion Heymans en Ricardo Heymans in Miami Florida gearresteerd, aldus het letterlijke Amerikaanse justitiële verslag van de laatste gebeurtenissen.

Een langzaam indommelende Stotijn ligt al in zijn hotelbed in Miami als hij door zijn echtgenote in zijn zij wordt gepord. Op het tv-journaal verschijnen beelden van de man die de laatste jaren zo'n beetje huisvriend van de familie is geworden: een gebogen en geboeide Cilvion Heymans wordt met twee kompanen afgevoerd door agenten. Stotijn is meteen klaarwakker.

Na een lange vertraagde reis via New York is hij een dag daarvoor met Els en Laverty aangekomen in het door vorst geplaagde Miami. Hij was op verzoek van zijn Surinaamse kompanen naar Florida gereisd. De fatale bespreking had hij niet bijgewoond omdat die, op verzoek van de Surinamers, op een boot op open water werd georganiseerd. Stotijn had zich laten verontschuldigen met het excuus dat het met twee houten benen, en in een rolstoel gezeten onmogelijk is om op een boot te vergaderen.

'Ik schrok me rot door die arrestatie,' zegt Stotijn. De afspraak met de Amerikanen was dat er voorlopig nog geen aanhoudingen zouden worden verricht. De strategie was er immers op gericht om Bouterse persoonlijk in de val te lokken. Ook zou de bejaarde Heymans ongemoeid worden gelaten, had Stotijn bedongen. Wie schetst dan ook zijn ontsteltenis als het volgende moment DEA-agenten voor zijn hotelkamer staan om hem van de buitenwereld

af te grendelen. Vastgesteld was dat Boerenveen tijdens zijn verblijf in Miami tegenover verscheidene relaties in Florida had laten weten wat hij aan het doen was. Hij had ook melding gemaakt van de aanwezigheid van Stotijn die vanaf nu dan ook gevaar loopt.

In een telefoontje probeert officier van justitie William – Bill – Norris Stotijn uit te leggen waarom er tot arrestaties is overgegaan. De Surinamers en met name Cilvion Heymans hadden zich zo uitgesloofd de agenten ter wille te zijn dat het ongeloofwaardig zou worden ze te laten gaan. De Amerikanen hadden zoveel bewijs – de bijeenkomsten waren op video opgenomen – dat het openbaar ministerie op het laatste moment besloot tot aanhouding over te gaan. ‘Men was bang dat de Surinamers eenmaal terug in eigen land zich alsnog zouden bedenken en de zaak dus zou mislukken,’ zegt Stotijn.

De Nederlander wordt de volgende dag met zijn vrouw naar het vliegveld van Miami gebracht. Vandaar vliegt hij naar Baltimore waar hij nog een klus in samenwerking met de DEA moet uitvoeren. Vanaf nu wordt Stotijn permanent door een grote groep lijfwachten bewaakt. ‘Die mannen bleven maar om me heen cirkelen. In het hotel in Baltimore waar we verbleven, dachten ze dat ik directeur was van een football-team,’ vertelt Stotijn.

In augustus wordt hij achter gesloten deuren gehoord bij de rechter-commissaris in Miami over zijn aandeel in deze strafzaak. Op verzoek van de DEA krijgt agent Post van de Nederlandse justitie toestemming Stotijn te begeleiden naar Florida waar ze op 20 augustus aankomen. De beide Nederlanders staan versteld van de enorme veiligheidsmaatregelen die de Amerikanen getroffen hebben.

‘Op de luchthaven werden we omringd door zoveel agenten dat ik vanuit mijn door de DEA keurig geregelde elektrische rolstoel zelfs niet kon zien of er nog meer mensen rondliepen op dat vliegveld,’ zegt Stotijn.

Post is onder de indruk van de enorme kolonne auto’s die hun wagen omringt op weg naar een veertig kilometer buiten Miami gelegen hotel. ‘Dat hotel was beter te beschermen,’ zegt Post, die zich acteur waande in een wel heel spannende aflevering van *Miami Vice*.

De volgende ochtend zoekt de stoet auto's met agent Post en informant s xq 0001.85 door de Amerikaanse ochtendspits. Er wordt voortdurend een weghelft vrijgehouden om een vlotte doorgang te verzekeren. De wagen scheurt de parkeergarage onder het gerechtsgebouw in waar Stotijn met begeleider via een gereserveerde lift naar de verhoorzaal wordt gebracht. De Amerikaanse begeleiders proberen Stotijn op zijn gemak te stellen. 'De eerste neger die het bijvoorbeeld waagt een zakdoek uit zijn broek te halen om zijn neus te snuiten, schieten we meteen neer,' krijgt Stotijn te horen.

Het besloten verhoor, dat op video wordt opgenomen, in aanwezigheid van de drie advocaten van de Surinaamse verdachten blijkt een waar pandemonium. De raadslieden doen er alles aan Stotijn onderuit te halen. Ze hopen duidelijk te maken dat de Nederlander zelf een gelouterde drugshandelaar is die de Surinamers op onaanvaardbare wijze heeft uitgelokt. Stotijn die goed Engels spreekt, laat elke vraag vertalen door een tolk om tijd te winnen zodat hij zo nauwkeurig mogelijk kan antwoorden. Post slaat het urenlange spektakel van achter uit de zaal gade. 'Je werd er misse-lijk van. Die advocaten bleven maar door elkaar schreeuwen: *objection* hier, en *objection* daar.'

Het uiteindelijke strafproces tegen de drie Surinamers, dat een maand later wordt gehouden, volgt Stotijn via de Nederlandse kranten die massaal en royaal vanuit Florida berichten. De strafzaak waarin veel wordt gesproken over de rol van wat bijvoorbeeld het dagblad *Tubantia* noemt de 'geheimzinnige Nederlandse geheim agent Dick Stoteyn' verloopt voorspoedig voor de Amerikaanse justitie.

De twaalf leden van de jury concluderen al na een paar uur dat het wettig en overtuigend bewijs is geleverd. Alle drie de verdachten worden schuldig bevonden. In november wordt Etienne Boerenveen veroordeeld tot twaalf jaar gevangenisstraf. Voor pa en zoon Heymans volgen er celstraffen van respectievelijk acht en één jaar.

Inmiddels is ook Stotijn zelf behoorlijk in de problemen geraakt. 'In juli 1986 kregen we van in totaal vijf verschillende bronnen te

horen dat er door Boerenveen en de zijnen een prijs was gezet op het hoofd van Stotijn en op het mijne,' zegt Laverty. 'In het criminele milieu werd het bericht verspreid dat een ieder die ons zou weten te doden, vijftigduizend dollar zou ontvangen.'

Vrijwel tegelijkertijd lekt via Nederlandse kranten uit dat ene Dick Stotijn de zaak-Boerenveen aan het rollen heeft gebracht. De *Twentse Courant* van 22 juli 1986 omschrijft Stotijn als een 'dubbelagent die zelf bij de drugshandel is betrokken, maar die ook hand- en spandiensten zou verrichten voor de BVD'.

Op een snikhete zaterdag, vlak voor de primeurs in de kranten verschijnen, zit Stotijn in de tuin van zijn woning in Bathmen te wachten op de terugkeer van zijn postduiven. Officier Norris belt uit Miami met het nieuws dat Stotijns rol en identiteit via de advocaten van de Surinaamse verdachten is uitgelekt en nu ieder moment bekend kan worden. Stotijn krijgt het zeer dringende advies onmiddellijk onder te duiken.

Stotijn begint onmiddellijk zo goed en zo kwaad als hij kan te pakken. Eerst moet hij nog wachten op zijn vrouw die winkelen is. Een paar uur later is Stotijn met vrouw en twee kinderen in zijn Mercedes-stationcar op weg naar een nabijgelegen bungalow van Sporthuis Centrum waar hij voorlopig vijf dagen kan verblijven. De huisdieren worden naar een vriend gebracht omdat die in het vakantiepark niet welkom zijn. Voor Stotijn breekt 'de akeligste periode' uit zijn leven aan.

Hij kan in de maanden die volgen geen krant openslaan en geen radio- of televisieprogramma aanzetten of er wordt wel weer aandacht besteed aan de zaak-Boerenveen en de mysterieuze Nederlandse spion. Het dagblad *Tubantia* onthult op 23 juli over vier kolommen als nieuw feit dat 'invalide geworden zakenman Dick Stotijn' sinds anderhalf jaar in Bathmen bij Deventer woonde.

Vrienden van Stotijn—die zijn duiven verzorgen—vertellen hem hoe journalisten de straten van Bathmen afschuimen en burens aanklappen op zoek naar inlichtingen en zijn verblijfplaats. Zelfs de specialist die Stotijn behandelt, wordt in het ziekenhuis overdonderd met vragen over de geheim agent.

Stotijn kan niet meer terug naar zijn woning. Agenten van de DEA halen in augustus midden in de nacht de inboedel op in

Bathmen om die te vervoeren naar Stotijns nieuwe verblijfplaats. Post helpt mee met de nachtelijke verhuistocht. Omdat de Nederlandse politie officieel geen bemoeienis meer met Stotijn heeft inzake Boerenveen draagt Post een zwarte pruik om te voorkomen dat hij wordt herkend.

Ook die verhuisactie haalt de kranten. HUIS STOTIJN IN BATHMEN LEEGGEHAALD, kopt het *Deventer Dagblad* op maandag 18 augustus 1986. De verslaggever meldt het volgende: 'De woning van Dick Stotijn uit Bathmen, kroongetuige in het cocaïneproces in de Verenigde Staten, is leeggehaald. De inboedel werd afgevoerd met een verhuiswagen waarvan de naam van het bedrijf was afgeplakt. De kans dat Stotijn terugkomt naar Nederland wordt gering geacht.

Stotijn, die zou moeten getuigen in een proces tegen Boerenveen, rechterhand van de Surinaamse leider Bouterse, is enkele weken geleden spoorloos uit Nederland verdwenen. Ook zijn kinderen zijn vandaag niet op school verschenen.

"Ik denk niet dat de familie Stotijn snel terugkeert naar Nederland. Ze zitten in het buitenland zoals ze me gemeld hebben," vertelt H. J. ten Velde, directeur van de basisschool in Loo, waar vandaag een van de kinderen van Stotijn weer had moeten verschijnen.

Waar Stotijn zich precies bevindt, kon Ten Velde niet zeggen.

"Buitenland. Maar ik wil verder niets zeggen. Ik hoor dat het hele huis leeg is gehaald. En dat alle duiven weg zijn."

Ook Freddie Rietman, die in vaste dienst van Stotijn is voor het verzorgen van de postduiven, zegt niets meer gehoord te hebben van Stotijn. Op een paar na zouden alle duiven nu weg zijn. Wat er gaat gebeuren, weet ook hij niet,' aldus het *Deventer Dagblad*.

Drie weken later vernemen de lezers in dezelfde krant dat het eenmansbedrijf van Stotijn, 'die een maand geleden spoorloos verdween uit zijn riante woning aan de Menopsweg', failliet is verklaard. Ook de curator kon hem niet meer vinden. 'Er wordt een cordon van zwijgzaamheid rond de persoon van Stotijn gelegd. Dat heb ik zo nog nooit meegemaakt,' klaagt curator mr. H. J. de Groot.

De schuldeisers blijven berooid achter maar dat geldt ook voor

Stotijn die van het ene onderduikadres naar het andere verhuist. Hij is met hulp van de DEA inmiddels voorzien van een nieuwe identiteit. Voor Stotijn is het wel wennen om na drieënvijftig jaar opeens een nieuwe, en wel knap ingewikkelde naam te hebben. Jarenlang zal hij in zijn rolstoel rondrijden met op de rechterleuning de letters van zijn verse naam zodat hij geen fouten maakt bij het spellen ervan.

De autoriteiten in zijn definitieve onderkomen, werken op verzoek van justitie in alle opzichten mee aan het verbergen van Stotijn. Zelfs bij overheidsadministraties worden maatregelen getroffen die moeten verhinderen dat Stotijn wordt gevonden.

De DEA bemiddelt bij het krijgen van een hypotheek voor een definitieve woning. Om de kredietwaardigheid van Stotijn te onderstrepen, laat William J. Wolf jr. van het US Department of Justice in twee brieven weten dat Stotijn over 1985 'voor verleende diensten' 212 000 gulden betaald heeft gekregen.

'We voorzien dat meneer Stotijn over 1986 een bedrag zal ontvangen dat dit bedrag zal overtreffen.'

In een brief van 6 november meldt de DEA nog dat wegens extra kosten door samenwerking met de DEA deze dienst nog eens veertigduizend dollar aan onkostenvergoeding zal betalen.

De Nederlandse justitie begint wroeging te krijgen over de manier waarop ze Stotijn heeft behandeld in deze operatie. Op uiterst discrete wijze keert een agent van de verdovende-middelenafdeling van de CRI tienduizend gulden uit via de gemeentepolitie Helleendoorn. Het geld mag alleen worden gebruikt voor het betalen van de rekening van de bouwmaterialenhandel en de loodgieter. De Gooyer en DEA-agent W. Wolf bezoeken samen nog een Rabobankdirecteur om de kredietwaardigheid van Stotijn te beklemtonen zodat hij een persoonlijke lening kan afsluiten.

'Ik vond dat Stotijn door de DEA en ook wel door de Nederlandse justitie in de steek was gelaten,' verklaart De Gooyer zijn bemoeienis.

In april 1991 wordt commandant Etienne Boerenveen – die nu werkt voor het Surinaamse ministerie van Defensie – wegens goed gedrag voortijdig ontslagen uit Amerikaanse gevangenschap. Kort

daarna krijgt Stotijn van de DEA een nieuwe waarschuwing extra voorzichtig te zijn. De prijs op het hoofd van Stotijn, zo hebben de Amerikanen in criminele kring vernomen, is inmiddels verdubbeld tot honderdduizend dollar.

[11] De laatste boef

Mochten er nog leden van het Medellin-kartel hebben getwijfeld aan de rol die Stotijn speelde, dan wisten ze het nu zeker. Hun Mister Dick werkt voor de grootste vijand die een drugsbaron kent: de Drug Enforcement Administration. In de zomer van 1986, van de ene op de andere dag, is de rol van Stotijn als gangsterbaas annex undercover-agent uitgespeeld. De man die bijkans in zijn eentje een heel kartel erbij probeerde te lappen, is nu op de vlucht voor zijn partners van weleer. De telefoontjes, de telexen en de vele bezoeken van Colombiaanse, Antilliaanse en Surinaamse gangsters behoren tot het verleden. Ook al hadden ze nog niet via de krant of anderszins vernomen van de hoofdrol van Stotijn in de zaak-Boerenveen, dan nog zou samenwerking vanaf nu hoe dan ook onmogelijk zijn. Zijn voormalige kompanen zouden hem niet eens meer kunnen vinden. De in levensgevaar verkerende Stotijn zit stevig verborgen. Met een *riot-gun* in zijn rolstoel ijsbeert hij door zijn nieuwe schuiladres, bang voor wat komen kan. Vlak voor zijn vlucht is Stotijn er nog in geslaagd de Amerikaanse justitie een grote drugshandelaar in handen te spelen, de hiervoor ook al optredende zevenendertigjarige Singh* uit India.

Singh is een gerenommeerd lid van een organisatie die wereldwijd handelt in heroïne. Hij wordt in juni 1984 gearresteerd in het Okura-hotel te Amsterdam op aanwijzing van nota bene de tweede secretaris van de Zambiaanse ambassade in de Keniase hoofdstad Nairobi. Die diplomaat is kort daarvoor op Schiphol gearresteerd omdat hij dertien kilo heroïne vervoerde in de dubbele bodems van twee koffers. De Afrikaan vertelde de politie dat de drugs bestemd waren voor de Indiër.

Singh zal enige maanden vastzitten in het Utrechtse huis van bewaring waar hij, zoals die dingen nu eenmaal gaan, interessante zakelijke gedachtenwisselingen heeft met de Colombianen Oyata Tobon en Chico. Singh hoort van de bezoeken die Godfather Sto-

tijn brengt aan de gevangenis. De Colombianen laten niet na de Indiër te vertellen wat een grote en invloedrijke gangster de gehandicapte Nederlander is.

Door de rechtbank van Haarlem wordt de Zambiaanse diplomaat op 11 oktober 1984 wegens smokkel van heroïne veroordeeld tot een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van negen jaar. Singh wordt na een eis van tien jaar vrijgesproken omdat de rechtbank zijn aandeel in de smokkel niet bewezen achtte. 'Die vrijspraak had hij te danken aan het bijzonder onbenullige optreden van de politie,' zegt zijn advocaat mr. W. Kousemaker. Nadat de diplomaat op Schiphol had verteld drugs te vervoeren voor een man in een hotel in Amsterdam, besloot de politie de Afrikaan te volgen en net te doen alsof de transactie normaal doorgang zou vinden.

'Toen de diplomaat nog maar net de hotelkamer van mijn cliënt was binnengegaan, viel de politie met man en macht binnen. Ze hadden natuurlijk moeten wachten tot Singh zelf met de koffer wegliep maar de politie was weer eens te ongeduldig. De rechter achtte nu niet overtuigend bewezen dat Singh drugs had willen afnemen,' aldus Kousemaker.

Nog geen vier maanden na zijn vrijlating laat Singh de vriendin van een van zijn nieuwe Colombiaanse vrienden – het Amsterdamse barmeisje – een ontmoeting arrangeren met Stotijn. Op 16 februari 1985 rijdt Singh vanuit zijn woonplaats Brussel met zijn Mercedes naar restaurant Schep te Hoevelaken.

Singh en de Nederlandse vriendin hebben al plaatsgenomen in een zaaltje waar afgezien van een in zijn krant verdiepte Nederlandse undercoveragent, die de boel in de gaten moet houden, bijna niemand zit als Stotijn het restaurant betreedt.

'Een keurig nette heer,' is de indruk die de westers geklede Singh maakt op Stotijn. Het wordt hem ook duidelijk dat de Colombianen wederom hoog hebben opgegeven over Stotijns positie binnen de onderwereld. 'Hij dacht dat ik een hele grote was,' herinnert Stotijn zich.

Singh is geen man van overdreven plichtplegingen, merkt Stotijn. In een mum van tijd doet de Indiër uit de doeken hoe hij heroïne betreft uit zijn geboorteland. Op Stotijn maakt hij aanvankelijk de indruk 'een beetje een opschepper' te zijn. Singh spreekt

over het betalen van Nederlandse advocaten met gestolen schilderijen. Hij vertelt over een oom die in de Verenigde Staten en Canada in heroïne handelt en die laatst een keer met een helikopter is ontsnapt uit een gevangenis. Een ander familielid en lid van zijn organisatie is dikke maatjes met een beroemd filmacteur, aldus Singh.

Van de Colombianen heeft Singh begrepen dat Stotijn geïnteresseerd is in ruilhandel. Het zakelijke voorstel van de Indiër komt erop neer dat hij met hem bruine heroïne wil ruilen voor cocaïne. Stotijn toont zich niet al te geïnteresseerd.

‘In die tijd was Amsterdam vergeven van de bruine heroïne omdat de Turken probeerden de handel van de Chinezen over te nemen. Alleen de witte, zuivere heroïne, daar was veel vraag naar. Op een paar kilo witte heroïne stond in die tijd zelfs een levertijd van enige maanden,’ zegt Stotijn.

Hij maakt duidelijk dat indien er eventueel wordt geruild de verhouding nooit één kilo heroïne voor één kilo cocaïne kan zijn. ‘Ik vertelde hem dat mijn organisatie alleen onversneden cocaïne levert. Het was van belang dat te zeggen omdat in 1985 de Colombianen bij elke partij cocaïne voor een paar knaken een partij wit poeder leverden om de drugs te versnijden.’

Als Singh en Stotijn het restaurant verlaten, praten ze nog wat na op de parkeerplaats. Stotijn loopt met Singh naar een stationcar waarvan hij weet dat er leden van een politieobservatieteam in zitten die foto's van de ontmoeting maken. Stotijn draait voortdurend rondjes met de Indiër. ‘Zo konden ze hem tenminste van alle kanten fotograferen, dat doet de politie graag,’ zegt Stotijn, die trots is op de wijze waarop hij deze klus uitvoert. ‘Ik vond dat ik het mooi deed. Ik droeg weer stevig bij aan de bescherming van het vaderland tegen de harde criminaliteit.’

De twee drugsbaronnen nemen afscheid met de belofte elkaar spoedig voor een nader gesprek te treffen. ‘Ik heb verteld dat ik met belangrijke mensen in mijn organisatie moest overleggen,’ zegt Stotijn. En dat was geen woord gelogen. Nog diezelfde week informeert hij de DEA over zijn contacten met een Indiase misdaadorganisatie die banden met de Verenigde Staten onderhoudt. De DEA hoort het verhaal likkebaardend aan. Stotijn krijgt de

opdracht de contacten met Singh warm te houden. Hij moet proberen de Indiër liefst met drugs naar de Verenigde Staten te lokken.

De komende maanden rijdt Stotijn, meestal met agent Post als chauffeur, regelmatig naar België voor besprekingen met Singh. Men ontmoet elkaar in de buurt van Antwerpen of in Brussel waar Singh eigenaar is van een bar en een garage. Stotijn vertelt de Indiër dat zijn Amerikaanse partners geïnteresseerd zijn in het afnemen van heroïne.

Tussen Singh en Stotijn ontstaat een intensief contact. Te pas en te onpas staat Singh voor de deur van zijn woning in Bathmen. In de zomer bezoekt hij Stotijn zelfs in gezelschap van zijn Waalse echtgenote en twee 'schattige' zoontjes.

Singh praat steeds openhartiger over zijn activiteiten die niet altijd het daglicht kunnen verdragen. Terwijl de kinderen steeds vuiler worden op de tractor waarmee ze om het huis rijden, en de twee echtgenotes genieten van de zomerzon, vertelt Singh over zijn laatste actie.

De Indiër zegt, aldus Stotijn, onlangs explosieven te hebben gesmokkeld naar Canada die kennissen, extremistische sikhs, hebben gebruikt om er een vliegtuig mee op te blazen. De bom was geplaatst in de laadruimte van een Boeing 747 van de Indiase maatschappij Air India. Het vliegtuig explodeerde op 23 juni 1985 tijdens een vlucht die van Montreal via Londen naar New Delhi had moeten leiden. Door de ontploffing stortte het toestel van een hoogte van negeneneenhalfduizend meter in de Atlantische Oceaan ten zuidwesten van de kust van Ierland. Alle 329 inzittenden kwamen bij de aanslag om het leven.

Singh vertelt het verhaal volgens Stotijn zonder een spoor van wroeging. De Nederlander kan de openhartigheid moeilijk verklaren. 'Hoewel je wel vaak meemaakt dat criminelen onder elkaar bijzonder veel kletsen. Ze doen spannende dingen die je het thuisfront meestal niet kunt vertellen. Dan ben je blij dat je eens een keer met een ingewijde van gedachten kunt wisselen,' verklaart Stotijn.

Maar volgens Stotijn speelde ook een rol dat de – door zijn arrestatie een jaar geleden in Nederland wantrouwige Indiër – zijn

Hollandse gesprekspartner probeert te intimideren. 'Hij wilde me laten merken dat zijn organisatie er in het geheel niet voor terugschrikt geweld te gebruiken als dat nodig is,' vermoedt Stotijn.

In een restaurant bij Brussel stelt Stotijn op 10 december 1985 Singh voor aan de Amerikaanse afnemers: de DEA-agenten Laverty en Sullivan. Laverty wordt voorgesteld als de boekhouder van Stotijns organisatie en Sullivan – Charly – acteert als stevige lijfwacht.

De Indiër vertelt dat het hem dankzij medewerking van 'platte' douaniers geen enkele moeite kost zijn handel ongezien India uit te krijgen. De import van de goederen in de Verenigde Staten moet door de club van Stotijn geregeld worden. De Amerikanen verzekeren Singh de zakelijke papieren die nodig zijn om goederen in te klaren in de vs te zullen verstrekken. Afgesproken wordt in totaal vijftwintig kilo heroïne af te nemen. Voorafgaande aan die grote partij moet er een proefzending van een kilo heroïne naar Baltimore.

Bij het afsluiten van de onderhandelingen dreigt de transactie spaak te lopen. Op een gegeven moment slaat Singh Charly beemoedigend op de rug en raakt daarbij een hard voorwerp: een af luisterapparaat waarmee de DEA het gesprek opneemt. Stotijn weet Singh te overtuigen dat er niets verdachts aan de hand is. Hij vertelt de Indiër, als de Amerikanen naar het toilet zijn, dat zijn afnemers zware jongens zijn: ze dragen zelfs wapens op hun rug. Singh vertelt op zijn beurt dat hij ook goed voor zijn veiligheid zorgt en hij wijst naar een hoek van het restaurant waar twee Indiase zware jongens alert toekijken.

De Amerikanen gaan akkoord met Singhs eis dat er vijftigduizend dollar wordt betaald vóór de eerste zending naar Amerika gaat. De Indiër durft het geld niet te innen in België of Nederland en eist dat het voorschot in contanten naar Zürich wordt gebracht. Singh zal het geld daar, in Zwitserland, persoonlijk in ontvangst nemen.

Het meewerken aan dit soort transacties, die voor de Nederlandse justitie een onaanvaardbare vorm van uitlokking zou betekenen, is voor de DEA geen probleem. Hoewel ook Laverty verbaasd is dat Washington toestemming gaf een fors bedrag te betalen voor deze operatie terwijl er nog geen drugs werden af-

genomen. 'Singh werd zo belangrijk gevonden dat men hem hoe dan ook wilde pakken,' zegt Laverty.

De Amerikanen verstrekken Stotijn een paar dagen later een envelop met vijftigduizend dollar. Omdat het voor Stotijn moeilijk reizen is, zal zijn echtgenote het geld overhandigen. Op 18 december wordt Els met een goed gevulde handtas door Post naar Schiphol gebracht. In Zürich, in een hotelkamer, speelt zich vervolgens de zakelijke transactie af die door Amerikaanse agenten nauwlettend wordt geobserveerd.

Een maand later meldt een opgetogen Singh dat de Amerikaanse papieren, zoals de *Bill of Lading*, op naam moeten worden gesteld van zijn firma: Asian International Trader in New Delhi. De documenten moeten worden gezonden naar het adres van zijn schoonmoeder in de rue Victor Hugo in Brussel. Voor toekomstige betalingen geeft hij zijn bank op: The State Bank of India.

Op 30 januari vindt er een bespreking plaats tussen Singh, Stotijn en de twee DEA-agenten, ditmaal in het Novotel in Breda. Singh beklagt zich erover dat de documenten niet helemaal in orde zijn. De Amerikanen beloven de fout goed te maken, hetgeen ter plekke op 14 februari in hetzelfde Novotel gebeurt.

Stotijn is er dan inmiddels ook in geslaagd gehoor te geven aan het verzoek van de DEA nog enige echte afnemers van heroïne in de VS te vinden. Stotijn heeft een oude Amerikaanse kennis, een gerenommeerde atleet die successen behaalde op de Olympische spelen van 1960 in Rome, weten te interesseren in een paar kilo drugs.

De Amerikaanse, echte, afnemers stellen als voorwaarde voor een eventuele transactie dat ze monsters kunnen nemen van de te kopen drugs. Daartoe reist Stotijn samen met zijn vrouw, een dag na de arrestatie van Boerenveen en vader en zoon Heijmans in Florida, van Miami naar Baltimore. Op 26 maart 1986 brengen agenten van de DEA het echtpaar Stotijn naar een soort bunker waar ze uit door de Amerikaanse justitie in beslag genomen handel een koffer vullen met vijftwintig kilo heroïne en vijftwintig kilo cocaïne. De drugs zitten verpakt in zakjes van een kilo.

Per auto, met aan het stuur een DEA-agent reist het gezelschap

naar Washington DC waar men bij het legerkerkhof heeft afgesproken met een afnemer. Stotijn voelt zich buitengewoon ongemakkelijk tijdens het autoritje. Hij krijgt het helemaal benauwd als de chauffeur onderweg stopt om te telefoneren. Als op dat moment ook nog een auto langzaam nadert waarin een paar mannen die er volgens Stotijn uitzien als agenten, vreest hij even dat de Amerikaanse DEA hem erin wil luizen. 'We zaten nu toch maar mooi met zijn tweeën in een auto vol met drugs. Die Amerikanen konden ons nu makkelijk een kunstje flikken. In de Verenigde Staten moet je op dat soort dingen altijd bedacht zijn,' verzekert Stotijn.

De reis verloopt evenwel voorspoedig. Op de afgesproken plaats en tijd neemt een Amerikaanse man, die door Stotijns afnemer is gestuurd, enkele monsters uit de achterbak van de auto. Hij is nog maar net terug in zijn hotel in Baltimore als de afnemer belt om te melden dat de drugs van uitstekende kwaliteit zijn en dat er gehandeld kan worden.

In mei weten de Amerikanen Singh te bewegen alvast een kleine proefzending heroïne naar de Verenigde Staten te sturen. Verstoep in handgemaakte stoelen arriveert een partij van drieëneenhalve kilo heroïne in Baltimore. Bij onderzoek blijkt dat de kwaliteit armoedig is. De heroïne heeft een zuiverheidsgraad van slechts twaalf procent en kan onmiddellijk dodelijk zijn bij gebruik.

Singh laat ook steeds nadrukkelijker weten zelf liever niet naar Amerika te willen reizen. Voor de definitieve afhandeling wil hij een Italiaan sturen. Op 24 juni bezoekt hij Stotijn thuis om een nieuw monster heroïne te brengen van betere kwaliteit. Post laat de drugs in het gerechtelijk laboratorium onderzoeken. Het gaat nu om onversneden heroïne uit Zuidwest-Azië die een zuiverheidsgraad van 67 heeft.

Uiteindelijk durft Singh toch zelf naar de Verenigde Staten af te reizen. De toezegging dat Stotijn hem zal vergezellen neemt het meeste wantrouwen bij hem weg. Vlak vóór het geplande vertrek op 3 juni 1986 laat Stotijn aan Singh weten pas een dag na de Indiër te kunnen afreizen omdat zijn 'houten poot plotseling naar de prothesenmaker moest'.

Het blijkt een geloofwaardige smoes. Singh reist samen met

Dale Laverty via vliegveld Zaventem naar Baltimore. Tijdens de vlucht probeert Laverty Singh aan de praat te krijgen over zijn rol bij het opblazen van het vliegtuig. Volgens Laverty waren de Canadezen ervan overtuigd dat het Singh was die de explosieven voor de aanslag heeft geleverd. De Canadese liaison-officer bij de ambassade in Den Haag had Laverty verteld dat Singh in de maanden voorafgaande aan de aanslag twee reizen naar Canada had gemaakt. De Canadese justitie beschikte ook over informatie dat Singh met anderen had geëxperimenteerd met het tot ontplofing brengen van explosieven in een bos bij Vancouver.

‘Singh praatte wel over de gerechtvaardigde strijd van de sikhs in India. En impliciet gaf hij ook wel te kennen bij de aanslag betrokken te zijn geweest. Maar hij vertelde niet genoeg om hem ook voor zijn rol bij de aanslag succesvol te kunnen vervolgen,’ zegt Laverty.

Meteen na aankomst in Baltimore wordt Singh gearresteerd. De officiële verdenking luidt dat Singh kort daarvoor drieëneenhalve kilo heroïne naar de Verenigde Staten heeft gestuurd. Stotijn heeft zijn rol kennelijk ook nu weer zó overtuigend gespeeld dat hij kort na diens arrestatie een waarschuwing van de Indiër ontvangt: kom niet naar de Verenigde Staten, we zijn verraden.

Post en Stotijn zeggen te vermoeden dat de Amerikaanse justitie de operatie-Singh in juni versneld heeft uitgevoerd omdat de DEA wist dat de ware identiteit van de Nederlandse undercover niet lang geheim zou blijven. ‘Men wilde nog snel van Stotijn profiteren, nu het nog kon,’ zegt Post. Nog in dezelfde maand duikt Stotijn onder.

Op verzoek van de Amerikaanse justitie reizen de beide Nederlanders op 14 november 1986 naar Baltimore om te kunnen getuigen in de strafzaak tegen Singh. Stotijn blijkt te zijn uitgenodigd om de onderhandelingen die justitie met Singh voert over een bekenntenis onder druk te zetten.

Justitie biedt Singh een milde gevangenisstraf van vijftien jaar als hij toegeeft in drugs te handelen. Het alternatief is een strafzaak waar justitie minimaal veertig jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf zal eisen. En, zo verzekert justitie, de belastende getui-

genis van Stotijn zal de jury zeker overtuigen van de importantie van de criminele rol die Singh speelt.

Vlak voor aanvang van de rechtszaak komt de advocaat van Singh bij Stotijn, die met Post de tijd zit te doden in de kantine van het gerechtsgebouw, informeren of deze inderdaad zal getuigen. Als Stotijn dat bevestigt, besluit Singh alsnog een deal te sluiten met justitie.

Agent Post slaat het tafereel gade in de rechtszaal. Singh wordt binnengeleid in een ruimte waar alleen de officier van justitie, de rechter en enkele agenten hebben plaatsgenomen. Of hij inderdaad toegeeft drugs naar de Verenigde Staten te hebben gesmokkeld, wil de rechter weten. En of hij deze verklaring vrijwillig aflegt? Singh bevestigt alles.

‘Binnen een paar minuten was het gepiept,’ vertelt Post die zich vooral verbaasde over het gedrag na afloop van zijn Amerikaanse collega’s. ‘De officier van justitie en de betrokken agenten vielen elkaar juichend in de armen. Wij werden gehuldigd voor de goede afloop.’

Deel drie

Stotijn heeft vanaf de zomer van 1986 nauwelijks nog contact met de Nederlandse politie. Voor zover hij nog interessante informatie vergaart, is hij van mening dat de Nederlandse justitie te weinig betaalt voor inlichtingen en dus niet interessant is als afnemer. De voormalige Rotterdamse hoofdcommissaris Blaauw komt die houding bekend voor.

‘Die agenten van de DEA hebben in Nederland de markt verpest. De Nederlandse politie heeft nooit een echt budget gehad voor het betalen van tipgeld. Veel meer dan het vergoeden van onkosten van informanten was niet mogelijk. De Amerikanen wapperden meteen met enorme bedragen aan dollars omdat ze ook zelf wilden gaan scoren. In plaats van justitiële diplomaten werden het agenten die zich begaven in de frontlinie. Daarbij hanteerden ze de filosofie: als iemand de intentie heeft criminaliteit te plegen, mag je hem altijd een duwtje geven.

Een DEA-agent heeft mij eens glunderend verteld dat wanneer je een pot stroop openzet op tafel, de vliegen er vanzelf op af komen. En toen ik zei: laat die deksel er verdomme gewoon op zitten dan heb je veel minder gedonder, schudde hij het hoofd. “Zo werkte het niet,” kreeg Blaauw te horen. “Hoe dan ook, wij armoedzaaiers van de Nederlandse politie konden niets meer aanvangen met informanten van het kaliber van Stotijn.”’

De enige Nederlandse politieagent die in staat blijft om een goede verstandhouding met Stotijn te bewaren, is de man die in 1984 wordt benoemd tot hoofd van de recherche van de gemeentepolitie Hellendoorn, Anne Post. De nuchtere Drent is in de loop der jaren een vriend en raadsman van de familie Stotijn geworden. Het contact wordt nog verstevigd doordat Post en Stotijn, die even oud zijn, goed met elkaar uit de voeten kunnen als klaverjas-partners.

Vanaf 1981 tot aan zijn pensionering in 1989 is Post verreweg de

meeste tijd van zijn politiewerk bezig geweest met het runnen van Stotijn als informant. Dagelijks was er op zijn minst telefonisch contact, meestal gevolgd door persoonlijke bezoeken. De zo vergaarde informatie zorgde er weer voor dat Post veel tijd kwijt was aan overleg binnen de regio, met de CR1 of buitenlandse opsporingsdiensten.

Post zegt altijd op zijn hoede te zijn geweest bij het onderhouden van contacten met Stotijn. Hij wist hoe in het verleden agenten gecompromitteerd waren geraakt door hun omgang met hem. 'Ik was op de hoogte van Stotijns criminele antecedenten en kende zijn activiteiten op drugs- en wapengebied. Ik heb steeds per dag vastgelegd wat er gebeurde en stuurde een kopie van dit dagboek door naar de CR1. Bij hele belangrijke gesprekken liet ik me vergezellen door een collega. Het moest iedereen duidelijk zijn dat ik volledig open kaart speelde,' vertelt Post.

Hij zegt ook nooit te hebben gemerkt dat Stotijn hem heeft geprobeerd te bedonderen. 'Stotijn gaf echt alle informatie aan mij door. Dat bleek ook wel uit de controles die we uitvoerden via telefoontaps of via observaties. Bovendien had Stotijn het op een gegeven moment zo druk met zijn undercover-werk voor ons dat hij fysiek eenvoudigweg niet in staat was om ernaast nog dingen te doen waarover hij ons niet informeerde.'

Een enkele keer, zo heeft Post ervaren, is Stotijn door zijn omgang met criminelen nog wel eens in de verleiding gekomen het oude vak weer te gaan uitoefenen. 'Dan kregen we bijvoorbeeld een partij drugs via pseudokoop aangeboden en dan zei Dick: zullen we straks niet een paar kilo voor onszelf veiligstellen? Maar als ik dan zei: ben je nu helemaal besodemieterd, dan liet hij dergelijke plannen snel varen.'

Voor Post is de omgang met Stotijn zonder meer de meest interessante periode uit zijn politiecarrière geweest. 'Wie had ooit kunnen verwachten dat ik als adjudant in Hellendoorn met dit soort grootschalige activiteiten op het gebied van drugshandel te maken zou krijgen? Maar ik groeide er snel in. Op het laatst keek ik nergens meer van op. Het was zo spannend dat ik eigenlijk liever niets anders meer deed. Het werd moeilijk nog met de plaatselijke criminelen om te gaan of te proberen een fietsdiefstal

op te lossen. Ik raakte verslaafd aan mijn werk met Stotijn.'

Hoe boeiend ook, het werken met hem heeft Post heel wat frustraties bezorgd. De gegevens die hij soms met gevaar voor eigen leven vergaarde over drugstransporten werden volgens Post door de Centrale Recherche Informatiedienst of het openbaar ministerie nauwelijks benut. Rapporten die hij bij de CRI in Den Haag inleverde, verdwenen of bleven ongebruikt in een la liggen. 'Ze wisten bij de CRI van omvangrijke drugstransporten maar er gebeurde niets mee. Waarom ze bij de CRI passief bleven, kan ik werkelijk niet verklaren,' zegt Post. 'Ik heb me alleen maar verbaasd.' Post is wel eens gebeld door de CRI met de vraag of hij een rapport dat hij eerder had toegestuurd niet nog een keer kon komen brengen. De CRI kon het niet meer vinden.

Het ongenoegen neemt in de loop der jaren zulke vormen aan dat Post besluit om Stotijn bij buitenlandse opsporingsdiensten te introduceren. Bovendien, speelt hij liever zijn inlichtingen aan het Duitse BKA door dan aan Nederlandse inlichtingendiensten. 'Als ik de Duitsers informeerde, werd er meteen effectief ingegrepen, zonder gezeur. Bij de CRI werden ze kwaad als ik met de Duitsers praatte maar het BKA onderschepte tenminste transporten. Het enige wat de CRI deed was interessant zitten wezen met mijn inlichtingen op internationale vergaderingen. Op een gegeven moment begon de CRI zich in mijn bijzijn zelfs tegenover agenten van het BKA te beklagen over het feit dat de Duitsers te veel betaalden aan Stotijn voor informatie. Als dat zo doorging, kon de CRI haar werk niet meer goed doen, was het verwijt. Toen ben ik woedend geworden vooral omdat de Nederlandse justitie toch al voor een dubbeltje op de eerste rang zat,' zegt Post.

Het is zijn stellige overtuiging dat indien politie en justitie in het begin van de jaren tachtig adequaat hadden ingegrepen op grond van de toen bekende informatie over drugsnetwerken, er nu niet zoveel moeite zou moeten worden gedaan voor de aanpak van criminele organisaties. 'Dan was het niet zo uit de klauwen gelopen met de misdaad. Maar ja, misschien wisten we wel te vroeg wat er ging gebeuren. We hadden de misdaad al in kaart gebracht op een tijdstip dat de grootschalige cocaïnehandel nog niet als een probleem werd ervaren,' mijmert Post.

Ook Dale Laverty, die sinds een jaar van zijn pensioen geniet in een royaal bemeten woning in een voorstad van Miami, heeft tijdens zijn werk in Nederland—van 1983 tot 1988—regelmatig het gevoel gehad dat de Nederlandse autoriteiten de omvang en de ernst van de georganiseerde drugshandel ‘schromelijk hebben onderschat’.

Laverty heeft zijn leven lang gewerkt als inlichtingenofficier. In totaal was hij drieëntwintig jaar in dienst van de Drug Enforcement Administration. Op grond van zijn werk voor de drugsbestrijdingsdienst, dat hem over de hele wereld voerde, durft Laverty de stelling aan dat ‘Amsterdam mondiaal gezien het belangrijkste distributiepunt is voor drugs’.

‘Istanboel en Bangkok zijn belangrijk voor de handel in heroïne, Bogotá is het centrum van de cocaïne, San Francisco voor LSD maar in Amsterdam komen alle lijnen uiteindelijk samen. Dat komt deels doordat Nederland geografisch en infrastructureel een centrale plaats inneemt, maar toch ook vooral door de milde Nederlandse houding ten aanzien van drugshandel. Amsterdam is voor de drugs wat Antwerpen is voor de diamantenhandel. In Nederland ontmoeten de topgangsters elkaar, daar vergadert men en speelt men met elkaar,’ zegt Laverty.

De DEA-agent beklemtoont overigens ‘grote bewondering’ te hebben voor de wijze waarop de individuele Nederlandse politieagent werkt. ‘In contacten op het uitvoerende vlak, zoals met de Amsterdamse politie, kreeg ik altijd het gevoel dat men heel goed wist hoe groot de problemen met de drugshandel zijn. Men wilde ook graag handelend optreden. Maar de criminele inlichtingen die de politie vergaarde, kwamen nooit goed omhoog in de bureaucratie van het strafrechtelijk apparaat. Bij elke stap omhoog, werd de belastende informatie meer gefilterd. Op beslissingsniveau werd de betekenis van het materiaal vervolgens kapotgerelativeerd.’

Het viel Laverty ook op dat bijvoorbeeld de Amsterdamse politie zo armoedig was uitgerust. ‘In een veel kleinere stad als Oslo hadden ze meer narcotica-agenten dan in Amsterdam,’ zegt de Amerikaan. ‘In Amsterdam waren er in de jaren tachtig slechts een paar teams belast met drugsbestrijding. En elke ploeg had maar één auto en één typemachine. Ze moesten soms zelfs auto’s lenen,’ aldus Laverty.

Vooral de handel in cocaïne werd volgens hem door de Nederlandse justitie heel lang beschouwd als betrekkelijk onschuldig. Cokesnuivers, dat waren toch alleen artiesten in Hilversum of yuppen. Waar maakte die DEA zich in vredesnaam druk over? 'Dan kregen we te horen dat het om een Amerikaans probleem ging. Als materiaal ondanks alles toch nog interessant werd bevonden, dan bleek de politie met alle handen gebonden. Dan was er geen materieel beschikbaar, geen menskracht of stonden juridische moeilijkheden ingrijpen in de weg,' ervaarde Laverty. 'Voor de drugshandel uit Suriname gold bovendien dat de informatie zo belastend was voor de machthebbers in het land, dat dit het bereiken van politieke oplossingen in de weg stond. Daarom gaven de Nederlandse autoriteiten de voorkeur aan het verzwijgen van belastend materiaal.'

Twee keer heeft die houding heel concreet bij de DEA het nodige ongenoegen veroorzaakt. In 1985 ontstond bij de leiding van het Kartel van Medellin het plan samen met Stotijn en een aantal andere Europese partners een vergadering te beleggen in Oost-Nederland. Als geschikte lokatie kwam een al vaker genoemd hotel in Rijssen in beeld.

'Toen de DEA probeerde de CRI geïnteresseerd te krijgen voor deze gebeurtenis, gaven ze niet thuis. Het in kaart brengen van deze verdachten heeft voor ons geen prioriteit, liet de CRI ons weten. Dat was heel vervelend,' zegt Laverty. Twee jaar later stelde de DEA vast dat de mafia een bijeenkomst had belegd in het Hilton-hotel in Amsterdam. Vanuit de hele wereld vlogen gangsters naar Amsterdam. 'Ik heb zelf nog een man gevolgd tot aan het hotel,' zegt Laverty. Toen de Amsterdamse politie werd geïnformeerd, kreeg de DEA te horen dat er geen mensen beschikbaar waren voor een belangrijke operatie. Het was weekend.

Bij het Bundeskriminalamt in Wiesbaden bestaat de indruk dat de Nederlandse politie in die jaren gewoon overbelast was. 'Als agent Post inlichtingen over een zaak die niets te maken had met zijn werkterrein in Hellendoorn doorgaf aan de Amsterdamse politie, werd er weer een nieuw dossier op de grote stapel gelegd. Men had daar gewoon te veel te doen,' zegt Horst Matull, terwijl hij in zijn kopje *Café de Colombia* roert.

Dienst Luchtvaart korps Rijkspolitie

INFORMATIE - FORMULIER

C.I.D.

Informatie betreffende
vergadering cocainebazen

Nummer: VM/8 507 /85
Dossier:
Pvb :

Rapporteur(s):
den Riet (130)

In afschrift aan:
douane

Datum: 27 JUNI 1985

Wordt door Dale (DEA) medegedeeld dat er komende week een vergadering zal plaatsvinden tussen de vier grote cocaine families uit Colombia. Deze vergadering wordt gehouden ergens in Oost Nederland, tegen de Duitse grens.

Vandaag (27.6.85) vertrekken vanuit Bogota vermoedelijk

Hanibal TURBAJ, geboren te Bogota, op 24.6.1943, samen met zijn broer Antonio (ngo).

Indien de vlucht bekend wordt zal dit zam worden doorgegeven.

Dale verzocht om vaststelling paspoortgegevens en indien mogelijk foto's.

Hanibal bij de KonMar gesignaleerd.
kaarten gem.

4.7.85 →

Gaf Dale door dat Turbaj met een groep van 4 personen op epl zou aankomen.

Bleek dat voor de KL 774 gezocht etonden:

Antonio/Mariade TURBAY en Julio VIVEROS.

foto's van de paspoorten laten door KonMar, waarna bleek dat de foto's van Viveros mislukt waren. De anderen bleken te zijn:

Antonio José TURBAY BERNAL, geboren te Bogota in 1955, pp AA 444005, afgegeven te Bogota op 1.6.1982 en

Maria Claudia RINCON DE TURBAY, geb. 25.1.1959 te Neiva (Huila), pp PO 526402 op 27.6.1985 te Bogota.

Beide personen werden afgehaald door een wat donker gekleurde dame, rijdende in een Peugeot 505, kenteken 45-FH-03, afgegeven aan: N.E. van der Berg (Berg Trading Service), G. Nylandstraat 36 Dalerveen, welk bedrijf sinds 1.1.1985 is overgenomen door:

D.J.C. STOLIJN, geb. 7.4.1953 te Paramaribo.

Bleek dat gp Hellendoorn, samen met CRI (Adrie Peters) en DEA de zaak aldaar onder controle hadden.

De eerder genoemde Viveros stapte na aankomst in een taxi en liet zich naar het Victoria hotel brengen. Hotelcontrole leverde geen inschrijving op.

DLR 1202

Rapport over een te houden vergadering van cocainebazen in het oosten van het land

Zijn chef van de afdeling RG-25, Wolfgang Würz, die met ruim dertig mensen belast is met de bestrijding van de verdovendemiddelenhandel uit Amerika, wijst erop dat er ook een eenvoudige juridische verklaring is voor het verschil in opereren tussen de Duitse en Nederlandse justitie. 'In Duitsland zijn we verplicht bij het ter kennis komen van een strafbaar feit, handelend op te treden, het zogeheten legaliteitsprincipe. In Nederland geldt het opportuniteitsbeginsel: justitie kan prioriteiten stellen.'

Een verschil is ook dat de Duitse politie het verschijnsel zware criminaliteit eerder ontdekte. In 1982 werden er al justitiële werkgroepen ingesteld om na te denken over een efficiënte aanpak. Een jaar later werden er landelijke teams ingesteld ter bestrijding van de georganiseerde misdaad.

'Tot vorig jaar was bovendien nauwelijks wettelijk geregeld wat we wel en wat we niet konden doen als politie. Dat gaf ons de mogelijkheid bijzonder innovatief te zijn in ons optreden door bijvoorbeeld het oprichten van schijnfirma's die zaken deden met misdaadbendes. Ook konden we getuigen veel beter afschermen ten opzichte van de rechter en dus beter beschermen,' zegt Würz. Die mogelijkheden om creatief te zijn, werden in 1992 eigenlijk aan banden gelegd door de aanvaarding van wetgeving met nauwgezette voorschriften voor de aanpak van de georganiseerde criminaliteit.

De Duitse en Amerikaanse politie bewaren de beste herinneringen aan hun werk met Stotijn. 'Afgezien van het feit dat Stotijn ons hielp omvangrijke partijen drugs te onderscheppen, waren we door zijn inlichtingen in staat Colombiaanse bendes nauwgezet in beeld te brengen,' zegt Matull. De tips van *V-Mann* (*Vertrauensperson*) Stotijn bleken bovendien door en door betrouwbaar, is de ervaring van het ВКА. 'Alles wat hij meldde, werd uitvoerig doorgerechercheerd en gecontroleerd. Alle tips die hij doorgaf, bleken te kloppen. Stotijn is ook niet het type informant die het nodig heeft zich tegenover ons interessanter of belangrijker voor te doen dan hij is,' zegt Matull.

Zijn Amerikaanse collega Laverty zegt dat Stotijn als *Confidential Informer* zo belangrijk was voor de Amerikanen dat de DEA-agent soms maandenlang geen tijd had om met andere informan-

ten te spreken. 'Stotijns inlichtingen bleken zo waardevol dat hij al snel ging behoren tot de groep van de tien belangrijkste informanten over wie de DEA wereldwijd kan beschikken,' zegt Laverty. En ook hij voegt eraan toe Stotijn 'nooit op een leugen te hebben kunnen betrappen'.

De waarde van Stotijn kan ook gewoon worden afgeleid uit de financiële verdiensten van zijn werk als informant. In zijn topjaren 1985 en 1986 verdiende hij als *crime fighter* in ieder geval aanzienlijk meer dan de hoofdcommissarissen van politie in Amsterdam en Rotterdam samen. 'Vóór het proces Boerenveen heeft de DEA uitgerekend op hoeveel geld Stotijn op grond van door hem verstrekte tips aanspraak kon maken. Dat bedrag was toen al meer dan driehonderdduizend dollar,' vertelt Laverty. De financiële middelen kwamen overigens allemaal uit een fonds dat gevuld is met het vermogen van drugshandelaren dat in beslag is genomen.

De afscheidstoespraak die Laverty's chef, Thomas Cash, vorig jaar februari in restaurant '904 Aero Squadron' bij Miami Airport hield ter gelegenheid van Laverty's pensionering, stond voor een belangrijk deel in het teken van het werk dat de Amerikaan met Stotijn had uitgevoerd. De Nederlandse informant was namelijk bij elke DEA-agent bekend, al was het maar omdat hij zo'n opvallende verschijning was en is. Een undercover in een rolstoel, zoiets verzin je niet.

'Ik moest altijd speciale dingen regelen voor mijn operaties met Stotijn. Er moest steeds een speciale begeleider mee, in vliegtuigen moest gelet op de extra ruimte die nodig was, eerste klas worden gevlogen en elke keer moest er een elektrische rolstoel worden geregeld. Stotijn was niet alleen een van de allerbeste informanten, hij was mede hierdoor ook een van de allerduurste,' zegt Laverty.

'In de afscheidstoespraak memoreerde mijn chef alle spectaculaire acties die ik met Dick heb uitgevoerd. *The Dancer*, zoals wij hem noemden, was zijn geld meer dan waard,' vertelt Laverty, met nauwelijks verholten weemoed.

John Oosterbroek, tussen 1981 en 1985 chef van de uit vijfendertig personen bestaande verdovende-middelencentrale (VMC) van de CR1, kan zich goeddeels vinden in de conclusie van Laverty en

Post dat de Nederlandse politie misschien wel te vroeg, te veel wist. Op een tijdstip in ieder geval, dat de geesten nog niet rijp waren voor een harde aanpak van de misdaad.

‘Een samenhangend justitieel beleid is kennelijk pas mogelijk als het goed misloopt en er een enorme druk ontstaat om een probleem aan te pakken,’ zegt Oosterbroek. ‘De echte cultuuromslag in de samenleving en de politiek die het mogelijk maakt harder en effectiever op te treden tegen de georganiseerde misdaad, voltrekt zich in Nederland nu pas eigenlijk. In de jaren tachtig was het klimaat op het gebied van rechtshandhaving er niet naar om effectief te kunnen ingrijpen.’

Oosterbroek, die op dit moment werkt voor het politiestudiecentrum in Warnsveld, geeft ruiterlijk toe dat er in zijn tijd bij de CR1 nogal wat schortte aan de misdaadbestrijding. ‘Ik moet eerlijk zeggen dat we in die tijd niet professioneel genoeg waren om effectief die cocaïnekartels te kunnen aanpakken. We moesten vaak mensen laten gaan ook al wisten we dat ze dingen deden die niet deugen. We wisten wel veel maar succesvol kunnen ingrijpen is nog iets heel anders,’ zegt Oosterbroek, die eraan toevoegt dat de ‘frustratie-tolerantie’ bij de politie gelukkig vrij hoog is.

Waar het niet aan schortte, curieus genoeg, was informatie over de criminele ontwikkelingen. De Nederlandse politie wist volgens Oosterbroek vrij goed welke criminele organisaties zich in Nederland nestelden en dat deze zich tot ons land inderdaad aangetrokken voelden wegens ‘een goede infrastructuur’ en omdat criminelen zeer te spreken waren over het, zeker internationaal gezien, ‘liberale rechtsklimaat’.

‘We hadden al vrij snel een goed inzicht in wat er zich afspeelde, welke lijnen er liepen en welke organisaties zich met de smokkel van verdovende middelen bezighielden. Nederland was koploper in Europa in het ontwikkelen van relatienetwerken, contacten met buitenlandse collega’s en het verzamelen en analyseren van informatie.’

In het uitvoerende werk evenwel was de Nederlandse politie ‘een stuk terughoudender’ dan haar buitenlandse collega’s. Dat kwam volgens Oosterbroek voor een deel door juridische problemen. Het ontbrak aan substantiële jurisprudentie op het gebied van in-

filtratie. 'Het enige dat net werd toegestaan was de pseudo-koop maar lange-termijninfiltratie, dat kon gewoon niet. Dat was een dilemma: je kon niet altijd doen wat je wilde. Onze arm was te kort.'

De politieorganisatie was in Nederland bovendien ongeschikt om een effectief optreden mogelijk te maken. 'Met 145 gemeentekorpsen en een korps rijkspolitie was er sprake van zo'n verbrokkelde structuur dat het nogal eens duurde voordat de aanpak van een probleem goed van de grond kwam,' zegt Oosterbroek.

Daarnaast bestond er bij de politie de nodige afkeer om informatie over te dragen aan de CR1. 'Locale korpsen waren bang voor FBI-achtige toestanden. Ze vreesden dat wij ons met hun executieve taken zouden gaan bezighouden,' zegt Oosterbroek.

Dergelijke factoren brachten met zich mee dat de Nederlandse politie veel minder kon uitrichten dan de Amerikaanse collega's van de DEA met wie wekelijks werd vergaderd over de aanpak van de drugshandel. 'De Amerikanen konden meer en mochten meer. In de jaren tachtig waren de DEA-agenten in Den Haag steeds vaker politiemannen die dingen deden waarmee ik echt veel moeite had. Ze runden hun eigen informanten in ons land en gingen operaties met ze uitvoeren. Ze deden dingen die lijnrecht indruisten tegen het Nederlandse beleid. Ze lokten bijvoorbeeld Nederlanders uit drugs te smokkelen naar de vs. Ze voerden grote operaties uit achter onze rug en daar kon ik heel slecht tegen,' zegt Oosterbroek, die niet verhult te twijfelen aan het nut van de Amerikaanse methode van de meedogenloze *War on drugs*.

Die aversie tegen het ruige DEA-werk noemt ook de man die Oosterbroek als chef opvolgde bij de CR1, Gerrit de Gooyer, als een belangrijke verklaring voor de wijze waarop de Nederlandse justitie de drugscriminaliteit benaderde. 'In zijn algemeenheid kun je wel zeggen dat bij opsporingsdiensten in de jaren tachtig veel koud-water-vrees bestond. We waren bang Amerikaantje te spelen. De verhouding tot de DEA was nogal ambivalent. De DEA had veel invloed: je kon er bovendien altijd wel een leuke opleiding volgen en als je eens informatie uit, laten we zeggen Timboektoe nodig had, dan kreeg je dat van ze. Ze wisten alles,' vertelt De Gooyer.

De Amerikaanse collega's vroegen in ruil voor hun hulpvaardigheid wel wat medewerking van de Nederlanders. 'De DEA stelde zich op het standpunt: we willen jullie best helpen, maar dan moet je ook niet moeilijk doen als wij nonconformistische operaties uitvoeren. Een verschil tussen de Amerikaanse justitie en de Nederlandse was ook dat de DEA echt moet scoren. Het pakken van drugs was voor hen veel belangrijker dan voor ons. Ik werd niet eerder bevorderd als ik meer verdovende middelen in beslag wist te nemen, die DEA-jongens wel.'

De Gooyer is twee jaar hoofd van de drugsafdeling van de CRI geweest. Hij vertrok in 1987 naar het bedrijfsleven na tien jaar lang intensief betrokken te zijn geweest bij de drugsbestrijding. De Gooyer was de eerste zogeheten drugsverbindingsman van de CRI die in het buitenland werkte. In 1977 vertrok hij met vrouw en kinderen als liaison-officer naar Bangkok om de smokkel van heroïne naar Nederland in kaart te brengen.

In 1981 vormde hij ook samen met collega Dick den Breejen de voorhoede van de CRI die de handel in cocaïne vanuit Zuid-Amerika moest gaan bestrijden. Den Breejen zou vanuit standplaats Willemstad de Antillen en Venezuela in de gaten houden en De Gooyer streek neer in Lima en werd behalve voor Peru mede geaccrediteerd voor Ecuador, Colombia en Panama.

'Tot het begin van de jaren tachtig hadden wij bij de CRI de vaste overtuiging dat de cocaïnehandel een typisch Amerikaans probleem zou blijven. Zoals de heroïne vooral bestemd leek voor het vanuit Azië makkelijker bereikbare Europa. Over de cocaïne dachten we: als die drugs naar Europa komen, dan gaan handelaren toch vooral hun aandacht richten op Spanje of Portugal,' zegt De Gooyer.

'De beslissing om in 1982 naar Peru te gaan was nog vooral ingegeven om pro-actief in plaats van reactief bezig te kunnen zijn. De DEA wekte onze belangstelling voor de rol van de Antillen en Aruba. De Amerikaanse justitie had aanwijzingen dat deze eilanden toen al een belangrijke schakel in de drugssmokkel vormden.'

De Gooyer reisde van het ene naar het andere land in Zuid- en Midden-Amerika. Hij verzamelde karrevrachten aan informatie en moest al snel zijn mening – dat het niet zo'n vaart liep met de

cokehandel naar Nederland – aanpassen. Over de schoenenfabriek uit Medellin waar de cocaïne voor Nederland wordt geprepareerd, stuurde hij een ambtsbericht naar Den Haag. Maar ook De Gooyer merkte, evenals zijn voorganger, dat de Nederlandse justitie inderdaad uitblinkt in de scherpe analyse maar dat de actie die erop volgt niet altijd even voortreffelijk is.

‘Dat er niets gebeurde hoewel we veel informatie hadden, komt voor een belangrijk deel omdat men op politiek en ambtelijk niveau amper kon bevatten wat zich precies afspeelde op crimineel gebied. Met uitzondering van een paar mensen geloofde eigenlijk niemand in Nederland hoe actief de georganiseerde misdaad in de jaren tachtig hier al was. In het algemeen vond men het een te fantastisch verhaal en daarom was justitie minder alert,’ ervaaarde De Gooyer.

Dick den Breejen moet volgens collega’s dezelfde ervaring hebben maar de inmiddels bij de rijksrecherche in Den Haag werkzame agent wil niet praten over zijn werk bij de drugsbestrijding. ‘Een afgesloten hoofdstuk,’ noemt Den Breejen dat deel van zijn carrière. ‘Ik denk dat praten over die periode me niet gelukkig zal maken,’ zegt Den Breejen, die er alleen nog cryptisch aan toevoegt ‘verschillende vraagtekens’ te hebben bij wat er toen allemaal is gebeurd.

De klacht van rechercheurs zoals geventileerd door Post dat men liever zaken deed met de Amerikaanse of Duitse justitie ten einde belangrijke zaken op te lossen, daar heeft De Gooyer alle begrip voor. ‘De Duitse politie was in de jaren tachtig veel professioneler dan wij. Door hun ervaringen met de bestrijding van het RAF-terrorisme beschikten ze bij het ВКА bijvoorbeeld over veel meer geld en mogelijkheden. Wij waren een rustig landje, hier gebeurde zogenaamd niets. Maar bij Duitse collega’s keek ik mijn ogen uit wat die allemaal wisten te regelen...’

Toch houdt De Gooyer staande dat als het moest er ook in Nederland aparte dingen konden worden geregeld wanneer de bestrijding van de misdaad dat noodzakelijk maakte. Dingen die officieel niet mochten – zoals het oprichten van een bv om te kunnen infiltreren – waren best met het ministerie van Justitie te regelen. ‘Je moest dan wel praten als Brugman,’ zegt De Gooyer. ‘Ik

heb in die jaren wel eens toestemming gekregen van een topambtenaar van justitie om eventueel een beloning uit te keren die een veelvoud van malen groter was dan tienduizend gulden omdat de informatie zo belangrijk was.' Maar vooral justitie in de provincie koos volgens De Gooyer alleen voor de klassieke aanpak. 'Hoe verder een politiekorps of openbaar ministerie verwijderd was van Den Haag hoe minder snel men bereid was alternatieve wegen te bewandelen. In sommige arrondissementen konden ze het woord undercover tot ver in de jaren tachtig nog niet correct spellen.'

Richard Weijnenburg werkt sinds 1979 op de afdeling narcotica van de CRI waar hij nu de functie van beleidsmedewerker bekleedt. Hij bevestigt dat 'capaciteitsproblemen' succesvol opereren in de jaren tachtig ernstig bemoeilijkten. 'Dat was vaak frustrerend,' zegt hij. 'Het staat bijvoorbeeld inmiddels vast dat de Colombiaanse drugsbaron Ochoa in de jaren tachtig in Nederland opereerde maar capaciteit om dat soort mensen in de gaten te houden was er nauwelijks. Het belang werd toen ook veel minder onderkend. Nu zou tegen zo'n figuur alles in stelling worden gebracht.

De mogelijkheden van infiltratie waren zeer beperkt. We hebben in de jaren tachtig bijvoorbeeld eens het aanbod gekregen, via contacten met het criminele milieu, betrokken te raken bij het opzetten van een heroïnelaboratorium in Nederland. Wij zouden dan moeten helpen bij de financiering van die operatie met als voordeel dat we uiteindelijk de verdachten konden aanhouden en inzicht zouden krijgen in de werkwijze van een grote heroïnebende. Maar zo'n operatie konden wij niet uitvoeren omdat dat een ongeoorloofde vorm van uitlokking zou opleveren,' vertelt Weijnenburg. 'Ook observatie van criminelen is heel lang een probleem geweest omdat zo'n actie zich meestal moest beperken tot de gemeentegrens. Nu zijn er genoeg landelijke observatieteams om dat werk op te knappen.'

Weijnenburg voegt er echter geruststellend aan toe dat het nu een stuk beter gaat. Zo is de relatie met het ministerie van Justitie volgens hem de afgelopen drie jaar geïntensiveerd. 'In de jaren tachtig beperkte onze verstandhouding met het departement zich

toch vooral tot het aanbieden van het jaarverslag, het geven van statistische overzichten. Nu zijn we meer fenomeen-gericht bezig. We doen meer grote onderzoeken waarbij we vooral trends in de drugshandel in kaart proberen te brengen. De conclusies worden dan ook doorgespeeld naar het departement en weer teruggekoppeld naar de politie. Ook verwachten we veel heil van het financieel ontmantelen van drugsorganisaties.'

Johan F. Oldenboom, van 1974 tot 1988 hoofd van de Antilliaanse politie, houdt sinds vijf jaar kantoor in het Caribbean Bureau van Intapol Industries op Curaçao. Een onderneming die adviezen verstrekt over alles op het gebied van beveiliging. Oldenboom gelooft er niets van dat de CRI nu wel in staat is de drugshandel daadkrachtig te bestrijden. Bij de CRI werken volgens de oudhoofdcommissaris nog steeds 'alleen lichtgewicht' die het tegen uitgesproken zwaargewichten moeten opnemen.

Hij zegt zich in de jaren tachtig gruwelijk te hebben geërgerd aan het 'godsgesklaagde geblunder' van de CRI-mensen die op zijn Antillen als verbindingsman van de Nederlandse politie werkten. Neem nou zo'n man als Den Breejen, dat was 'een gewone verkeersagent'. Oldenboom weigerde een man van dat niveau eenvoudigweg te ontvangen. 'Het is diep treurig dat Den Breejen überhaupt in dienst was bij de CRI. Ik weiger met een gewone agent te spreken, ook al leefde hij hier als een sultan,' zegt Oldenboom. De hoofdcommissaris zegt er in Den Haag op te hebben aangedrongen Den Breejen te vervangen, maar dat kon volgens hem niet omdat de CRI-man een meerjarig contract had.

Het concrete verwijt van Oldenboom is dat de CRI-mensen, in tegenstelling tot BKA-agenten, slecht op hun taken zijn voorbereid. 'Ze spreken meestal niet eens Spaans. Het zijn ook het soort mensen die niet begrijpen dat je hier voor je werk af en toe naar een staatsbordeel moet. Begrijp me goed, ik propageer niet dat ze er per se met een vrouw naar bed moeten, maar als je alleen maar melk drinkt en één keer per week braaf naar de kerk gaat, dan hoor je dus niets over het criminele milieu,' zegt Oldenboom.

Bij de CRI, Oldenboom kan het niet vaak genoeg zeggen, werken 'een stelletje amateurs'. 'Die dienst maakt zich alleen sterk

achter het bureau. De CRI is er alleen op gericht overal in het buitenland vestigingen te krijgen. Ze lijden aan zelfoverschatting en onkundigheid.'

De Nederlandse Recherche Informatiedienst had ook eigenlijk uitsluitend nut als vooruitgeschoven post van de Amerikanen. En Oldenboom mag dan een hekel hebben aan de CRI, zijn afkeer van de DEA is, zo mogelijk, nog groter. 'Die DEA draaide ons allerlei loeren. Hun agenten deden voortdurend undercover-werk dat volgens Antilliaanse wetgeving niet is toegestaan. Als je je daartegen verzette, gingen ze je zwart maken,' zegt Oldenboom.

Vooraf bij zijn werk in de internationale politieorganisatie Interpol heeft de voormalige Antilliaanse hoofdcommissaris veel verzet ontmoet van de Amerikanen. Tegenstand die hij naar eigen zeggen het hoofd kon bieden doordat hij over de steun beschikte van het 'Caribische blok'.

'Omdat ik *independent* ben, zijn de Amerikanen tegen me. Als de DEA vleidend over je gaat spreken, dan moet je pas oppassen. Maar ik heb altijd gedacht: de criminaliteitsbestrijding is geen *beauty-contest*.'

De mensen vergeten volgens Oldenboom ook dat de DEA primair Amerikaanse belangen wil dienen. De strijd die de DEA voert is bovendien nogal hypocriet, meent de Antilliaan.

'In de jaren zeventig was ik een roepende in de woestijn als ik praatte over de strijd tegen de drugshandel. De grote naties hadden geen enkele belangstelling omdat drugs alleen een probleem was in bijvoorbeeld krottenwijken in de Dominicaanse Republiek. Het verneukeratieve is dat de westerse wereld pas in actie wilde komen toen ook middelbare scholieren in Bussum cocaïne bleken te gebruiken. Toen was er een probleem en moesten wij er alles aan doen om het op te lossen.'

De officier van justitie jhr. mr. B. W. F. van Riemsdijk te Zwolle kwam 'lastpak' Stotijn in de jaren zestig al tegen toen de magistraat werkte bij het openbaar ministerie in Den Bosch waar Stotijn voor heling werd vervolgd. Later behandelde de officier van justitie in Almelo de strafzaken die op grond van tips van Stotijn werden opgelost. Hij vertelt dat justitie in het begin van

de jaren tachtig 'nog wel eens over grote zaken struikelde'.

Het openbaar ministerie miste in die tijd de armslag om al te grote onderzoeken te kunnen verrichten. 'Strategieën voor het aanpakken van dadergroepen werden nog niet gemaakt. Je had het liefste gewoon een ronde zaak. Je pakte een dader als die werd verdacht van een strafbaar feit. Pas eind jaren tachtig gingen we voorzichtig spreken over een regionale aanpak van de misdaad,' zegt Van Riemsdijk.

Hij kent overigens weinig waarde toe aan het gemopper van politie en CR1 over de moeizame samenwerking met de Nederlandse justitie. 'Dat is niets meer dan politie-prietpraat,' zegt Van Riemsdijk.

De verklaring van de officier van justitie voor de moeilijkheden bij de aanpak van de drugshandel is tweeledig. De politie en de CR1 hebben het openbaar ministerie niet voldoende op de hoogte gesteld van de criminele informatie waar men over beschikte. 'Wij kregen lang niet alles te horen. De politie vond het zelfs totaal ongepast als wij een vergadering wilden bijwonen. Ze waren altijd bang dat wij misschien onze afkeuring zouden uitspreken over opsporingsmethodes die ze gebruikten,' zegt Van Riemsdijk.

Hij voegt eraan toe dat het ook de schuld van het OM was dat de samenwerking met de politie niet zo vlotte. 'Wij dachten ook: je kunt beter niet alles weten, niet te dicht op het werk van de politie zitten, want dan kun je tenminste onafhankelijk blijven.'

Ten slotte ligt de verklaring voor de haperende aanpak van de harde misdaad ook bij het departement van Justitie. Het ministerie stelt steeds nieuwe prioriteiten aan het vervolgingswerk van het OM. Dat betekent dat er altijd weer nieuwe dingen moeten worden gedaan, altijd komt er wat bij en nooit gaat er wat af,' moppert officier van justitie Van Riemsdijk.

[13] Ten departemente

En zo heeft ieder onderdeel van het strafrechtelijk apparaat een geldig excuus om te verklaren waarom men niet kon doen wat men wilde doen, en wat de Opiumwet uiteindelijk ook vraagt te doen. De politie deugde niet omdat de CRI niet deugde. Het werk van de CRI was onvoldoende omdat de wetgeving tekortschoot, de middelen waren te beperkt of de politie was te provinciaal. Het openbaar ministerie was niet opgewassen tegen de taken die ze moest uitvoeren omdat de politie ze buitensloot of omdat het ministerie van Justitie te laat wakker werd.

Het departement van Justitie, dat van november 1982 tot november 1989 geleid wordt door de vvd'er mr. F. Korthals Altes, blinkt in de strijd tegen de georganiseerde misdaad, evenals de CRI, in ieder geval ook vooral uit op het analytische vlak. Een paar maanden nadat in het tropische deel van het Koninkrijk der Nederlanden de definitieve plannen zijn gemaakt om Europa vol te pompen met cocaïne, verschijnt op 22 mei 1985 het eerste ministeriële, alomvattende beleidsplan voor de aanpak van de criminaliteit.

Het stuk, met de titel *Samenleving en criminaliteit*, is opgesteld op verzoek van het Tweede-Kamerlid Nijpels (vvd) die in oktober 1984 een motie indiende waarin melding werd gemaakt van de groeiende verontrusting onder de bevolking over de toenemende criminaliteit. Het Kamerlid vraagt om actie.

De nota gaat vooral over de kleine, beter gezegd de veel voorkomende criminaliteit en over de bestuurlijke aanpak van deze vorm van misdaad. Twee pagina's van het beleidsplan worden echter gewijd aan een 'fenomeen' dat de zware criminaliteit wordt genoemd. Voor het eerst wordt dit probleem gesignaleerd. In de nota staat dat 'vooral de illegale drugshandel naar de mening van het kabinet extra aandacht behoeft'.

'Hoewel exacte cijfers over de georganiseerde misdaad schaars

zijn, bestaat in de kringen van politie en justitie de stellige indruk dat hier voor de Nederlandse samenleving een groot gevaar dreigt, waartegen met spoed moet worden opgetreden. Deze indruk vindt bevestiging in internationale literatuur. Centraal punt in de georganiseerde misdaad is, naar wordt aangenomen, de handel in verdovende middelen.

Het is, zo meent het kabinet, zaak zich met kracht te weer te stellen tegen deze opkomende vormen van zware criminaliteit. Nederland is in het verleden goeddeels gevrijwaard gebleven van deze vormen van crimineel gedrag en een uiterste krachtsinspanning is nodig om het thans opkomende gevaar van een groot-schalige en in de samenleving gewortelde onderwereld in Nederland af te wenden.

Naast het feit dat het bestaan van een georganiseerde misdaad binnen de eigen grenzen voor geen enkel land aantrekkelijk is, is er een aantal andere overwegingen die tot een harde aanpak van dit fenomeen nopen. In de eerste plaats moet worden voorkomen dat door een terughoudend opsporingsbeleid en een relatief mild straffklimaat, Nederland voor de bedrijvers van dit soort criminaliteit een aantrekkelijke vestigingsplaats wordt dan wel blijft.

In de tweede plaats betreft het hier een terrein waarop het niet adequaat vervullen van de exclusieve taak van politie en justitie niet alleen bij de dadergroep in kwestie maar op de langere termijn ook bij potentiële daders en de gewone burger het gezag van de strafrechtspleging ernstig zou uithollen en daardoor ook verlies aan geloofwaardigheid zou betekenen voor de overheid als geheel. Het is bovendien van belang een ontwikkeling in deze richting zoveel mogelijk in de kiem te smoren omdat georganiseerde vormen van criminaliteit moeilijker zijn te bestrijden naarmate de organisatie meer geperfectioneerd en gevestigd is.

Ten slotte is een harde aanpak van deze criminaliteit van belang omdat de daders ervan niet zelden met opzettelijk vertoon hun minachting voor onze rechtsorde demonstreren en het dulden daarvan in sterke mate kan bijdragen aan het proces van normvervaging, aldus de nota.

Als oplossing voor het probleem wordt in het rapport aangedrongen op 'intensivering van de opsporingsactiviteiten'. Daarbij

dient gebruik te worden gemaakt van 'de mogelijkheden tot integrale informatieverwerking en analyse'. Tevens zal 'met het oog op de uitbouw van de coördinerende en adviserende functie van de CRI deze dienst worden uitgebreid met een stafafdeling misdaad-analyse en tevens een coördinatiepunt worden voor de technische voorzieningen voor tactisch onderzoek'.

Voorts wordt er zo'n vier jaar lang in Den Haag praktisch alleen gezwegen over de georganiseerde handel in verdovende middelen en de aandacht die drugskartels hebben voor Nederland. In februari 1989 is het de top van de Nederlandse politie die de politiek hoopt wakker te schudden. In het *Tijdschrift voor de Politie* verschijnt een opmerkelijk openhartig redactioneel commentaar, onder de titel 'Bouterse c. s.', over de betrokkenheid van de Surinaamse legerleider bij de handel in cocaïne.

'Wie in de wandelgangen zijn oor te luisteren legt bij ter zake kundige Nederlandse politiefunctionarissen, vangt berichten op dat de beschuldigingen aan het adres van Bouterse – dat hij tot de nek in de cocaïnehandel zit – naar het zich laat aanzien niet uit de lucht zijn gegrepen. Nu is er eind vorig jaar een delegatie Nederlandse parlementariërs naar Suriname getogen om die Staat op het democratisch gehalte te controleren. Dit met het oog op het (weer) verstrekken van ontwikkelingshulp. Het gegeven dat Bouterse de republiek Suriname, in welk land hij nog steeds de grootste machtsfactor is, waarschijnlijk gebruikt als dekmantel voor cocaïnehandel is tot dusverre buiten beschouwing gebleven.

Er is zelfs geen politicus opgestaan, die tenminste om een gedeegen onderzoek naar de beschuldigingen heeft gevraagd.

En wij vinden dat zo'n onderzoek er in ieder geval moet komen. Het is immers te gek om los te lopen dat Nederland in de komende jaren 1,6 miljard gulden zou overmaken naar een land zonder dat er zekerheid bestaat over de vraag of de baas aldaar dat geld of een gedeelte daarvan niet zal steken in de export naar Nederland van cocaïne; een stof die tot veel persoonlijk leed maar ook tot zeer hoge maatschappelijke kosten aanleiding geeft.

Ellende die dan nota bene door onszelf zou worden voorgefinancierd.

Niet alleen het democratisch gehalte van Suriname dient bepalend te zijn voor de vraag of er weer Nederlandse steun moet komen: ook dient zekerheid verkregen te worden dat Bouterse c.s. Suriname niet misbruiken als doorvoerstation van cocaïne.

En zolang die zekerheid op basis van een gedegen Nederlands onderzoek niet is verkregen, behoort er geen cent naar Suriname te gaan,' aldus het door de redactie ondertekende artikel.

De eerste bewindsman die reageert is minister Bukman (ontwikkelingssamenwerking). Hij laat weten zich 'grote zorgen' te maken over de cocaïnesmokkel uit Suriname maar wijst erop dat nauwkeurige controle het onmogelijk maakt dat ontwikkelingsgeld wordt gebruikt voor financiering van de drugshandel.

Vervolgens vraagt de vvd-fractie in de Tweede Kamer de regering om een onderzoek in te stellen naar de betrokkenheid van het Surinaamse leger bij de smokkel van cocaïne naar Nederland. Het Kamerlid Weisglas zegt op 13 februari in *NRC Handelsblad* in een reactie op het commentaar in het *Tijdschrift voor de Politie*: 'Je mag als Kamerlid niet op elk gerucht ingaan, maar dit zijn toch zeer stellige beweringen van mensen van wie verondersteld kan worden dat zij er iets van weten.'

Even later wordt bekend dat Korthals Altes de CRI om een rapportage vraagt over Suriname en de cocaïnehandel. In de Tweede Kamer laat hij op 14 februari weten niet erg onder de indruk te zijn van de opmerkingen in het politiebld. Hij zegt dat het commentaar was geschreven door de eindredacteur van het blad en dus zeker niet de mening van 'de politietop in Nederland' weerspiegelt. Bovendien is de minister duidelijk geworden dat er geen specifieke politiebronnen aan het artikel ten grondslag liggen, maar dat de auteur zich heeft gebaseerd op 'open bronnen', zoals reeds eerder verschenen verhalen in dagbladen.

In diezelfde maand laat Korthals Altes nog eens expliciet weten dat het departement van Justitie de afgelopen vijf jaar geen concrete aanwijzingen heeft gekregen over mogelijke betrokkenheid van de Surinaamse legertop bij handel in cocaïne. Hij zegt dat de CRI ter voorbereiding van een Kamerdebat over deze kwestie het archief tot het jaar 1984 heeft doorzocht maar geen enkel dossier heeft kunnen vinden dat verklaringen over drugshandel bevat.

Korthals Altes, die nu in een kantoorgebouw met uitzicht op het Rotterdamse Centraal Station zijn oude vak van advocaat weer beoefent, is verbaasd dat er kennelijk wel, zelfs zeer gedetailleerde rapporten van onder andere de CRI zijn over de drugshandel uit Suriname. 'Ik had die stukken natuurlijk graag gezien,' zegt hij. De oud-bewindsman denkt dergelijke rapporten nooit onder ogen te hebben gekregen 'omdat de ambtelijke leiding van mijn directoraat-generaal voor de politie vond dat ik niet alles hoefde te weten'.

De oud-minister van Justitie zegt eind jaren tachtig wel wekelijks genummerde rapporten te hebben gekregen van de onder het ministerie van Binnenlandse Zaken vallende Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD). Er is in die periode ook een zeer vertrouwelijk overleg geweest van de commissie van veiligheidsdiensten maar daar mag hij niets over vertellen.

Hoe dan ook, Korthals Altes zegt in die jaren wel te hebben geweten dat er 'enorme hoeveelheden cocaïne' via Suriname en de Antillen naar Nederland werden gesmokkeld. Hij zegt als bewindsman voor de aanpak van dat probleem ook internationaal aandacht te hebben gevraagd, 'maar uiteindelijk is het heel moeilijk die smokkel van drugs tegen te gaan. Als je weet dat we zelfs gevangenis niet drugsvrij kunnen houden dan is het voor een land als Nederland, dat van alle Europese landen de meest intensieve luchtverbindingen onderhoudt met het Caribisch gebied en Zuid-Amerika, vrijwel onmogelijk handel in verdovende middelen tegen te gaan.'

Daar komt, zo zegt Korthals Altes, voor wat betreft de uitvoer van cocaïne uit Suriname nog een specifiek probleem bij. 'We hadden sterke vermoedens dat Suriname diplomatieke bagage gebruikte voor de smokkel van drugs. Er is "per ongeluk" wel eens een zak opengemaakt voor controle. Tegen het misbruiken van dit soort diplomatieke privileges konden we niets doen.'

Dat in zijn nota *Samenleving en criminaliteit* over de drugshandel wordt gesproken op een toon alsof het over een zeer ver in de toekomst verwijderde aangelegenheid gaat, moet volgens Korthals Altes uit tactische overwegingen worden verklaard. 'Het zal best dat er in 1985 meer bekend was over de zware criminaliteit maar

uit beleidsoogpunt is het vaak beter een keuze te maken voor de aanpak van een beperkt aantal zaken. Het is vaak niet effectief als je aandacht vraagt voor te veel kwesties tegelijk. Maar over die keuzes is door de opstellers van de nota (ambtenaren van het eigen justitiële onderzoekscentrum WODC) nooit met me gesproken.’

De aarzeling om het onderwerp georganiseerde misdaad aan te snijden valt volgens Korthals Altes ook te verklaren uit de houding van de meeste politici en de media. Alleen al de suggestie dat de handel in verdovende middelen een centrale activiteit is van de zware misdaad maakte volgens de voormalige bewindsman ‘een storm van kritiek los in de Tweede Kamer en in de pers’.

‘Het was gebruik om alleen met grote voorzichtigheid over de harde misdaad te praten. De Kamer was zeer terughoudend als het ging om de bestrijding van de drugscriminaliteit. De pvdA was laks vanuit een verkeerd begrepen soort tolerantie, die waren nog niet toe aan een harde aanpak. Maar ook in de vvd waren mensen die vonden dat het aanpakken van drugs vooral een taak was voor de grote steden. Daar moest Den Haag zich niet mee gaan bemoeien. Dat er hele grote criminele netwerken achter die drugs-handel zaten, die zoals we nu weten in allerlei sectoren infiltreren en op grote schaal hun geld in de bovenwereld witten, die gedachten waren toen in het geheel nog niet ontwikkeld,’ herinnert Korthals Altes zich.

Hij zegt als minister pas in 1987 door de politie voor de eerste keer echt gewaarschuwd te zijn voor de activiteiten van drugsbendes. ‘Toen heeft de politie voor de vergadering van procureurs-generaal een presentatie gegeven over verscheidene criminele bendes. Dat ging toen nog niet over handel in cocaïne. Later heb ik privé die presentatie gezien op het Amsterdamse politiebureau aan de Lijnbaansgracht. Ik was daarvan zo onder de indruk dat ik nog zo’n vertrouwelijke presentatie heb geregeld voor de vaste leden van de Kamercommissies van justitie en politie. Zo’n presentatie leek me wel belangrijk, gezien de terughoudende atmosfeer in de Tweede Kamer, dit moest een *eye-opener* worden.’

De echte doorbraak in het aanpakken van de Surinaamse drugsmafia zou toch nog geruime tijd op zich laten wachten. Pas in 1992 besteedt de opvolger van Korthals Altes, Hirsch Ballin, speciale aandacht aan deze kwestie. In de Verenigde Staten maakt hij met zijn Amerikaanse collega afspraken over samenwerking bij de bestrijding van cocaïnesmokkel uit Suriname, Aruba en de Antillen. De opzet zal zijn de drugmafia vooral financieel te ontmantelen. De opbrengsten van in beslag te nemen geld en goederen zullen tussen beide landen worden gedeeld.

In 1992 krijgt ook een speciaal politieteam, dat opereert onder de verantwoordelijkheid van het Haagse openbaar ministerie, de opdracht bewijsmateriaal te vergaren over de kopstukken van het Surinaamse cocaïnekartel. Nu wordt er ook niet langer kinderachtig gedaan. Voor het zogeheten Copa-team (Colombia-Paramaribo) worden zo'n dertig specialisten vrijgemaakt. De rechercheurs van politiekorpsen uit het hele land en agenten van de CRI nemen hun intrek in een speciaal pand. De agenten hebben een budget van viereneenhalf miljoen gulden tot hun beschikking en krijgen in principe twee jaar de tijd om de klus te klaren.

[14] Spijt (slot)

Voor Dick Stotijn is de Haagse discussie over de bestrijding van de harde misdaad in alle opzichten een heel-ver-van-zijn-bed-show. Als hij bijvoorbeeld *de Völkskrant* van vrijdag 10 december 1993 krijgt toegestuurd, waarin staat dat de minister van Justitie getuigen die inlichtingen geven over misdaad beter wil beschermen, dat de politie ruziet over de ontbinding van een speciaal opsporings-team omdat de werkwijze niet deugt en dat de Verenigde Staten Aruba om uitlevering vragen van een onderdaan die aan het hoofd zou staan van een cocaïnebende die achthonderd miljoen dollar moet hebben verdiend, dan krijgt Stotijn het gevoel dat hij een krant voor zich heeft die hij eigenlijk tien jaar eerder had willen lezen.

Eind jaren tachtig wordt Stotijn geheel en al in beslag genomen door de voortdurende inspanningen om aan zijn belagers te ontsnappen. Met hulp van de Amerikaanse politie verhuist hij herhaaldelijk. In 1987 dreigt hij tot overmaat van ramp voor zes maanden achter de tralies te verdwijnen. Het gaat om het restant van twee oude vonnissen – wegens heling en amfetaminehandel – die hij ondanks allerlei beroepsprocedures nog niet heeft weten weg te poetsen.

Opnieuw schieten de in Den Haag gestationeerde DEA-agenten te hulp. Op 10 februari 1987 om drie uur 's middags krijgt de Bossche advocaat-generaal W. H. M. Wetzels – die Stotijn in de jaren zeventig vervolgde – op het parket bezoek van de DEA-agenten Wolf en Sullivan. Wetzels krijgt te horen dat de Amerikanen zeer te spreken zijn over de verdiensten van Stotijn. 'Ze vroegen me of ik kon bewerkstelligen dat Stotijn zijn straf niet hoefde uit te zitten,' zegt Wetzels. De officier van justitie brengt inderdaad een positief advies uit over Stotijn. Kort daarna krijgt Stotijn te horen dat hem gratie wordt verleend.

Zijn vaste dienstverband met de DEA wordt door de Ameri-

kanen in april 1988 verbroken. De opvolgers van Laverty in Den Haag zijn van mening dat Stotijn zijn belangrijke waarde als *Confidential Informer* heeft verloren door het publiekelijk bekend worden van zijn rol. ‘*Dick had been burned,*’ krijgt Laverty te horen.

Ook het feit dat de DEA veel tijd kwijt is aan het beschermen van Stotijn werkt niet in het voordeel van de Nederlandse informant. Laverty probeert in Washington nog een extra premie van honderdduizend dollar voor Stotijn te regelen als dank voor bewezen diensten. ‘Maar dat verzoek werd afgewezen. Op het hoofdkwartier van de DEA vond men dat Stotijn genoeg had verdiend,’ zegt Laverty. Stotijn wordt afgevoerd als vaste Amerikaanse kracht. Laverty vindt het nog steeds een stomme beslissing. ‘Tot op de dag van vandaag weet Stotijn immers interessante informatie te vergaren,’ zegt Laverty.

Stotijn merkt tot zijn ontsteltenis dat de Amerikanen bovendien zelfs een aantal schriftelijk vastgelegde toezeggingen over nog te ontvangen tipgeld niet nakomen. Hij heeft nog forse bedragen van de DEA te goed waaronder de premie van honderdduizend dollar die stond op de assistentie bij het oprollen van een Colombiaans cocaïnelaboratorium. Tot overmaat van ramp blijken de Amerikanen ook nog de kosten van de vliegtickets die voor de operaties van Stotijn nodig waren – inclusief die van agent Post – in mindering te brengen op zijn honorarium.

De agenten in Den Haag geven de schuld aan het DEA-hoofdkwartier in Washington DC. ‘Bill Wolf adviseerde me zelfs een proces te beginnen tegen de DEA om mijn geld te eisen,’ zegt Stotijn, die nog steeds de puf niet heeft zo’n civiele rechtszaak te beginnen.

Als Stotijn terugdenkt aan de periode dat hij voor alle mogelijke inlichtingsdiensten heeft gewerkt, krijgt hij spijt als haren op zijn hoofd. ‘Ik had mijn capaciteiten en mogelijkheden gewoon moeten blijven inzetten op de terreinen waar ik vroeger actief was, dan kon ik als multi-miljonair sterven,’ mijmert hij.

‘Als ik voor alle dingen die ik in mijn leven heb uitgehaald een straf van steeds twee jaar had opgelegd gekregen dan had ik vijfhonderd jaar oud moeten worden om mijn straf te kunnen uitzitten,’ verzekert Stotijn. Maar een boef van zijn postuur wordt niet

UNITED STATES DEPARTMENT OF JUSTICE
U.S. Embassy
Lange Voorhout 102
2514 EJ The Hague, Netherlands
Tel. (070) 62 49 11, Ext. 360

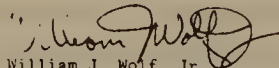
11 February 1986

TO WHOM IT MAY CONCERN:

This letter hereby certifies that, during the calendar year 1985 (January to December 1985), Mr. Dirk Jan Christian Stotyn, a Dutch citizen, residing at Menopsweg 14, 7437 RK Bathmen, Netherlands, was paid fl. 212,000 (US \$70,665.00) for services rendered and expenses by this office. It is anticipated that Mr. Stotyn will receive an amount in excess of the above payments in 1986.

This information is of a confidential nature, and it is requested that it be treated as such by your office. It is further requested that this letter be destroyed upon receipt. Please feel free to call me at the above telephone number, if you have any questions.

Sincerely,

William J. Wolf, Jr.
U.S. Department of Justice

Door de DEA verstrekte overzichten van vergoedingen die Stotijn tegemoet kan zien voor zijn werk als *Confidential Informer*

EMBASSY OF THE
UNITED STATES OF AMERICA
THE HAGUE, NETHERLANDS

NOVEMBER 6, 1986

MR.

DEAR SIR:

THIS LETTER IS TO PROVIDE YOU WITH A WRITTEN GUARANTEE THAT THE U.S. GOVERNMENT, THROUGH MY AGENCY, WILL PROVIDE YOU \$40,000 TO ASSIST IN COVERING THE EXTRA EXPENSES INCURRED BECAUSE OF OUR ASSOCIATION.

WE REGRET THE DELAY IN PAYMENT TO YOU AND PROMISE TO OBTAIN THESE FUNDS AS QUICKLY AS POSSIBLE. THIS MONEY SHOULD NOT BE CONSIDERED INCOME OR REWARD, BUT COMPENSATION FOR EXPENSES WHICH OCCURRED BECAUSE OF YOUR ASSISTANCE TO US.

SINCERELY,

A handwritten signature in cursive script, appearing to read "William J. Wolf, Jr.".

WILLIAM J. WOLF, JR.
COUNTRY ATTACHE

WW:CJK

gepakt in Nederland. De regelmatige blikken die hij als undercover achter de justitiële schermen heeft kunnen nemen, overtuigde hem eens te meer dat de politie 'met handen en voeten aan allerlei regeltjes is gebonden. Die ben je al snel te slim af.' Dat hij desondanks enige malen gearresteerd is, is volgens Stotijn enkel te wijten aan het feit dat hij soms te overmoedig, te nonchalant werd.

De spijt wordt ook gevoed door het besef dat een groot aantal criminele kopstukken die hij in de loop der jaren heeft ontmoet, nu in aangename welstand hun dagen slijten in het Caribische gebied.

Het over het algemeen fortuinlijke lot van zijn kompanen van weleer staat in schril contrast met de ervaringen van Stotijn. Hoewel het voor de agenten die met hem hebben gewerkt al een klein mirakel is dat hij zijn werk überhaupt heeft overleefd. 'We hebben op telefoontaps Colombianen wel eens horen zeggen dat ze *De Manke* wilden afmaken maar een meer concrete bedreiging is er nooit geweest,' zegt Post.

Ook Laverty zegt dat er momenten zijn geweest dat hij 'nog geen dubbeltje' zou hebben gegeven voor het lot van Stotijn. Dat hij ondanks alles nooit serieus is lastiggevallen door rancuneuze drugsdealers kan volgens hem voor een deel worden verklaard door een actie van de DEA. Kort na de arrestatie van Singh in Baltimore hebben Laverty en de zijnen in criminele kringen het bericht laten verspreiden dat Stotijn ernstig ziek was. Hij zou niet langer dan zes maanden te leven hebben. 'Misschien dat de drugskartels het niet meer de moeite waard vonden om de schuilplaats van Stotijn te gaan zoeken,' denkt Laverty.

Die verklaring voert ook het ВКА aan. 'Het kader van die drugsbendes verandert gemiddeld elke drie jaar,' zegt Würz. Hij denkt dat de Colombianen bovendien niet bereid zijn het risico te nemen van een liquidatie in Europa omdat ze toch denken dat de rol van Stotijn is uitgespeeld. Dat Stotijn ongemoeid is gelaten, is bovendien een logisch gevolg van zijn kaliber als informant. 'Het kenmerk van een hele goede *V-Mann* is dat die onwaarschijnlijk lang buiten schot weet te blijven,' zegt Würz.

Stotijn was de afgelopen jaren een enkele keer nog wel in staat als criminele infiltrant in actie te komen. Het ging dan om zaken

die in het algemeen niets te maken hadden met de handel in cocaïne. Zo wist hij de BVD een man in handen te spelen die liep te leuren met een zeer geheim dossier dat hij gestolen had van het ministerie van Defensie. Stotijns oude reputatie als spion had de dief doen besluiten dat hij wellicht een goede afnemer zou zijn of in ieder geval over de contacten beschikte om het dossier te gelde te maken. De man kon dankzij Stotijn op heterdaad worden betrapt bij de overdracht van het geheime dossier.

Stotijn beschikt nog steeds over genoeg contacten in het criminele milieu die via hem justitie tips verstrekken. Dankzij de markt voor criminele informatie houdt Stotijn het hoofd boven water, al blijft het behelpen. Zijn vaste dienstverband met de DEA mag dan zijn beëindigd, de Amerikanen komen sinds een jaar weer herhaaldelijk met voorstellen om hem opnieuw als medewerker in buitengewone dienst aan te stellen. Het laatste aanbod dat Stotijn kreeg was namens de DEA een firma te leiden in Miami die gebruikt zou worden voor het importeren van drugs. Stotijn heeft er geen zin in.

In Huize Stotijn is het overigens nog steeds een komen en gaan van rechercheurs en geheim agenten. Van de CRI, de BVD, de DEA, het BKA en onlangs zelfs de Britse geheime dienst. Wat ze zoal bespreken? Stotijn lacht enkel. Daar gaat hij nu nog niets over zeggen. Dat is voor later. Voor een nieuw, dikker boek, belooft hij.

Personenregister

Bij het vermelden van de functie van de onderstaande personen is het beroep of de rol aangegeven die ze hadden in de periode die in het boek wordt beschreven. De namen waar een * achter staat zijn gefingeerd.

- Agt, A. van – minister van justitie 32
- Arps, J. M. – officier van justitie 79, 81
- Bankaya*, Ali – heroïne-handelaar 42, 44
- Batez*, Emilio – scheepsbevrachter op Curaçao 73, 81, 89, 135
- Belem*, Jossie – zakenman op Curaçao 69
- Belse Ben* – botersmokkelaar 17
- Betancourt, Tico – Colombiaanse cocaïnehandelaar 111, 113, 117, 119
- Betancur, Belisario – president van Colombia 106, 122
- Blaauw, J. A. – hoofdcommissaris Rotterdamse politie 36-39, 60, 163
- Boerenveen, Etienne – Surinaamse militair 8, 9, 90, 99, 130-132, 140-145, 146, 147, 149, 151, 156, 170
- Bonilla, Rodrigo Lara – Colombiaanse minister van justitie 113, 121
- Bouterse, C. N. – familielid van Desi 131
- Bouterse, Desi – bevelhebber van het Surinaamse leger 9, 63, 90, 99, 130-132, 140, 141, 144, 148, 181, 182
- Breejen, Dick den – agent CRI op Curaçao 88-92, 98, 173, 174, 176
- Bruigom, M. J. – officier van justitie 23, 24
- Bukman, P. – minister van ontwikkelingssamenwerking 182
- Carlos – terrorist Iljitsj Ramirez Sanchez 80-82
- Cash, Thomas – chef DEA in Miami 170
- Chico – Colombiaanse cocaïnehandelaar 111-113, 116-119, 151

- Egnatio*, Tito A. – Antilliaanse politiemann 94, 95, 98, 132
- Ellen – Antilliaanse vrouw 63, 86
- Els* – echtgenote Stotijn 45-47, 55, 88, 123, 125, 144, 156
- Erbakan, Necmettin – Turks politicus 44
- Escobar Gaviria, Pablo Emilio – topman Medellin-kartel 51, 53, 54, 101, 113, 122, 125
- Gacha, José Rodriguez – topman Medellin-kartel 125
- Garcia, Carlos Silva – cocaïne-handelaar 78, 79
- Gaviria Rivero, Gustavo de Jesus – topman Medellin-kartel 125
- Ger* – compagnon en lijfwacht van Dick Stotijn 69, 70, 84, 88
- Goes van Naters, J. J. van der – rechter 35
- Gog, Cecilia van – moeder van Dick Stotijn 15
- Gonzalez, F. – Spaanse premier 127
- Gooyer, G. de – hoofd verdovende middelcentrale CRI 53, 95, 96, 108, 110, 139, 149, 172-175
- Groot, F. C. V. de – officier van justitie 59
- Groot, H. J. de – curator 148
- Heijmans, C. A. – Surinaamse zakenman 51, 52, 55, 56, 61-63, 69, 89, 90, 95, 98, 101, 130-132, 140-142, 144-146, 156
- Heijmans, R. – zoon van C. A. Heijmans 140-144, 146, 156
- Hennie – ook Mike, bewaarder Bijlmerbajes 120, 128
- Herrenberg, H. – ambassadeur van Suriname in Nederland 63, 132
- Hirsch Ballin, E. – minister van justitie 9, 185
- Hoogervorst, Hans – undercover-agent CRI 60-62, 66, 68
- Jonge, L. de – officier van justitie 85, 87
- Judith – Colombiaanse cocaïnehandelaarster 112
- Jürgen – undercover-agent BKA 83
- Kleinschmidt, G. – agent rijkspolitie 26, 27, 38
- Koning, E. W. – officier van justitie 85, 87
- Korthals Altes, F. – minister van justitie 10, 179, 182-185
- Kousemaker, W. – advocaat 152
- Laverty, Dale – agent van de DEA 53, 54, 82, 84, 92, 93, 95-99, 102, 107-109, 113, 118, 121, 123-125, 126-127, 131, 132, 144, 147, 155-158, 166, 167, 169, 170, 187, 190

- Lehder Rivas, Carlos Enrique
– topman Medellín-kartel
51, 53, 54, 84, 101, 124, 125,
127
- Linda* – ex-echtgenote van
Dick Stotijn 25, 28, 34, 45
- Linge, B. van – orthopedagoog
33
- Lopez Rogueiro, Rictredo –
cocainehandelaar 78
- Maat, K. de – majoor rijkspoli-
tie 25, 28, 32
- Matull, H. – agent van het
BKA 81, 83, 106, 167, 169
- Melis, H. – brigadier rijkspoli-
tie 27, 32
- Mendlik, J. – rechter 28, 34
- Miguel, Don – Colombiaanse
cocainehandelaar 90
- Moszkowicz, David – advocaat
86
- Moszkowicz sr., Max – advo-
caat 86
- Noriega, Manuel – Panamese
dictator 122
- Norris, W. – officier van justi-
tie in Miami 145, 147
- Nijpels, E. – Tweede Kamerlid
voor de vvd 179
- Nijssen, P. C. W. – accountant
40
- Ochoa Vasquez, Jorge Luis –
topman Medellín-kartel
107, 113, 116-118, 121-127, 175
- Ochoa Vasquez, Martha
Nieves – zus van Jorge
Ochoa 118, 124, 125
- Oldenboom, Johan F. – hoofd-
commissaris van politie op
de Antillen 95, 96, 176, 177
- Oosterbroek, J. – hoofd verdo-
vende middelencentrale
CRI 53, 66, 67, 91, 170-172
- Orejula, Eugenio – consul
Colombia op Curaçao 94
- Otoya Tobon, Julian – Colom-
biaanse cocainehandelaar,
ook Olaya Torres 111-113,
116, 118-121, 123, 125-129, 151
- Otoya Tobon, Luis Henrique
– broer van Julian 125
- Parish, Al – DEA-agent op
Curaçao 94, 96
- Perez Cocaro, Heriberto –
cocainehandelaar 56, 58-62
- Petersen, Adri – agent van de
CRI 70, 79, 81, 91, 92, 99,
118, 128, 132, 139
- Peterson, K. – DEA-agent in
Miami 144
- Pim – gedetineerde 118
- Pistolen Paultje* – wapenhan-
delaar 26
- Post, Anne – rechercheur
politie Hellendoorn 54-56,
58, 59, 72, 75-77, 79, 88, 91-
93, 96, 97, 100, 111, 113, 120,
145-148, 154, 156-159, 163-165,
171, 174, 187, 190

- Reagan, R. – Amerikaanse president 127
- Riemen, Pietje – rechercheur Haagse politie 23, 27, 28, 32
- Riemsdijk, B. W. F. van – officier van justitie 66-68, 177, 178
- Rietman, Freddie – duivenverzorger 148
- Rosa, Christian – Portugese bankdirecteur 82, 83
- Rozenstoel*, Emiliano – Antilliaanse politiemann 95, 96
- Salazar Restrepo, César Augusto – cocaïnehandelaar 55-57
- Sambo, Jules – hoofd sectie verdovende middelen van de Arubaanse politie 109
- Segura Vega, José Antonio – cocaïnehandelaar 63, 69-73, 78-82, 84-87, 132
- Sierra, Oscar – Colombiaanse zakenman 56
- Singh* – heroïnehandelaar uit India 116, 119, 120, 151-159, 190
- Stier*, de – vrachtwagenchauffeur 36
- Stotijn, Dirk-Jan – vader van Dick Stotijn 15
- Straten, J. van – hoofd van de CRI 139
- Sullivan, C. – DEA-agent in Den Haag 106, 155, 186
- Tico – zie Betancourt
- Tito – Colombiaanse cocaïnehandelaar 111
- Tjon Kie Sim, E. L. – Surinaamse minister van natuurlijke hulpbronnen 131
- Touw, Cornelis – bij criminele afrekening vermoorde Rotterdammer 85
- Valk*, de – vrachtwagenchauffeur 21, 35
- Velde, H. J. ten – directeur basisschool 148
- Walraven – majoor militaire inlichtingendienst 25
- Waterberg*, Oscar – Antilliaanse zakenman 101, 102, 132
- Weisglas, F. – Tweede Kamerlid voor de vvd 182
- Wetzels, W. H. M. – officier van justitie 28, 32-34, 186
- Weijnenburg, R. – agent verdovende middelen CRI 175
- Williams* – zakenman op Aruba 130, 132
- Woeste Willem* – vrachtwagenchauffeur 21, 35, 36
- Wolf, William J. – agent van de DEA in Den Haag 149, 186, 187
- Würz, Wolfgang – chef afdeling cocaïnebestrijding van het BKA 169, 190

7 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2

Dit boek is het ontluisteren-
de bewijs dat Nederland het
paradijs is voor de georga-
niseerde misdaad. Het toont
aan dat ons land sinds de
jaren tachtig de operatieba-
sis bij uitstek is voor de
wereldwijde handel in drugs.
En wat erger is: het onvermo-
gen van de Nederlandse auto-
riteiten om efficiënt terug te
slaan. Het is allemaal veel
erger dan u vermoedde.

Met het adembenemende levensverhaal van 'De Danser' ontvouwt zich een beeld van de activiteiten van de Colombiaanse drugsbendes en hun handlangers in het Koninkrijk der Nederlanden. De onmacht van het Nederlandse justitie- en politieapparaat wordt schrijnend aangetoond. Door politiek geklungel, gebrek aan coördinatie, desinteresse en algehele naïviteit werden drugscriminelen vaak ongemoeid gelaten bij het uitvoeren van hun operaties. De rechtsstaat bleek niet opgewassen tegen het monster van de georganiseerde misdaad. **DE DRUGSHANDEL KON ZO, VRIJWEL ONGESTOORD, NEDERLAND VEROVEREN.**

Deze opzienbarende conclusie trekken de schrijvers van dit boek, de NRC Handelsblad-redacteuren Marcel Haenen en Hans Buddingh'. Zij onthullen aan de hand van de verhalen van de sleutelfiguur in dit boek, Dick Stotijn - codenaam 'De Danser' - hoe de bestrijding van de drugsmisdaad ter hand werd genomen. Stotijn werd na een bloeiende criminele loopbaan de meest prominente contactfiguur van het Colombiaanse drugskartel uit Medellin en tegelijkertijd de belangrijkste informant van de Nederlandse, Duitse en Amerikaanse politie- en inlichtingendiensten. Hij weet het dubbelspel als UNDERCOVER-AGENT jarenlang vol te houden en wordt een van 's werelds best betaalde infiltranten in het criminele drugsmilieu. Zijn geschiedenis vormt een onrustbarend feitenrelaas dat geschraagd wordt door vele tot nu toe geheime en uiterst vertrouwelijke documenten die de schrijvers in dit boek prijsgeven.

**HOE DE DRUGSHANDEL, VRIJWEL ONGESTOORD,
NEDERLAND VEROVERDE.**

Een ontluisterend dossier.

ISBN 90-295-2015-9

9 789029 520157